PAUL AUSTER

TİMBUKTU



ROMAN

Çeviri: İLKNUR ÖZDEMİR

CAN

10. BASKI

Paul Auster

TİMBUKTU

Çeviren İlknur Özdemir

CAN yayınları

1

Kemik Bey, Willy'nin bu dünyadaki günlerinin sayılı olduğunu biliyordu. Tam altı aydır öksürüyordu Willy, bu öksürükten yakasını kurtaramayacağı da artık belli olmuştu. Başladığından bu yana en ufak bir iyileşme göstermeden, ağır ağır ve amansızca kendi yolunu çizmişti bu öksürük; şubatın üçünde, ciğerlerin dolu olduğuna işaret eden hafif bir hışırtı olarak başlamış, yazın ortasında balgam söktüren, hırıltılı kasılmalara, pıhtı kusarak biten sarsıntılara dönüşmüştü. Bunlar da yeterince kötüydü ama son iki haftadır bronşlardaki müziğin tonu değişmiş, gergin, sert ve takırtılı olmuştu; öksürük nöbetleri artık öylesine sıklaşmıştı ki neredeyse biri bitmeden öbürü başlıyordu. Ne zaman bir nöbet gelse Kemik Bey, göğüs kafesine binen basınç yüzünden Willy'nin bedeninin patlamasını bekler olmuştu. Bundan sonra sıra kanamadadır herhalde, diyordu Kemik Bey; sonunda, cumartesi günü öğleden sonra o ölümcül an geldiğinde, sanki Cennetteki bütün melekler ağızlarını açıp hep birlikte şarkı söylemeye başladılar. Washington'ı Baltimore'a bağlayan yolun kıyısında dururlarken Willy'nin elindeki mendile topak topak kırmızı şeyler tükürdüğünü Kemik Bey kendi gözleriyle gördü; gördüğü anda da artık hiç mi hiç umut kalmadığını anlayıverdi. Ölümün kokusu Willy G. Christmas'ın üzerine çökmüştü; nasıl ki güneşin bulutların arasında duran ve her gün yanıp sönen bir lamba olduğu tartışılmazsa Willy'nin sonunun geldiği de o kadar tartışılmazdı.

Zavallı bir köpeğin elinden ne gelirdi ki? Kemik Bey, ta küçücük bir yavru olduğu günlerden beri Willy'yle birlikteydi, içinde sahibinin olmadığı bir dünyayı düşünemiyordu bile. Her düşüncesi, her anısı, toprağın ve havanın her zerresi Willy'yle dopdoluydu. Alışkanlıkların silinmesi güçtür, yaşlı köpeklere yeni numaralar

öğretilemeyeceği konusundaki mesellerin de gerçek bir yanı var kuşkusuz; ama Kemik Bey'in olacaklardan korkmasının nedeni yalnızca sevgi ya da bağlılık değildi. Varoluşu konusunda kapıldığı dehşetti. Willy'yi dünyadan çekip alın, dünyanın da mutlaka sonu gelirdi.

Kemik Bey, o ağustos sabahı Baltimore sokaklarında ölüm döşeğindeki sahibiyle birlikte ayaklarını sürüye sürüye yürürken işte böyle içinden çıkılması güç bir durumun içindeydi. Yalnız kalan bir köpek, ölü bir köpek demekti, Willy son nefesini verir vermez Kemik Bey'in de bir an önce ölmekten başka bir beklentisi kalmayacaktı. Willy zaten günlerden beri onu bu sona hazırlıyordu, Kemik Bey ne yapacağını ezberlemişti bile: Köpek avcılarından ve polislerden, polis arabalarından ve plakasız otomobillerden, yani şu sözüm ona insan toplumundaki ikiyüzlülerden nasıl uzak duracağını öğrenmişti. Seninle ne kadar tatlı konuşurlarsa konuşsunlar “korumak" sözcüğü tehlikeliydi. Ağlarla ve uyuşturucu iğne atan silahlarla başlar, kafesler ve neon ışıklarıyla dolu bir karabasana dönüşür, sonunda da öldürücü bir iğne ya da bir doz zehirli gazla iş biterdi. Kemik Bey cins bir köpek olsaydı, güzellik yarışmasına katılır gibi ortaya çıkar ve birisi tarafından sahiplenilme şansı olurdu; ancak Willy'nin yoldaşının damarlarında olmayan kan yoktu: Yarı kollier, yarı labrador, yan spanyel, yarı bilinmez bir tür; üstüne üstlük yara bere içindeki derisi kabuk kabuktu, ağzından kötü kokular yükseliyor, kan oturmuş gözleri de sürekli hüzünlü bakıyordu. Onu kurtarmak isteyecek birinin çıkması olanaksızdı”. O evsiz barksız ozanın dediği gibi, “sonuç baştan belliydi”. Kemik Bey bir çırpıda yeni birine kapılanmazsa daha sonra kimse onun suratına bakmazdı.

“Uyuşturucu iğnelerden kurtulmayı başarsan bile,” dedi Willy, Baltimore'daki o sisli sabah vakti düşmemek için bir sokak lambasına tutunurken, “bil ki seni daha binbir şey bekliyor. Seni uyarıyorum, *kemo sabe.* Ya

kendine yeni bir sahip bulursun ya da günlerin sayılıdır. Şu kasvetli sokaklarda çevrene bir bak. Her köşe başında bir Çin lokantası var; sen önlerinden geçerken oradakilerin ağızlarının sulanmayacağını sanıyorsan Doğu mutfağı hakkında bir şey bilmiyorsun, demektir. Onlar köpek etine bayılırlar dostum. Aşçıbaşılar başıboş köpekleri toplayıp mutfağın arkasındaki bölmede kesiverirler - hem de haftada on, yirmi, otuz köpeği. Yemek listesinde onları ördek ya da domuz diye yutturabilirler ama bu işten anlayanlar neyin ne olduğunu bilirler; gurmeler bunu yutmaz. Bir tabak *moo goo gai pan* olmak istemiyorsan, şu Çin lokantalarından birinin önünde kuyruğunu sallamadan önce iyice düşünmelisin. Ne dediğimi anlıyor musun Kemik Bey? Düşmanını tanı, sonra da bir adım uzak dur ondan.”

Kemik Bey anlamıştı. Willy'nin söylediklerini her zaman anlardı. Kendini bildi bileli böyleydi bu, Amerika topraklarında yedi yıl geçirmiş herhangi bir göçmen kadar iyiydi artık İngiloşçası. İngiloşça ikinci diliydi elbette, annesinin öğrettiği dilden de epeyce farklıydı; telaffuzu biraz bozuksa da, bu dilin sentaksı ile dilbilgisinin inceliklerini adamakıllı öğrenmişti. Kemik Bey’in zekâ düzeyindeki bir hayvan için bu pek tuhaf ya da alışılmadık sayılmamalı. Çoğu köpek, iki ayaklıların dilini oldukça iyi öğrenir ancak Kemik Bey şanslıydı, sahibi kendisine eşit muamele yapıyordu. Ta başından iyi arkadaş olmuşlardı, Kemik Bey’in Willy'nin yalnızca en iyi arkadaşı değil tek arkadaşı olduğunu düşünürseniz, bir de sabah gözünü açtığı dakikadan akşam sarhoş olup kendinden geçtiği dakikaya kadar durmaksızın konuşan tam bir laf manyağı olan Willy’nin kendi sesine hayran olduğunu da unutmazsanız, Kemik Bey’in insanlara özgü dile bu kadar ısınmasının nedeni de açıkça ortaya çıkmış olur. Bütün bunlardan sonra şaşırtıcı olan tek şey, Kemik Bey’in sahibinden daha iyi konuşmayı öğrenmemesiydi. Çaba göstermediğinden değil ama beden yapısı yardımcı olmuyordu buna, kaderin ona uygun gördüğü ağız, diş

ve dil yapısıyla elinden gelen en iyi şey, kesik kesik havlamak, gurultular, mırıltılar çıkarmak, iniltili, ne olduğu belirsiz bir sohbete girişmekti. Çıkardığı bu seslerin anlaşılır olmaktan ne kadar uzak düştüğünün ne yazık ki farkındaydı, yine de Willy ona hep söz hakkı tanırdı, zaten önemli olan da buydu. Kemik Bey, canı ne zaman isterse konuşabilirdi, o zaman da sahibi onu dikkatle dinler, insan ırkından biriymiş gibi konuşmaya çabalayan dostunun yüzünü gözlerdi; Kemik Bey'in ağzından çıkan her sözcüğe dikkat ettiğine yemin edebilirdiniz.

Oysa Baltimore'daki o kasvetli sabahta, Kemik Bey ağzını açmıyordu. Birlikte geçirecekleri günlerin, hatta belki de saatlerin sonu gelmişti, uzun konuşmalarla geçirecek zamanları yoktu, lafı uzatacak, saçma sapan konuşacak zamanları da. Öyle durumlar vardır ki, düşünceli ve disiplinli davranmak gerekir, onların içinde bulundukları sıkıntılı durumda da Kemik Bey'in çenesini tutup iyi ve sadık bir köpek gibi davranması doğru olacaktı. Willy'nin tasmayı boynuna geçirmesine hiç itiraz etmedi. Son otuz altı saattir ağzıma bir lokma bir şey koymadım, diye sızlanmadı da; dişi köpek kokusu almak için havayı koklamadı; her sokak lambasının, her yangın söndürücünün dibinde işemek için durmadı. Willy'nin yanında salına salına yürüdü, Calvert Sokağı 316 numaraya gitmek için boş caddelerden geçerken sahibinin peşinden ayrılmadı.

Kemik Bey, Baltimore'dan hoşlanmıyor değildi. Bunca yıldır bulundukları öteki kentlerden pek farkı yoktu Baltimore'un; bu yolculuğa ne için çıktıklarını anlasa da, bir adamın dünyadaki son saatlerini daha önce hiç gitmemiş olduğu bir yerde geçirmeyi tercih ettiğini düşünmek onu üzüyordu. Bir köpek asla böyle ahmakça bir hata işlemezdi. Hayatının muhasebesini yapar, sonra gidip bildiği bir yerde ruhunu teslim etmeye çalışırdı. Oysa Willy'nin ölmeden önce yerine getirmesi gereken iki iş vardı, her zamanki

inatçılığıyla, kendisine ancak bir tek kişinin yardımcı olabileceğini kafasına takmıştı. Bu kişinin adı da Bea Swanson’du; bu kadının en son Baltimore'da yaşadığı söylendiği için de onu bulmak üzere Baltimore’a gelmişlerdi. Bütün bunlar iyi hoş da, Willy’ nin planı işlemezse Kemik Bey, bu elmalı kekler ve mermer basamaklar kentine tıkılıp kalacaktı; peki o zaman ne yapacaktı? Telefon edilse yarım dakikada çözümlenecek bir işti bu ama Willy önemli işleri telefonla halletmekten inanılmaz derecede nefret ederdi. Bir garip aleti kaldırıp göremediği biriyle konuşmaktansa günlerce yürümeyi yeğliyordu. İşte böylece tam üç yüz yirmi kilometre yol teptikten sonra şimdi ellerinde bir harita olmaksızın Baltimore’un sokaklarını arşınlıyor, olup olmadığı bilinmeyen bir adresi arıyorlardı.

Ölmeden önce tamamlamak istediği iki işten hiçbirini öbüründen üstün tutmuyordu Willy. İkisi de çok önemliydi onun gözünde; bu iki işi ayrı ayrı çözümlemesine yetecek zamanı kalmadığı için de bir taşla iki kuş vurmaktan başka çaresi kalmamıştı. Bu iki işten biri yukarıda açıklandı: tüylü arkadaşına yeni bir yuva bulmak. İkincisi, kendi işlerini toparlamak ve elyazmalarını emin ellere teslim etmekti. O sırada, tüm yaşamı boyunca yaptığı iş, Fayette Sokağındaki Greyhound Otobüs Terminalindeki emanetçide kiraladığı bir dolaba tıkıştırılmış durumdaydı; bu terminal, Kemik Beyle birlikte bulunduğu yerden iki üç sokak kuzeydeydi. Dolabın anahtarı cebindeydi, anahtarı emanet edeceği birini bulamazsa o güne kadar ne yazmışsa yok olacak, sahipsiz eşya gibi çöpe atılacaktı.

Christmas soyadını aldığı yirmi üç yıldan bu yana, Willy tam yetmiş dört defterin sayfalarını yazıyla doldurmuştu. Bu yazdıkları arasında şiirler, öyküler, denemeler, günlük kayıtları, özdeyişler, özyaşamöyküsel notlar vardı, bir de “Serseri Günler” adını taşıyan ve hazırlamakta olduğu bir destanın ilk bin sekiz yüz satırı. Bu

çalışmalarının büyük bölümü, annesinin Brooklyn'deki evinin mutfak masasında gerçekleşmişti ama annesinin dört yıl önceki ölümünden bu yana açık havada yazmak zorunda kalmış; düşüncelerini kâğıda dökmeye çalışırken de parklarda ve tozlu sokaklarda hava koşullarıyla mücadele etmişti. Yüreğinin ta derinlerinde Willy kendisinin ne mal olduğunu biliyordu. Sorunlu biri olduğunun, bu dünyaya uyum sağlamadığının farkındaydı, ancak o defterlerde epeyce işe yarar şeyin gizlendiğini de biliyordu, en azından bunu düşününce başını dik tutabiliyordu. Kim bilir, ilaçlarını daha özenle alsaydı, ya da daha sağlam yapılı olsaydı ya da içkiden ve gürültülü barlardan bu kadar hoşlanmasaydı, daha pek çok iyi iş çıkarabilirdi. Pekâlâ da mümkündü bu, ama artık pişmanlıkların ve hataların hesabını çıkarmaya zaman yoktu. Willy en son cümleyi yazmıştı, saati birkaç tik taktan sonra susacaktı. Kendini ancak o dolaptaki yazılarla kanıtlayabilirdi. Onlar kaybolursa sanki Willy hiç yaşamamış gibi olacaktı.

İşte Bea Swanson tam bu noktada katılmıştı öyküye. Willy bu işin boşa atıp dolu tutmak olduğunu biliyordu, ama o kadını bulabilirse onun kendisine yardım edebilmek için elinden ne gelirse yapacağına emindi. Bir zamanlar, dünya henüz gençken Mrs. Swanson, lisede onun İngiloşça öğretmeni olmuştu, o olmasa Willy kendisinin bir yazar olduğunu düşünme cesaretini asla bulamazdı. O günlerde henüz William Gurevitch'ti, kitaplara ve caz müziğine tutkun, on altı yaşında sıska bir oğlan. Öğretmeni onu kanatlarının altına alıp yazdıklarını öyle bir övmüş, öyle bir göklere çıkarmıştı ki, Willy kendisini Amerikan edebiyatının yeni yıldızı olarak görmeye başlamıştı. Mrs. Swanson'un böyle davranmasının yanlış mı doğru mu olduğunu düşünmenin sırası değil şimdi, çünkü o durumda önemli olan elde edilecek sonuçlar değil, vaatlerdir; Mrs. Swanson, Willy'deki yeteneği fark etmiş, çocuğun toy ruhunda parlayan kıvılcımı görmüştü; insan kendisine inanan birini bulmazsa bu dünyada asla bir

şey başaramaz. Kanıtlanmış bir olgudur bu, Midwood Lisesi'nin üçüncü sınıfındaki çocukların hepsi Mrs. Swanson’ ı, tahtaya yazı yazarken tombul kollarındaki etler sallanan bodur, kırklık bir kadın olarak görürken Willy onu çok güzel buluyor, gökten inip insan biçimini almış bir melek olduğunu düşünüyordu.

Ancak sonbaharda okul açıldığında Mrs. Swanson okulda yoktu. Kocasına Baltimore’da yeni bir iş teklif edilmişti; Mrs. Swanson, öğretmen olmanın yanında eş de olduğundan, Brooklyn’den ayrılıp Mr. Swanson’un peşinden gitmekten başka çaresi var mıydı? Willy için ağır bir darbeydi bu ama bir tesellisi vardı, çünkü öğretmeni uzağa gitmiş olsa da onu unutmamıştı. Bu olayı izleyen yıllar boyunca Mrs. Swanson, genç arkadaşıyla sık sık mektuplaştı, onun kendisine gönderdiği yazıları okuyup görüşlerini belirtti, doğum gününü unutmayıp ona Charlie Parker’in eski plaklarını armağan etti ve çalışmalarını gönderebileceği iddiasız dergilerin adlarını önerdi ona. Willy lise sondayken Mrs. Swanson’un yazdığı coşkulu, abartılı tavsiye mektubu sayesinde Columbia Üniversitesinde tam burs kazandı.

Mrs. Swanson, Willy’nin esin perisi, koruyucusu ve şans meleğiydi. Willy’nin o dönemdeki yaşamında ayakları kesinlikle yere basmıyordu. Ama sonra 1968'de şizofrenik rahatsızlık geçirdi, epeyce şok tedavisi gördü. Bir hastaneye kapattılar onu, altı ay boyunca psikofarmakolojik tedavi görse de bir daha asla eskisi gibi olmadı. Willy artık yürüyen yaralıların saflarına katılmıştı, şiir ve öykü yazmaya, durmadan çalışmaya devam ediyor olsa da Mrs. Swanson’un mektuplarını yanıtlayamıyordu. Nedenleri önemsizdi bunun. Belki de onunla bağlantısını sürdürmekten sıkılıyordu. Belki kafası başka işlerdeydi. Belki Amerikan postasına güvenini yitirmişti, gönderilen mektupların içine bakıldığını düşünüyordu. Hangi nedenle olursa olsun, bir zamanlar Mrs. Swanson ile arasındaki yüklü yazışmalar neredeyse silinip gitmişti. Bir

iki yıl kadar yalnızca kart attılar birbirlerine, sonra basılı Noel kartları gidip geldi; en sonunda, 1976 yılında yazışmayı da kestiler. O tarihten sonra aralarında en ufak bir iletişim olmadı.

Kemik Bey bütün bunları biliyordu, onu kaygılandıran da buydu işte. Aradan on yedi yıl geçmişti. O tarihte Amerika Birleşik Devletleri'nin Başkanı Gerald Ford'du, kendisinin dünyaya gelmesineyse on yıl vardı. Willy kimi kandırmaya çalışıyordu? Bunca zaman içinde neler olabilir bir düşünsenize! Bırakın on yedi yılı, on yedi saat, hatta on yedi dakika içinde neler değişebilir, düşünsenize! En azından Mrs. Swanson, başka bir yere taşınmıştır. Kadıncağız yetmiş yaşına yaklaşmıştır herhalde; ölmediyse bile bunamış olabilir ya da Florida'da bir karavanda yaşıyordur O sabah kendilerini Baltimore sokaklarına attıklarında Willy bütün bunların farkındaydı ama koyuver gitsin, diye düşünmüştü, tek çareleri buydu, hayat bir kumarsa neden rest çekmemeli ki?

Ah Willy! O kadar çok öykü anlatmış, o kadar değişik sesler kullanmış, aynı anda öyle değişik şeyler söylemişti ki Kemik Bey artık neye inanacağını bilemez olmuştu. Gerçek olan hangisiydi, olmayan hangisi? Willy G. Christmas gibi karmaşık ve tuhaf bir kişilik söz konusu olunca bunu bilmek kolay değildi. Kemik Bey kendi gözleriyle gördüğü, kendi yaşadığı şeylere kefil olabilirdi ama Willy' yle yalnızca yedi yıldır birlikteydi, kendisinden önceki otuz sekiz yılda neler olup bittiğini ancak tahmin edebilirdi. Eğer Kemik Bey, bebekliğinde Willy'nin annesiyle aynı çatı altında yaşamamış olsaydı bu öykünün tamamı karanlıkta kalmış olacaktı ama Kemik Bey, Mrs. Gurevitch'in anlattıklarını dinleyip onun sözlerini oğlununkilerle karşılaştırarak, kendisi katılmadan önce Willy'nin nasıl bir dünyası olduğu hakkında oldukça tutarlı bir tablo çizebilmişti kafasında. Eksik olan binlerce ayrıntı vardı. Binlercesi de karmakarışıktı, ama Kemik Bey, Willy'nin dünyasının ne yöne gittiğini hissedebiliyor,

biçiminin ne olduğu ne olmadığı konusunda bir şeyler sezebiliyordu.

Willy'nin dünyası bolluk içinde bir dünya değildi, örneğin; neşeli de değildi, evin havasında da çoğu zaman keyifsizlik ve çaresizlik okunurdu. Ailenin Amerika'ya kapağı atmadan önce başından neler geçtiği düşünülürse David Gurevitch ile İda Perlmutter'in bir oğlan çocuğu dünyaya getirmeyi başarmaları bir mucize sayılabilirdi. Willy'nin büyükannesi ile büyükbabasının 1910 ile 1912 yılları arasında, Varşova ve Lodz da dünyaya gelen yedi çocuğundan savaştan sağ çıkanlar yalnızca bu ikisiydi, yalnızca bu ikisinin kollarına dövmeyle numara yazılmamıştı, yalnızca bu ikisi kaçabilmişti. Ama bu, işlerinin kolay olduğu anlamına gelmiyor. Kemik Bey tüylerini ürperten nice öykü dinlemişti. Varşova'da daracık bir çatı katında gizlendikleri o on gün vardı örneğin. Paris'ten kalkıp güneydeki serbest bölgeye bir ay boyu süren yürüyüşleri vardı, ağılların çatı altındaki otluklarda uyumuşlar, ölmemek için yumurta çalmışlardı. Mende'de mültecilerin tecrit edildiği kamp vardı, yol belgesi almak için verdikleri rüşvet paraları vardı, Marsilya'da İspanyol transit vizesi beklerken dört ay boyunca yaşadıkları bürokrasi cehennemi vardı. Arkasından, Lizbon'da komadaymışçasına hareketsiz geçirdikleri uzun dönem vardı; İda'nın 1944 yılında ölü doğurduğu erkek çocuk vardı; savaş sürerken ve paraları tükenip giderken tam iki yıl boyunca Atlas Okyanusu'nu seyretmeleri vardı. Willy'nin annesi ile babası 1946 yılında Brooklyn'e vardıklarında, önlerinde yeni bir hayat değil de sanki ölüm sonrası bir hayat, iki ölüm arasında bir durak bulmuşlardı. Willy'nin Polonya' dayken zeki bir genç avukat olan babası, uzak bir kuzeninden iş dilenmiş ve gelişlerini izleyen on üç yılı Yedinci Cadde'den geçen otobüse binip Batı Yirmi Sekizinci Sokak'taki bir düğme fabrikasına gidip gelerek geçirmişti. İlk yıl, Willy'nin annesi, genç Yahudilere evde piyano dersi vererek aile bütçesine katkıda bulunmuştu,

ancak bir gün Willy, küçücük kafasını annesinin bacaklarının arasından dışarı uzatınca dersler sona ermişti. Herkesin beklentisinin aksine çocuk hayatta kalmıştı.

Willy tam bir Amerikalı gibi yetişti, sokaklarda top oynayan, geceleri yorganın altında *Mad* dergisi okuyan, Buddy Holly ve Big Bopper dinleyen Brooklynli bir çocuktu. Ne annesi ne de babası bu tür şeyleri anlayacak kişilerdi ama Willy'nin umurunda değildi bu, çünkü o sıralarda hayattaki en büyük hedefi, annesi ile babasının gerçek annesiyle babası olmadığına kendini inandırmaktı. Onları tuhaf buluyor, o tuhaf yaratıklardan utanıyordu; Polonya aksanıyla konuşan, yapmacıklı, uyumsuz tavırlı iki baş belası olduklarını düşünüyordu; gerçekten düşünmeden, hayatta kalmak için tek umudunun her fırsatta onlara karşı çıkmakta yattığını anlıyordu. Babası kırk dokuz yaşında kalp krizi geçirip öldüğünde Willy'nin kederine, gizlice duyduğu bir ferahlama duygusu da karıştı. On iki yaşında, ergenliğe adım atmak üzereyken hayattaki felsefesini saptamıştı bile: Nerede bela bulursa içine dalacaktı. Hayatın ne kadar berbatsa gerçeğe, varoluşun o sert özüne o kadar yakınsındır; insanın babasını on ikinci doğum gününden altı hafta sonra kaybetmesinden daha kötü bir şey olabilir mi? Bu durum, insanı trajik bir konuma getirir, beyhude umutlar ve pembe hayaller dünyasının içinde yer alan yarışın dışında tutar, çektiği acılar dolayısıyla neredeyse bir aziz mertebesine yükseltirdi. Ancak aslında Willy acı filan çekmiyordu. Babasını hiçbir zaman anlayamamıştı, haftalarca ağzını açıp konuşmayan ya da ansızın öfke nöbetlerine tutulan bir adamdı; Willy'yi hiç olmayacak, önemsiz bir neden yüzünden dövdüğü çok olmuştu. Yo, böyle bir bomba olmadan yaşama uyum sağlamak hiç de güç değildi. Hatta hiç çaba gerektirmiyordu.

Ya da bizim Doktor Kemik Bey böyle düşündü. İsterseniz onun ne düşündüğüne aldırmayın ama başka kime güvenebilirsiniz ki? Son yedi yıldır bu öyküleri

dinlediğine göre, bu konuda dünyanın başta gelen uzmanı sıfatını hak etmemiş miydi?

Böylece Willy ile annesi yalnız kaldılar. Annesi birlikte hoş vakit geçirilecek biri sayılmazdı pek, ama hiç olmazsa ona el kaldırmıyor, başının etini yediği, nutuk çektiği, sinirini bozduğu günleri telafi etmek için yeterince sevgi ve sıcaklık gösteriyordu. Willy iyi bir evlat olmaya çalışıyordu. Kendini düşünmekten vazgeçebildiği ender anlarda annesine iyi davranmak için elinden geleni de yapıyordu. Anlaşamamamazlıkları varsa da bunların nedeni kişisel düşmanlık olmaktan çok birbirine zıt dünya görüşleriydi. Mrs. Gurevitch deneyimlerine dayanarak biliyordu ki hayat acımasızdır; yaşamını buna göre ayarlıyor, başına dert açacak işlerden uzak duruyordu. Willy de hayatın acımasız olduğunu biliyordu ama annesinin tersine o savaşmaktan kaçınmıyordu. İkisinin arasındaki fark, birinin karamsar ötekinin iyimser olması değildi; fark, birinin karamsarlığının onu korkunun varlığını benimsemeye yöneltmesi, ötekininkiyse onun hayattaki her şeyi inatla, üstüne basa basa küçümsemesine yol açmasıydı. Biri siniyor, öteki saldırıyordu. Biri çizgisinden şaşmıyor, öteki çizgiyi silip atıyordu. Çoğunlukla araları açıktı, annesini şaşırtmak Willy'ye çok kolay geldiğinden tartışma çıkarmak için en ufak fırsatı kaçırmazdı. Annesi, kafasını çalıştırıp kendini biraz geri çekebilseydi, belki de Willy dediğini kabul ettirmek için bu kadar üstelemezdi. Annesinin zıt gitmesi onu kışkırtıyor, daha da fazla aşırılığa kaçmasına neden oluyordu; evden ayrılıp üniversiteye gitme zamanı geldiğinde, hayattaki değişmez rolünü üstlenmişti bile: çökmüş bir dünyanın yol kenarlarında sürünen, huysuz, asi, toplumdışı bir şair.

O çocuğun, Morningside Heights'da geçirdiği iki buçuk yıl boyunca vücuduna kaç çeşit uyuşturucu girdiğini Tanrı bilir. Aklınıza gelebilecek her türlü yasak şeyi Willy ya tüttürmüştü, ya burnuna çekmişti ya da damarına zerk etmişti. François Villon'un[1] ruhunu

taşıyorum, diye ortalıkta dolaşmak marifet değil; kendini bilmez bir delikanlıya Jersey otlaklarındaki çöp dökme alanını dolduracak kadar toksik madde verin bakalım, beden kimyası nasıl da değişiyor. Willy eninde sonunda kafayı üşütürdü nasılsa, ama öğrencilik günlerinde kullandığı kuvvetli dozdaki uyuşturucuların bu gidişi hızlandırmadığını kim söyleyebilir? Üniversitedeki üçüncü yılında, bir öğle sonrası, oda arkadaşı odaya girip de Willy'yi yerde çırılçıplak yatmış -Manhattan telefon rehberindeki adları sıralayıp elindeki kaptan kendi dışkısını yerken- bulunca, Kemik Bey'in gelecekteki sahibinin öğrenim hayatı birden ve kesin bir biçimde sona erdi.

Arkasından tımarhane geldi; sonra da Willy annesinin Glenwood Caddesindeki evine döndü. Burası onun için en ideal ev değildi belki ama zavallı Willy gibi sıfırı tüketmiş biri başka nereye gidebilirdi ki? İlk altı ay boyunca hiçbir düzelme olmadı. Willy uyuşturucuyu bırakıp alkole yönelmişti ama aslında değişen bir şey yoktu. Aynı gerginlikler, aynı tartışmalar, aynı anlaşmazlıklar. Sonra, 1969 yılının Aralık ayının sonlarına doğru Willy' nin gördüğü bir şey, birdenbire her şeyin değişmesine neden oldu; mutlulukla arasındaki bu gizemli karşılaşma Willy'yi altüst etti, hayatının akışını tümüyle değiştirdi.

Saat sabahın iki buçuğuydu. Annesi yatalı saatler olmuştu, Willy de oturma odasındaki kanepeye elinde bir paket Lucky sigarası ve bir şişe konyakla kıvrılmış, göz ucuyla televizyon seyrediyordu. Televizyon yeni bir alışkanlıktı onun için, hastanede kaldığı günlerin bir anisiydi. Ekranda ne oynadığıyla pek fazla ilgilenmiyordu ama geri planda televizyonun sesinin ve ışığının olmasından hoşlanıyor, ekrandan duvarlara yansıyan gri mavi gölgeler huzur veriyordu ona. O sırada gecenin son programı oynuyordu (California'nın Sacramento kentindeki insanları yutan dev çekirgelerle ilgili bir şeydi), ama yayın süresinin çoğu mucizeler yaratan ürünleri abartılı bir biçimde öneren programlara ayrılmıştı:

asla körleşmeyen bıçaklar, asla patlamayan ampuller, kelliğe kesin çözüm getiren gizli formüllü losyonlar... Güleyim bari, diye homurdandı Willy, hep aynı palavralar, aynı saçmalıklar! Tam ayağa kalkıp televizyonu kapatmak üzereydi ki, yeni bir reklam başladı; Noel Baba birilerinin evindeki şöminenin içinden çıkıverdi, Long Island'ın Massapeque kentinin banliyösündeki bir evin oturma odasına benziyordu gördüğü. Noel yaklaştığından Willy Noel Baba kılığına girmiş oyuncuların rol aldığı reklamları görmeye alışmıştı. Ancak bu gördüğü birçoğundan daha iyiydi; pembe yanaklı ve ak sakallı, tombul bir adamdı karşısındaki. Willy reklamın başını görmek için durakladı, halı şampuanı ya da hırsız alarmıyla ilgili bir şey duyacağını sanmıştı, ancak Noel Baba birden Willy'nin yazgısını değiştirecek sözleri ediverdi.

"William Gurevitch," dedi Noel Baba. "Evet, New York'un Brooklyn'inde oturan William Gurevitch, sana söylüyorum!"

Willy o gece yalnızca yarım şişe içki içmişti, son kez feci bir sanrı görmesinin üzerinden de tam sekiz ay geçmişti. Bu palavrayı yutacak değildi. Gerçek ile yutturmaca arasındaki farkı biliyordu, Noel Baba annesinin televizyonundan onunla konuşuyorsa demek ki adamakıllı sarhoştu.

"Cehennem'e kadar yolun var bayım," dedi Willy ve bu konuyu kafasından çıkartıp televizyonu kapattı.

Ancak ne yazık ki iş bununla bitmedi. Meraklı biri olduğu için ya da bir kriz geçirmediğine emin olmak için televizyonu açmasında bir sakınca olmadığına karar verdi; şöyle bir göz atacaktı, bakıp kapatacaktı. Kimseye zararı dokunmazdı bunun, öyle değil mi? Bu çuval dolusu pisliğin kırk yıl kafasını kurcalamasına izin vermektense gerçeği öğrenmeyi yeğlerdi doğrusu.

Şu işe bakın ki Noel Baba yine karşısına çıktı. Lanet olası adam Willy'ye parmağını uzatmış, gözlerinde üzgün, kırgın bir bakışla başını iki yana sallıyordu.

Ağzını açıp konuşmaya başladığında (tam on saniye önce bıraktığı yerden başlamıştı konuşmaya), Willy gülsün mü ağlasın mı bilemedi. Olan olmuştu dostlar. Olamayacak şey oluyordu; bundan sonra dünyada hiçbir şeye aynı gözle bakamayacağı birden kafasına dank etti Willy'nin.

“Yaptığın hiç de hoş değildi, William' dedi Noel Baba. “Sana yardım etmek için buradayım ama bana konuşma fırsatı vermezsen hiçbir yere varamayız. Ne dediğimi anlıyor musun oğlum?”

Soruyu yanıtlaması gerekiyordu ama Willy durakladı. Bu soytarıyı dinlemek zaten yeterince kötüydü. Ona yanıt vererek işleri daha da içinden çıkılmaz yapmalı mıydı?

“William!” dedi Noel Baba. Sesi ciddiydi, sitem doluydu, kendisiyle oyun oynanmayacak güçlü birinin sesiydi. Willy bu karabasandan kurtulmak istiyorsa tek umudu bu oyuna katılmaktı.

“Evet patron' diye mırıldandı, “seni tam olarak anlayabiliyorum.”

Şişman adam gülümsedi. Sonra kamera, onu ağır ağır yakın plandan gösterdi. Birkaç saniye boyunca Noel Baba orada durup sakalını sıvazladı, belli ki düşüncelere dalmıştı.

Sonunda, “Kim olduğumu biliyor musun?” diye sordu.

“Kime benzediğini biliyorum," dedi Willy, “ama bu senin kim olduğunu bildiğim anlamına gelmez. İlk önce senin boktan bir oyuncu olduğunu sanmıştım. Sonra şişedeki cin olduğunu düşündüm. Şimdiyse bir şey bilmiyorum.”

“Neye benziyorsam oyum ben ”

“Tabii dostum, ben de Haile Selasiye'nin kayınbiraderiyim.”

“Santa Claus'um ben William, Aziz Nikolaos yani, Noel Baha'nın ta kendisi. Dünyadaki iyiliklerin tek kaynağı.”

“Demek Santa Claus? Şu S-A-N-T-A sözcüğünün harflerini sıralamak istemezdin, öyle değil mi?”

“Niye istemeyeyim? Senin sıraladığın gibi sıralardım.” “Ben de öyle düşünmüştüm. Şimdi şu harflerin yerini değiştir bakalım ne çıkacak? S-A-T-A-N, gördün mü? Sen şu lanet olası Şeytan’sın, ihtiyar, hem de gerçek merçek değilsin.”[2]

Willy bu görüntüye karşı nasıl da mücadele etti, onun büyüsünü bozmak için nasıl da kararlıydı. Birtakım hayaletlerin ya da aldatmacaların elinde oyuncak olacak kuşbeyinli bir ruh hastası değildi o. Böyle bir şeye kesinlikle katlanamazdı; anlatılanın doğru olduğuna, Willy’nin gerçekten bir şey gördüğüne, söylediklerini uydurmadığına Kemik Bey’i inandıran, karşılaşmanın ilk dakikalarını hatırladığında Willy'nin duyduğu tiksinti, kustuğu kindi. Willy’nin anlattıklarına kulak verirseniz durumun bir skandal olduğuna inanırdınız, onun zekâsını hiçe saymaktı bu, o budalaca basmakalıp lafları sıralayan adama bakmak bile kanını beynine sıçratıyordu. İsteyen bu saçmalıklarla ilgilensindi. Noel bir kandırmacaydı, kestirmeden para kazanılan, çın çın öten yazar kasaların mevsimiydi; bu mevsimin simgesi, bütün bu müsrifliklerin özü olan Santa da hilekârlığın daniskasıydı.

Ama buradaki Santa sahte filan değildi, kılık değiştirmiş bir Şeytan da değildi. Gerçek Noel Babaydı, cüce perilerin ve ruhların biricik tanrısıydı; iyilik, cömertlik ve özverili olma mesajı veriyordu. Bu inanılmaz kurmaca, Willy’nin inandığı her şeyin tersi olan bu şey, bu kırmızı ceketli ve çizmelerinin kenarı kürklü abuk sabuk şey -evet, Madison Avenue şıklığı içindeki o Santa Claus Willy’nin katı karamsarlığını kırmak ve ruhunu yeniden bütünlemek üzere televizyon dünyasının derinliklerinden fırlamıştı. işte bu kadar basitti. Ortada sahtekâr olan biri varsa o da Willy’dir, demişti Santa, sonra da bunu ona açık bir dille anlatmış; korkan, dehşete düşen çocuğa bir saate yakın söylev çekmişti. Onun bir sahtekâr,

numaracı, yeteneksiz, adi biri olduğunu söylemişti. Sonra daha da ileri giderek onun beş para etmezin biri, mankafa, kalın kafalı olduğunu söylemişti; böylece Willy'nin savunma duvarını yavaş yavaş yıkmış, onun gerçeği görmesini sağlamıştı. Willy perişan olmuş, gözleri ağlamaktan şişmiş, bağışlanmayı dilemiş, düzeleceğine söz vermişti. Noel'in gerçekten var olduğunu öğrenmişti artık, Noel'in özünü benimsemedikçe ne gerçeği bulacaktı ne de mutluluğu. Bundan böyle hayattaki görevi şu olacaktı: Yılın 365 günü Noel'in mesajını özümsemek, dünyadan hiçbir şey istememek ve herkese sevgi vermek.

Bir başka deyişle, Willy bir aziz olmaya karar verdi.

Böylece William Gurevitch'in bu dünyadaki görevi sona erdi; onun bedeninden, adı William G. Christmas olan yeni bir adam doğdu. Bu olayı kutlamak üzere Willy ertesi sabah Manhattan'a yollandı ve sağ kolunun üzerine bir Santa Claus dövmesi yaptırdı. Tam bir işkenceydi bu ama Willy mutlulukla göğüs gerdi iğnelere, dönüşümünün görünür bir damgasını taşıyacağını ve bu işaretin sonsuza kadar kendisiyle kalacağını bilmek yüreğini büyük bir sevinçle doldurmuştu.

Ne var ki Brooklyn'e dönüp de annesine bu yeni süsünü gururla gösterdiğinde Mrs. Gurevitch çılgına döndü, ağlama nöbetine kapıldı, öfkeli bir inanmazlığa düştü. Onu deliye döndüren yalnızca bu dövme düşüncesi değildi (oysa bunun da rolü vardı çünkü dövme Yahudilerde yasaktı ve çünkü Yahudilerin damgalanması, kadının geçmişinde önemli bir rol oynamıştı), önemli olan özellikle bu dövmenin temsil ettiği şeydi, Mrs. Gurevitch, Willy'nin kolundaki üç renkli Santa Claus dövmesini bir ihanet ve iflah olmaz delilik simgesi gibi görüyordu, bu yüzden onu görür görmez tepki göstermesi belki de anlaşılır bir şeydi. O âna kadar oğlunun tümüyle sağlığına kavuşacağına kendini inandırmıştı. Onun rahatsızlığını aldığı uyuşturucuya bağlıyor, bu zararlı kalıntılar bedeninden dışarı atılıp kan

sayımı normale döndüğü zaman oğlunun televizyonu kapatıp okuluna döneceğine inanıyordu. Ama artık bu mümkün değildi. Dövmeye bir göz atması, bütün o beyhude umutlarının ve dayanaksız beklentilerinin ayaklarının dibinde cam gibi paramparça olmasına yetmişti. Santa Claus öbür taraftandı. Presbiteryenlerin ve Roma Kilisesi’ne bağlı Katoliklerin adamıydı o, Isa'ya tapanların ve Yahudilerden nefret edenlerin, Hitler'in ve benzerlerinin. Yahudi olmayan o adam Willy'nin beynini ele geçirmişti ve bir kez içinize girdi mi asla peşinizi bırakmaz böyleleri. Noel, yalnızca bir ilk adımdı. Paskalya Yortusu’nun gelmesine birkaç ay vardı, gelince de haçlar çıkartılıp cinayetten söz edilmeye başlanacaktı, çok geçmeden de SS’ler kapıya dayanırdı. Oğlunun koluna işlenmiş Santa Claus'u görüyordu, onun gözünde bir gamalı haçtan farksızdı bu dövme.

Willy’nin gerçekten de aklı karışmıştı. Kasıtlı bir şey yapmamıştı, nedamet duyup inanç değiştirdiği bu mutlu anlarda annesini gücendirmeyi hiç mi hiç istemiyordu. Ama ne kadar konuşmaya ve durumu anlatmaya çalışırsa çalışsın annesi onu dinlemek istemedi. Bağırıp çağırdı, oğluna, sen bir Nazi’sin, dedi. Willy, Santa Claus'un, Buddha'nın insan biçimini alması olduğunu, dünyaya sevgi ve merhamet duyguları iletmekle görevli kutsal bir varlık sayıldığını annesine anlatmakta direnince, annesi onu hemen o gün yeniden hastaneye göndermekle tehdit etti. Onun bu davranışı Willy'nin aklına, Saint Luke Hastanesinde kalan hastalardan birinden duyduğu bir sözü getirdi: “Beyin ameliyatı olmaktansa içkiyi yeğlerim.” İşte o zaman Willy, annesini istediğini yapmakta serbest bırakırsa kendisini neyin beklediğini anlayıverdi. Bu yüzden, boşuna çene tüketmektense paltosunu giydi, evden çıktı, nereye gittiğini bilmeden yollara düştü.

Böylece sonu gelmez bir uygulama başlamış oldu. Willy birkaç ay annesinin yanında kalıyor, birkaç ay

evden uzaklaşıyor, sonra da yine geri dönüyordu. En dramatik olanı evden ilk ayrılışıydı, nedeni de Willy’nin bu aylak yaşam konusunda henüz hiçbir şey bilmemesiydi. Kısa bir süre için ayrılmıştı evden; Kemik Bey, Willy’nin kısa derken neyi kastettiğini hiçbir zaman tam olarak bilemese de sahibinin evden uzakta olduğu haftalar ya da aylar boyunca başına her ne gelmişse, onun gerçek mesleğini bulduğuna emin olmuştu. “İki kere iki dört eder deme bana sakın,” demişti Willy annesine Brooklyn'e döndüğünde. “İki kere ikinin dört ettiğini nereden biliyoruz? İşte asıl sorun bu.”

Ertesi gün oturup yeniden yazmaya başladı. Hastaneye yattığından bu yana ilk kez kalemi eline alıyordu. Patlak bir borudan su fışkırırcasına sözcükler fışkırıyordu kaleminden. Willy G. Christmas'ın, William Gurevitch’ den çok daha iyi ve başarılı bir şair olduğu ortaya çıktı; ilk baştaki çabalarında özgünlük olmasa da müthiş bir tutku vardı. Bunun iyi bir örneği, “Yaşamda Uygulanacak Otuz Üç Kural“dı. Şiir şöyle başlıyordu:

Kendini dünyanın kollarına bırak
Ve hava seni kucaklayacaktır.
Geri dur Ve dünya arkadan üstüne atlayacaktır.
İnsanların yoluna varını yoğunu yatır.
Adımlarının müziğini izle ve ışıklar söndüğünde
Islık çalma, şarkı söyle.
Gözlerini kapamazsan hep yolunu kaybedersin.
Gömleğini ver, altınlarını dağıt,
Ayakkabılarını ver, gördüğün ilk yabancıya.
Çılgınca vals yaparsan
Hiçbir şeyden çok şey doğar...

Edebiyat merakı bir şeydi, hayatta neler yaptığın bambaşka bir şey. Willy'nin şiirleri değişmiş olabilirdi ancak bu, Willy’nin kendisinin de değişmiş olup olmadığı sorusunu yanıtlamıyordu. Gerçekten yeni bir insan olmuş muydu, yoksa balıklama daldığı bu azizlik mertebesi

gelip geçici bir hevesten başka bir şey değil miydi? Kabul edilir yanı olmayan bir saçmalığa mı bulaşmıştı, yoksa sağ pazısındaki dövme ve kullanmaktan zevk aldığı o gülünç takma ad dışında başka şeyler de var mıydı yeniden doğuşuna temel olan? Dürüst bir yanıt vermek istenirse evet ve hayır denebilirdi bu soruya ya da belki, her ikisi de. Çünkü Willy zayıf biriydi, kavgacıydı, unutkandı. Aklı pek yerinde değildi, kafasının içindeki dönmedolap ne zaman hızlansa işler çığırından çıkıyordu. Onun gibi biri nasıl olur da saflığın örtüsüne bürünmeye heveslenebilirdi? Yalnızca bir alkolik adayı değil, yalnızca paranoyak eğilimleri olan yalancı mı yalancı biri değil, adamakıllı da komik biriydi. Willy şakalarını sıralamaya başlayınca Santa Claus yanıp kül oluyor ve bütün o “herkese sevgi vermek oyunu” da onunla birlikte yok oluyordu.

Bununla birlikte, Willy'nin çaba göstermediğini söylemek yanlış olur, öykünün büyükçe bir bölümü de bu çabada gizlidir. Willy beklentilerini her zaman gerçekleştiremese de, nasıl davranmak istediği konusunda örnek alacağı bir şey vardı. Kafasını toplayabildiği ve içkide aşırıya kaçmayıp kendini frenlediği o ender anlarda, yürekliliğine ve eli açıklığına diyecek yoktu. Örneğin 1972 yılında, kendini de epeyce bir tehlikeye atarak on dört yaşındaki bir kızı boğulmaktan kurtarmıştı. 1976 yılında, New York’ta, Batı Kırk Üçüncü Cadde’de hırsızların saldırısına uğrayan seksen bir yaşındaki bir adamın yardımına koşmuştu; karşılığında da omuz başından bir bıçak yarası almış, bacağına da bir kurşun saplanmıştı. Talihi rast gitmeyen bir arkadaşına cebindeki son parasını verdiği çok olmuştu; sevgilisinden ayrılanlar, yüreği kanayanlar onun omzunda gözyaşı dökmüştü; bir adamı ve iki kadını intihardan vazgeçirmişti. Güzel şeyler taşıyordu ruhunda, onları ne zaman yüzeye çıkartsa o yürekte başka şeyler de olduğunu unutuyordunuz. Evet, Willy tam bir başbelasıydı ama kafası yerindeyken eşi benzeri bulunmazdı, onu tanıyan herkes bilirdi bunu.

Kemik Bey’e ne zaman bu ilk yıllardan söz etse Willy güzel anıların üzerinde durur, kötüleri yok sayardı. Ancak geçmişi duygusallaştırdığı için kim suçlayabilirdi ki onu? Herkes yapar bunu, köpek olsun, insan olsun ve 1970 yılında da Willy gençliğinin doruğundaydı. Hiç olmayacağı kadar sağlıklıydı, dişleri sapasağlamdı, üstüne üstlük bankada parası vardı. Babasının hayat sigortasından küçük bir miktar ayrılmıştı kendisine, yirmi bir yaşına basınca bu parayı kullanmaya hak kazandı ve bir on yıl kadar cep harçlığı aldı. Ama sağlığının ve parasının yerinde olmasının ötesinde, Willy başıboş bir hayata başladığında asıl önemli olan, o gün ülkenin içinde bulunduğu durum, yaşanılan atmosferdi. Ülke toplumdışılarla, evden kaçan çocuklarla doluydu; uzun saçlı hayalperestler, beş para etmez anarşistler, uyuşturucu düşkünü uygunsuzlar kol geziyordu ortalıkta. Willy ne kadar tuhaf biri olursa olsun, onların arasında pek de göze batmıyordu. Amerika denilen sahnedeki kaçıklardan biriydi, yolu onu nereye götürürse götürsün -ister Pittsburgh'a, ister Plattsburgh’a, Pocatello ya da Boca Raton’a- arkadaşlık edecek kendine benzer insanlara takılmayı başarıyordu. Ya da böyle diyordu; Kemik Bey de onun sözlerinden kuşkulanmaya neden görmüyordu.

Zaten kuşkulansa da ne olacaktı ki? Köpek, iyi öykülerin mutlaka gerçek öyküler olması gerekmediğini öğrenecek kadar uzun yaşamıştı; Willy’nin yapmak istediklerini yapmış ve aradan yıllar geçmiş olması gerçeği yanında, Kemik Bey’in Willy'nin anlattığı öykülere inanıp inanmaması önemini yitirmişti. Önemli olan Willy’ nin istediğini yapmış olmasıydı, öyle değil mi? Gençlikten artık pek de genç olmamaya geçiş arasında yıllar geçmişti, bütün bu zaman boyunca içinde bulunduğu dünyanın değişmesini gözlemlemişti. Kemik Bey, annesinin rahminden dışarı çıktığı sırada, Willy’nin o saflık günleri çok gerilerde kalmıştı, boş bir arsada çürüyüp ufalanan bir öbek gübre gibi bayatlamıştı. Evden kaçan

çocuklar evlerine, ana babalarının yanına dönmüşlerdi; esrar çekenler aşk boncuklarını çıkarıp şal desenli kravatlar takmışlardı; savaş bitmişti. Ama Willy yine aynı Willy'ydi: müthiş bir şair, kendini Santa'nın mesajını iletmekle görevli kılmış biri, serseriliğin döküntü giysileriyle donanmış zavallı bir hata. Yıllar bu şaire acımasız davranmıştı, o da artık çevresine pek uyum sağlayamıyordu. Pis pis kokuyor, salyaları akıyordu, insanların damarına basıyordu; aldığı kurşun yaraları, bıçak yaralan ve beden sağlığının bozulması da bunlara eklenince artık çevikliğini, güç durumlardan sıvışıp çıkmakta şimdiye kadar gösterdiği şaşırtıcı ustalığı da yitirmişti. Yabancılar dayak atıyor, elindekini avucundakini alıyorlardı. Uyurken onu tekmeliyor, kitaplarını ateşe veriyor, onun ağalarından, sızılarından yararlarııyorlardı. Yine böyle bir olaydan sonra görme kaybı ve kırık bir kolla kendini hastanede bulduğunda, bir savunma yolu bulmadan bu işin böyle süremeyeceğinin farkına vardı. Tabanca edinmeyi düşündü, ancak silahlardan ürküyordu, bu yüzden akla gelebilecek ilk şeye başvurdu: dört bacaklı bir korumaya.

Mrs. Gurevitch bu işten pek hoşlanmadıysa da Willy diredi ve istediğini kabul ettirdi. Böylece küçük Kemik Bey, Kuzey Sahili Hayvan Barınağındaki annesinin ve beş kardeşinin yanından alınıp Brooklyn'deki Glenwood Avenue ye getirildi. Aslına bakılırsa o ilk günlerle ilgili anıları pek fazla değildi. O günlerde İngiloşça hâlâ bilinmedik bir bölgeydi onun için, üstelik Mrs. Gurevitch'in tuhaf bir biçimde sözcükleri ezip büzmesi ve Willy'nin de değişik seslerle (bir Gabby Hay es gibi konuşuyordu, bir Louis Armstrong gibi; sabahları Groucho Marx oluyordu, akşamları Maurice Chevalier) konuşma eğilimi yüzünden Kemik Bey'in onlara alışması birkaç ay sürdü. Ayrıca yavru köpek olmanın acıları da vardı; sidik torbasıyla bağırsakların denetime alınması için gösterilen çaba, mutfak zeminindeki gazeteler, ne zaman çişini bıraksa Mrs. Gurevitch'in burnuna indirdiği şaplak. O kadın durmadan yakınan huysuz ihtiyarın tekiydi,

Willy’ nin sevecen kolları ve yatıştırıcı tatlı sözcükleri olmasa o evdeki hayat pek kolay olmazdı. Kış günleriydi, her taraf buz tutmuştu, aşağıdaki sokaklarda can yakan topak topak tuzlar serpilmişti, bu yüzden zamanının yüzde doksan sekizini evin içinde geçiriyor, ya Willy en son başyapıtını yaratırken onun ayaklarının dibinde oturuyor ya da yeni evin kıyısını köşesini keşfe çıkıyordu. Evde dört buçuk oda vardı, ilkbahar geldiğinde artık Kemik Bey her bir mobilyayı, halılardaki en ufak lekeyi, yer muşambasındaki her yarığı ezbere biliyordu. Mrs. Gurevitch’in terliklerinin kokusunu, Willy’nin donunun kokusunu da tanımıştı. Kapı zili ile telefonun zilini birbirinden ayırt edebiliyordu, şıkırdayan anahtarların sesi ile plastik bir ilaç şişesinde tıkırdayan hapların sesi arasındaki farkı biliyordu, mutfak musluğunun altındaki dolapta yaşayan bütün hamamböcekleriyle senli benli olması da uzun sürmemişti. Sıkıcı ve sınırlı bir yaşamaydı bu ama Kemik Bey bunu nereden bilecekti ki? Budala bir yavru köpekten başka bir şey değildi, kendi kuyruğunu kovalayan, kendi dışkısının üzerinde gezinen, yumuşak patili bir alıktı; bundan başka bir hayatı tatmamışsa hayatı yaşanılır kılan özün kendi yaşadığı hayatın içinde az mı çok mu bulunduğuna nasıl karar verebilirdi?

O kalın kafalıyı nasıl da bir sürpriz bekliyordu! Sonunda hava ısınıp çiçekler tomurcuğa durduğunda Kemik Bey, Willy’nin durmadan çiziktirip duran bir evkuşu ve profesyonel bir ahmak sanatçı olmaktan öte biri olduğunu öğrendi. Sahibi, köpek yüreği taşıyan bir adamdı. Boş gezenin boş kalfasıydı, nerede akşam orada sabah diyen, kurallarını gerektikçe kendisi yaratan, benzeri az bulunur bir iki bacaklıydı. Nisan ortasında bir sabah birdenbire kendilerini dışarı atıverdiler, geniş ufuklara açılıverdiler, Azizler Günü’ne iki gün kalaya kadar da Brooklyn' in uzağından bile geçmediler. Bir köpek daha ne isteyebilir ki? Kemik Bey'e sorulursa kendisi dünyanın en şanslı yaratığıydı.

Kış uykuları oluyordu elbette, baba evine dönüyorlardı, bu dönüşlerle birlikte ev içinde yaşanan olumsuzluklar vardı: aylarca tıslayan radyatörler, elektrikli süpürgenin ve karıştırıcıların cehennemi uğultusu, konserve yiyeceklerin bıktırıcılığı. Ama Kemik Bey bir kez bu tempoya uyum sağladı mı yakınacak pek bir şey kalmıyordu. Ne de olsa dışarısı soğuktu, evde de Willy vardı, sahibiyle birlikte olduktan sonra yaşam kötü olsa ne yazardı? Mrs. Gurevitch bile sonunda değişmiş gibiydi. Davetsiz konuk olan köpek sorun olmaktan çıkınca, Kemik Bey kadının kendisine karşı olan davranışında hafif bir yumuşama gördü; kadın evin her yanına yayılan tüylerden yakınmayı sürdürdüyse de Kemik Bey onun bunu yürekten söylemediğini anlıyordu. Kimi zaman oturma odasındaki kanepede otururken köpeğin yanına oturmasına izin verir, bir eliyle dergisini karıştırırken öteki eliyle de yavaşça onun başını okşardı; birçok kez de ona içini dökmüş, garip, cahil oğluyla ilgili yüreğini yakan kaygılarını ona anlatmıştı. Nasıl da bir üzüntü kaynağıydı bu oğlan annesi için, böyle tatlı bir çocuğun kafadan kontak olması ne kadar da üzücüydü. Ama hiç olmamaktansa yarım çocuk olması daha iyidir, “*farştayst*?”[2] Çocuğu sevmeye devam etmekten ve her şeyin iyiye gideceğini ummaktan başka ne gelirdi ki zaten elinden? Onun bir Yahudi mezarlığına gömülmesine asla izin verilmeyecekti -kolundaki o garip şeyle asla izin verilmezdi buna- onun, annesi ile babasının yanına gömülemeyeceği düşüncesi ayrı bir keder, ayrı bir acı kaynağıydı Mrs. Gurevitch için ama hayat, yaşayanlar içindi ne de olsa, öyle değil mi? Tanrı’ya şükür ki ikisinin de sağlığı yerindeydi -tahtaya vurmalı- en azından bütünüyle bakıldığında pek kötü değildi, bu da başlı başına bir nimetti, şükran duyulacak bir şeydi, böyle bir şeyi parayla satın alamazdınız değil mi, televizyonda bu konuda reklam filmi oynatılmıyordu. Televizyonunuz renkli de olsa siyah-beyaz da olsa fark etmez, oynatılmıyordu. Hayatı satın

alamazdınız, bir kez ölümü kapınızda bulunca topla tüfekle de savunsanız o kapının açılmasını engelleyemezdiniz.

Kemik Bey'in çok geçmeden fark ettiği gibi, Mrs. Gurevitch ile oğlu arasındaki farklılıklar onun ilk başta sandığından daha azdı. Gerçi sık sık tartışıyorlardı, kokuları da birbirine hiç benzemiyordu -biri pis bir erkek teriydi, ötekiyse leylaklı sabun, Pond's yüz kremi ve naneli diş macunu karışımı bir koku- ama iş konuşmaya [3] gelince, bu altmış sekiz yaşındaki *Anne-san* kimsenin karşısında pes etmezdi ve bir kez şu bitip tükenmek bilmeyen monologlarından birine başlamaya görsün, oğlunun neden öyle bir çenesi düşük olduğunu o dakikada anlayı verirdiniz. Farklı konulardan söz ediyor olabilirlerdi ancak üslupları genelde birbirinin aynıydı: birbiriyle ilintisiz, damdan düşer gibi söylenen, bitmek bilmeyen sözler, alçak sesle sıralanan sayısız sözcük, parantez içi düşünceler, dilini damağında şaklatmaktan alçak sesli gülüşlere ve gırtlaktan gelen boğuk seslere kadar tuhaf efektlerle dolu bir dağarcık. Kemik Bey, Willy'den mizahı öğrenmişti, ironiyi ve bolca kullanılan metaforları da. *Anne-san* dan ise canlı olmanın ne anlama geldiği konusunda önemli dersler almıştı. Kadın ona kaygıyı, dünyayı omuzlarında taşımanın yükünü -hepsinden önemlisi- arada sırada iyice ağlamanın yararlarını öğretmişti.

O kasvetli pazar günü, Baltimore'da sahibinin yanında ağır ağır yürürken bütün bu şeyler üzerinde düşünmek tuhaf geldi Kemik Bey'e. Neden Mrs. Gurevitch konusuna dönüyorum ki, diye düşündü. Akla getirecek onca keyifli, onca canlı ânı varken neden Brooklyn'in can sıkıcı kışlarını düşünüyorum? Albuquerque, örneğin ve iki yıl önce o kullanılmayan yatak fabrikasındaki keyifli kalışları. Ya da Iowa City'nin dışındaki bir mısır tarlasında on gece boyunca koşup oynadığı o dişi köpek Greta. Ya da dört yaz önce Willy'nin Berkeley'deki Telegraph Avenue'de, bir şiirinin fotokopiyle çoğaltılmış seksen altı kopyasını, tanesi

bir dolara sattığı o çılgın öğle sonrası. Bunlardan birkaçını yeniden yaşayabilmek ne kadar iyi gelirdi şimdi, sahibiyle birlikte öksürük başlamadan önceki günlere dönebilmek - bir yıl öncesine bile dönebilseler olurdu, dokuz, on ay öncesine, evet hatta belki Willy' nin bir süre takıldığı o şişko kadınla birlikte olabilirlerdi -adı Wanda mıydı, Wendy miydi, her ne haltsa- hani şu Denver'da pikap arabasının arka bölümünde yaşayan ve kendisine katı pişmiş yumurta yediren kadın. Ateşli bir silahtı o, ahlak mahlak tanımayan bir şamatacı, bir alkol çuvalıydı, durmadan güler, durmadan Kemik Bey'in karnının yumuşak yerini gıdıklardı, sonra ne zaman Kemik Bey'in o pembe çükü gizlendiği yerden fırlayıverse (aslında Kemik Bey'in bundan bir şikâyeti yoktu), kadın kahkahalara boğulurdu, hem öyle bir gülerdi ki yüzü al al olurdu; onunla kaldıkları kısa süre boyunca bu ufak komedi öylesine çok yinelenmişti ki, Wanda'nin kahkahasının kulaklarında çınlaması için Kemik Bey'in "Denver" sözcüğünü duyması yeterliydi. "Denver" denince aklına bu geliyordu, nasıl ki Chicago denince aklına Michigan Avenue'dan geçerken bir su birikintisinin içine dalan bir otobüs geliyorsa. Tampa ise bir ağustos günü öğle sonrasında asfalttan yansıyan bir ışık duvarıydı. Tucson, çölden esen ve beraberinde ardıç yapraklarının ve adaçayının kokusunu, açık havanın şaşırtıcı, doğaüstü bereketini taşıyan sıcak bir rüzgârdı.

Bu anılara tek tek tutunmaya, geçip giderlerken onların içinde biraz daha barınmaya çalıştı ama yararı olmadı. Düşünceleri sürekli olarak Brooklyn'deki eve, soğuk havalarda eve kapandığı hareketsiz günlere, yumuşak beyaz terlikleriyle odalarda dolaşan *Anne-san* a kayıyordu. Orada kalmaktan başka yapacağı bir şey olmadığını anladı, o bitmeyen günlerin ve gecelerin ağırlığına boyun eğdiğinde, Mrs. Gurevitch öldüğü için Glenwood Avenue' ya dönmüş olduğunu anladı. Bu dünyadan ayrılmıştı kadın, tıpkı oğlunun pek yakında ayrılacağı gibi; daha önce ölmüş olan o kadının anılarını

zihninden geçirmekle Kemik Bey kendini hiç kuşkusuz bir sonraki ölüme hazırlıyordu, ölümlerin en büyüğüne, dünyayı altüst edecek, belki de tümüyle yıkacak ölüme.

Kış ayları demek şiir yazmak demekti hep. Willy evde kaldığı sürece geceleri pek uyumazdı, çoğunlukla da annesi yattıktan sonra çalışmaya başlardı. Ev dışında geçirilen günler, yazı yazmaya uygun değildi. Tempo fazlasıyla hızlıydı, kafası dağınıktı, sürekli olarak insanın aklını çelen şeyler vardı, olsa olsa ara sıra birkaç satır çiziktirebiliyordu veya bir kâğıt peçete üzerine aceleyle tuhaf notlar ya da bir-iki cümle yazıyordu. Oysa Brooklyn'de geçirdiği aylar boyunca Willy mutfak masasında her gece üç-dört saat geçirir, dizelerini 22 santime 29 santim boyutundaki not defterlerine çiziktirirdi. En azından bir yerlerde bir âleme katılmadığı, berbat bir yere takılmadığı ya da esinsizlikten hareketsiz kalmadığı sürece yazardı. Kimi zaman yazarken kendi kendine mırıldanır, yazdığı sözcükleri yüksek sesle okurdu, hatta güler, homurdanır ya da masaya yumruğunu indirirdi. İlk başta Kemik Bey bu seslerin kendisine yöneltildiğini düşünmüştü, ancak bu tür hareketlerin yaratıcı sürecin bir parçası olduğunu öğrendikten sonra masanın altına kıvrılıp sahibinin ayaklarının dibinde uyumakla yetindi, o geceki çalışmanın bitmesini ve sidiktorbasını boşaltmak üzere dışarı çıkarılmasını bekler oldu.

Yine de her zaman böyle berbat ve uyuşuk geçmiyordu günler, öyle değil mi? Brooklyn'de bile bazı renkli yerler, edebiyat dışında eğlenceler de vardı. Örneğin, köpek takviminde otuz sekiz yıl geri gidin, Kokular Senfonisini bulursunuz; Willy Kraliyetinin tarihindeki o eşsiz ve parlak bölümde bütün bir kış boyunca bir tek sözcük bile edilmemişti. Evet, ne günlerdi ama dedi Kemik Bey kendi kendine, müthiş güzel ve çılgın günlerdi; o günleri hatırlamak damarlarındaki kanı özlemle tutuşturmuştu. Eğer gülümseme yetisi olsaydı o anda gülümserdi. Gözyaşı dökebilseydi, dökerdi. Hatta, eğer

böyle bir şey mümkün olabilseydi aynı anda hem güler hem de ağlardı - pek yakında yanından ayrılacak olan sevgili sahibini hem kutlar hem de yasını tutardı onun.

Bu senfoni, birlikte geçirdikleri günlerin başlangıcında yer almıştı. Brooklyn’den iki kez ayrılmışlar, oraya iki kez geri dönmüşlerdi - bu arada Willy, dört ayaklı dostuna derinden, yürekten bağlanmıştı. Artık yalnızca kendini güvende hissetmekle kalmıyor, konuşacak birini bulduğu için sevinmekle kalmıyor, geceleri sokulacağı sıcak bir beden bulduğu duygusuyla rahatlamakla kalmıyor, aylarca köpekle burun buruna yaşadığı için onun asla bozulmayacak biçimde, tam anlamıyla iyi biri olduğuna da inanıyordu. Bunun nedeni yalnızca Kemik Bey’ in bir ruhu olduğuna inanması değildi. Onun ruhunun öteki ruhlardan daha iyi olduğunu biliyordu; onu tanıdıkça onda giderek daha da büyük bir incelik ve ruh soyluluğu buluyordu. Acaba Kemik Bey köpek bedenine bürünmüş bir melek miydi? Willy öyle olduğunu sanıyordu. Tam on sekiz ay boyunca yakından, ayık kafayla yaptığı gözlemlerin sonucunda buna emin olmuştu. Yoksa gece gündüz beyninin içinde yankılanan ilahı sözcük oyununu nasıl yorumlayabilirdi? O mesajı çözümlemek için yazıp bir aynaya tutmak yeterliydi. Bundan daha açık-seçik bir şey olabilir miydi? Köpek sözcüğünün harflerini ters çevirin, bakalım ne buluyordunuz?[4] Gerçeği buluyordunuz elbette. En aşağılık yaratığın adında en yüce varlığın, her şeyi yaratanın adı gizliydi. Acaba köpek bu yüzden mi ona gönderilmişti? Yoksa Kemik Bey, 1969 yılının Noeli’nde kendisine Noel Baba'yı gönderen gücün bir başka eylemi miydi? Belki. Ama belki de değildi. Başkası olsa bu konu üzerinde düşünürdü. Willy ise -Willy olduğu için- buna gerek görmedi.

Ama ne de olsa Kemik Bey sıradan bir köpekti. Kuyruğunun ucundan, burnunun bitimine kadar *canis familiaris’in* kusursuz bir örneğiydi, derisinin altında ne tür bir ilahı varlık barındırırsa barındırsın, nasıl görünüyorsa

öyle bir şeydi öncelikle. Bay Hav Hav, Mösyö Vuf Vuf, Sör Hırr. Dört-beş yıl önce Chicago'daki bir barda şakacının biri Willy'ye şöyle demişti: "Bir köpeğin hayat felsefesini bilmek ister misin dostum? Ne olduğunu söyleyeyim sana. Kısaca şöyle: Yiyemeyeceğin ya da düzenleyeceğin şeyin üstüne işe."

Willy bu konuda güçlük çekmiyordu. Böyle bir durumda ne tür teolojik bilmeceler gizlendiğini kim bilebilirdi ki? Tanrı, oğlunu dünyaya bir erkek kisvesi altında gönderdiyse bir melek neden dünyaya köpek biçiminde gelmesindi? Kemik Bey bir köpekti, aslına bakarsanız Willy onun böyle olmasından zevk alıyordu, can yoldaşının köpek alışkanlıklarını sergilemesini izlemekten hiç bıkmıyordu. Willy daha önce hiçbir zaman bir hayvanla birlikte yaşamamıştı. Çocukken ne zaman eve bir hayvan getirmek istese ailesi buna karşı çıkmıştı. Kedi olsun, kaplumbağa olsun, papağan, hamster ya da süsbalığı olsun hiçbirini istememişlerdi. Evimiz çok küçük diyorlardı, ya hayvanlar pis kokar, ya masraflıdırlar ya da Willy' nin yeterince sorumluluk sahibi olmadığını söylüyorlardı. Sonuçta, hayatına Kemik Bey girinceye dek bir köpeği yakından hiç incelememiş, hatta bu konu üzerinde düşünmek bile gelmemişti aklına. Köpeklerin varlığı ile yokluğu birdi onun gözünde, bilincinin kıyılarında silik soluk gezinen yaratıklardı onlar. Bize havlayanlardan kaçar, bizi yalayanların başını okşardık. Bütün bildiği buydu Willy'nin. Otuz sekizinci doğum gününden iki ay sonra bütün bunlar ansızın değişti.

Öğrenecek o kadar çok şey, özümsenecek, çözümlenecek ve yorumlanacak o kadar çok bilgi vardı ki, Willy işe neresinden başlayacağını bilemiyordu. Bacakların arkasında iki yana sallanan kuyruk denen uzantı. Yassı kulakların yerine dik kulaklar. Sırtüstü devrilmeler, daireler çizerek koşmalar, kıçını koklayıp homurdanmalar, kanguru gibi zıplamalar, havada dönmeler, sinsi sinsi yere yapışıp yürümeler, diş göstermeler, yana yatırılan

kafalar ve daha yüzlerce küçük özellik... Bunların hepsi bir düşüncenin, bir duygunun, bir planın ya da dürtünün işaretiydi. Yeni bir dil öğrenmeye benziyor bu, diye düşündü Willy, izi dünyadan silinmiş bir ilkel kabileye rastlamışım da onların anlaşılması olanaksız gelenek ve göreneklerini anlamaya çalışıyorum. İlk engelleri aştıktan sonra WillyJnin aklını en çok karıştıran şey, Göz-Burun Paradoksu ya da Duygu Sayımı dediği muamma oldu. Willy bir insandı, bu yüzden de dünyayı anlamak için gözlerine güveniyordu. Kemik Bey ise bir köpekti, bu yüzden de neredeyse kör sayılırdı. Gözleri ona ancak biçimleri ayırt etmesinde, nesnelerin kaba taslak görünümlerini belirlemesinde, karşısına dikilen nesne ya da yaratığın kaçılması gereken bir tehlike mi yoksa öpülmesi gereken bir dost mu olduğunu anlamasında yardımcı oluyordu. Bir şeyi gerçekten anlaması, ne tür bir şeyle karşı karşıya olduğunu kavraması için işe yarayan tek yeri burnuydu. Kemik Bey dünya hakkında ne biliyorsa bilinçlenme, tutkular ya da düşünceler açısından ne keşfettiyse yalnızca koku duyusuyla ulaşmıştı buna, ilk başta Willy gözlerine inanmakta güçlük çekmişti. Köpeğin koku alma hırsı sınırsız gibiydi, bir kez ilgisini çeken bir koku bulmaya görsün, burnunu o şeyin üstüne öyle bir kararlılıkla, öyle bir tutkuyla yapıştırıyordu ki, sanki dünya yüzünde onun dışında ne varsa silinip gidiyordu. Burun delikleri emme borularına dönüşüyor, bir elektrikli süpürge kırık cam parçalarını nasıl emerse o da kokuları öyle içine çekiyordu; öyle zamanlar oluyordu ki -hem de sıkça oluyordu- Willy, Kemik Bey’in burnunu böyle amansızca ve hırsla çalıştırmasından kaldırımların nasıl olup da çatlamadığına hayret ediyordu. Normal olarak hayvanların en uysalı olan köpek, böyle koklarken inatçılaşır, dalgınlaşır, sahibini aklından tümüyle çıkarmışa benzerdi. Kemik Bey bulunduğu yerden ayrılmaya hazır olmadan, incelediği çiş gölcüğünün ya da kakanın kokusunu

iyice içine çekmeden Willy kayışını çekecek olursa karşı koymak için ayaklarını yere yapıştırır ve öyle bir yerinden sökülmez olur, bulunduğu noktaya öyle bir kilitlenirdi ki, Willy çok kere acaba köpeğin patilerinin arasında gizli bir torba var da canı istediğinde içindeki zamkı yere mi akıtıyor, diye merak ederdi.

Bütün bunlardan büyülenmemek elde mi? Bir köpeğin yaklaşık iki yüz yirmi milyon kadar koku reseptörü vardır, insanınsa yalnızca beş milyon; ortada böyle büyük bir fark varken köpeğin algıladığı dünyanın, insanın algıladığından bambaşka olduğunu düşünmek yanlış olmaz. Willy oldum olası mantıklı biri değildi ama bu kez yalnızca sevgi değil merak da duyuyordu, bu yüzden de her zamankinden daha ısrarla sürdürdü araştırmasını. Kemik Bey bir şeyin kokusunu aldığında ne gibi şeyler hissederdi? Aynı derecede önemli bir başka soru, kokusunu aldığı şeyin kokusunu neden alırdı? Kemik Bey'i yakından incelediğinde köpeğin ilgisini çeken şeylerin üç sınıfa ayrıldığı sonucuna varmıştı: yiyecek, cinsellik ve başka köpekler hakkında bilgi. Bir insan, sabah gazetesini açtığında öteki insanların neler yaptıklarını öğrenmek için yapar bunu; köpek de burnuyla aynı şeyin peşindedir, bulunduğu yöredeki köpeklerin neler yaptığını öğrenmek üzere ağaç gövdelerini, sokak lambalarının direklerini ve yangın söndürme kutularını koklar. Rottweiler cinsi, sivri dişli Rex şu çalılıkta izini bırakmış; kuker-spaniyel cinsi Molly kızışmış; kalın kafalı Roger'ın yediği midesine dokunmuş.

Bu kadarını anlıyordu Willy, bunların tartışılacak bir yanı yoktu. Ancak iş, köpeğin neler hissettiğini anlamaya geldiğinde işler karışıyordu. Yaptığı yalnızca kendine dikkat etmek, öteki köpeklerin hakkından gelebilmek için onlar hakkında bilgi toplamak mıydı, yoksa bu delice burun oynatmaların gerisinde basit korunma taktikleri dışında başka bir şey mi vardı? Acaba zevk de mi vardı işin içinde? Kafası çöp bidonuna gömülü bir köpek, örneğin,

burnunu bir kadının boynuna bastırıp pahalı bir Fransız parfümünün kokusunu içine çeken bir erkeğin duyduğu başdönmesine benzer bir şey hissedebilir miydi?

Bütün bunların yanıtını bulmak olanaksızdı ancak Willy bulduğunu düşünmekten hoşlanıyordu. Yoksa Kemik Bey'i bazı kokuların olduğu yerden söküp almak neden böylesine güç olsundu? Bunun nedeni, köpeğin bunun zevkini çıkarmasıydı. Mest oluyor, burnu sayesinde kavuştuğu ve onsuz yapamayacağı bir cennetin içinde kayboluyordu. Ve eğer, daha önce belli olduğu gibi, Willy Kemik Bey'in bir ruha sahip olduğuna eminse, ruhunda böyle eğilimler taşıyan bir köpeğin daha ulvi şeyleri arzulaması mantıklı değil miydi? Bedeninin ihtiyaçları ve arzularıyla ilişkili şeyler değil de, manevi şeyler, sanatsal şeyler, ruhun duyduğu soyut açlıklar? Bu konu üzerinde düşünen bütün filozofların belirttiği gibi sanat, ruha ulaşmak için duyulara güvenen bir insan faaliyetidir; eğer bu doğruysa köpeklerin de -en azından Kemik Bey ayarında köpeklerin- buna benzer bir estetik dürtü duymaları mantıklı olmaz mıydı? Bir başka deyişle köpekler sanatın değerini bilemeyecekler miydi? Willy şimdiye kadar bunu düşünen olmadığını sanıyordu. Yazılı tarih boyunca böyle bir şeyin mümkün olduğuna inanan ilk kişi kendisi miydi? Fark etmezdi. Bu düşüncenin zamanı gelmişti. Köpekler yağlıboya tablolardan ve yaylı çalgılardan bir şey anlamasalar da koku duyusuna dayanan bir sanata yanıt vermeyeceklerini kim söyleyebilirdi ki? Neden koku duyusuna bağlı bir sanat olmasındı? Köpeklerin bildiği türden bir dünyayla ilgili, köpekler için bir sanat neden olmasındı?

Böylece o çılgın 1988 kışı başladı. Kemik Bey, Willy’ yi hiç böylesine heyecanlı, böylesine aklı başında, böylesine sarsılmaz bir enerjiyle dolu görmemişti. Tam üç buçuk ay boyunca bu proje üzerinde çalıştı, başka hiçbir şeyle ilgilenmedi; ne sigara ne de içki geldi aklına, ancak iyice zorunlu kalınca uyudu, yazmak, okumak ve

burnunu karıştırmak dışında her şey çıktı aklından. Planlar yaptı, listeler hazırladı, kokularla deneyler yaptı, grafikler çizdi, tahta, yelken bezi, karton ve plastikten maketler hazırladı. Öyle çok hesap, öyle çok deney, yanıtlanacak öyle çok cesaret kırıcı soru vardı ki! Kokuların ideal sıklığı neydi? Bir senfoni ne uzunlukta olmalı ve içinde kaç tane koku bulunmalıydı? Senfoni salonunun uygun biçimi nasıldı? Bir dolambaç gibi mi hazırlanmalıydı, yoksa kutu içinde kutu olması köpeğin duyularına daha mı uygun düşecekti? Köpek tek başına mı çalışacaktı, yoksa köpeğin sahibi yanında durup gösterinin bir aşamasından ötekine geçerken ona yardımcı mı olacaktı? Her bir senfoni bir tek konu çevresinde mi dönecekti -yiyecek örneğin ya da kadın kokuları- yoksa çeşitli öğeler karışık mı olacaktı? Willy bu sorunlar üzerinde Kemik Bey’le teker teker konuştu, onun görüşlerini sordu, öğütlerini istedi ve bunların arkasından gelen sayısız deneme ve yanılgıda, deneme tavşanı olarak sabırla hizmet vermesini rica etti. Köpek o âna kadar hiç bu kadar onurlandırıldığını, insan konularına bu kadar dahil edildiğini hissetmemişti. Willy yalnızca ona gereksinim duymakla kalmıyor, bu gereksinimi doğuran Kemik Bey'in bizzat kendisi oluyordu. Hiçbir özel değeri ya da farklılığı olmayan sıradan bir köpek olmaktan çıkmış, köpeklerin köpeği, bütün köpek ırkının örnek temsilcisi olmuştu. Elbette ki rolünü oynamaktan, Willy'nin kendisinden istediği her şeyi yerine getirmekten mutluydu. Willy'nin ne istediğini tam olarak anlayamasa da ne çıkardı? Bir köpekti o, öyle değil mi? Çişe batmış bir öbek paçavrayı koklamaya, bedenini daracık, alçacık bir kapının altından geçirmeye ya da duvarlarına köfteli makarnalı bir yemeğin artıkları bulaşmış bir tünelden sürünerek geçmeye ne diye itiraz etsindi ki? Bir işe yaramazdı itiraz etmesi ama aslına bakılırsa zevk alıyordu bunlardan.

Şimdi anımsadığı da buydu: işin keyfi, Willy'nin heyecanının gitgide artması. *Anne-sar*'ı ve alaycı sözlerini

unut gitsin. Laboratuvarlarımın yerin iki kat altında, kalorifer kazanıyla lağım borularının yanında bulunduğunu, soğuk ve kir içindeki bir zeminin üstünde çalıştıklarını unut gitsin. Önemli bir konuda işbirliği yapıyor, bilimsel ilerleme uğruna birlikte güçlüklere göğüs geriyorlardı. Ara sıra yanlış yaptıkları da oluyordu ama bunun nedeni, Willy'nin yapmakta oldukları işe kendisini adamakıllı kaptırmasıydı. Kendini öylesine kaptırıyor, projesinin girdisine çıktısına o kadar dalıyordu ki, her şeyi göz önünde tutması gitgide güçleşiyordu. Gün geliyor, keşfinden sanki önemli bir keşifmiş gibi, ampulün, uçağın ya da bilgisayar çipinin bulunmasıyla eşdeğerde bir şeymiş gibi söz ediyordu. Çuvalla para getirecek bu iş, diyordu, birkaç kez trilyoner yapacak bizi ve artık hiçbir şeye kafamızı takmamız gerekmeyecek. Kimi zaman da, kuşkulara kapılıveriyor, kendine güvenini yitiriyor, Kemik Bey'e öylesine didik didik irdelenmiş, öylesine kılı kırk yararcasına saptanmış fikirlerden söz ediyordu ki, köpek, sahibinin sağlığından kaygı duymaya başlıyordu. Acaba, diye sordu Willy bir akşam, senfoninin orkestrasyonuna kadın kokuları katsak bu işi fazla mı ileri götürmüş oluruz? Bu kokuları soluyan köpek şehvete kapılır mıydı ve bu da
Willy'nin amacının estetik yanına zarar verip o müzik parçasını pornografik bir şeye, köpekler için bir tür müstehcen şeye dönüştürmez miydi? Bunu söyler söylemez Willy sözcükleri yeniden çarpıtmaya başladı, zihni ne zaman yıldırım hızıyla çalışsa böyle olurdu. "Müstehceni mısırla düzelt," diye mırıldandı kendi kendine, kirli döşemede bir ileri bir geri gidip gelirken, "saf mısır, pornografiyi düzeltir." Kemik Bey sözcüklerin başındaki harflerin yerini değiştirme oyununun gizini çözdüğünde Willy'yi anlayabildi; en azından senfoniler söz konusu olduğunda duygusallığı cinselliğe yeğlediğini, köpeklere estetik zevk sağlama girişimine sadık kalabilmek için tinsel arzulara bedensel arzulardan daha çok önem verilmesi gerektiğini anladı. Böylece, tam iki hafta boyunca burnunu

kızışmış köpeklerin kokusunu taşıyan havlulara ve süngerlere sürttükten sonra Kemik Bey'e değişik bir alet takımı verildi: bütün kokulu kılıklarıyla birlikte Willy'nin kendisi. Kirli çoraplar, atletler, ayakkabılar, mendiller, pantolonlar, atkılar, şapkalar - sahibinin kokusunu taşıyan her şey. Öteki şeylerden hoşlanmış olduğu gibi bunlardan da hoşlandı Kemik Bey. Çünkü işin gerçeği şuydu ki, Kemik Bey bir köpekti ve köpekler önlerine koklamaları için ne konulursa onu koklamaktan hoşlanırlardı. Doğalarında vardı bu; içlerinden geliyordu, yaşamdaki görevleri buydu, Willy de bunun farkındaydı. Kemik Bey, insanlar gibi konuşamamaktan ilk kez mutluluk duydu. Konuşabilseydi Willy'ye doğruyu söylemesi gerekecekti, bu da ona fazlasıyla acı verecekti. Bir köpek için, derdi eğer konuşabilseydi, bilmelisin ki, bir köpek için, sevgili sahibim, bütün dünya bir kokular senfonisidir. Bir köpeğin yaşadığı her saat, her dakika ve her saniye, hem bedensel hem de ruhsal bir deneyimdir İçindekiyle dışındaki arasında hiçbir fark yoktur, üsttekini alttakinden ayıracak bir şey de. Sanki, sanki...

Kemik Bey, bu hayali konuşmayı kafasında sürdürecekti ki, Willy'nin sesi düşüncelerini böldü. “Lanet olsun," diyordu Willy. “Lanet olsun, lanet olsun, hem de bin kez lanet olsun!” Neler olduğunu anlayabilmek için burnunu havaya dikti Kemik Bey. Hafiften bir yağmur başlamıştı, hatta o kadar ince bir yağmurdu ki Kemik Bey tüylerinin üstüne düşen damlaları hissetmemişti bile. Ama Willy'nin sakalında su damlacıkları parlıyordu; Kemik Bey'in sahibinin siyah tişörtü epeyce su çekmiş olmalıydı ki benek benek olmuştu. İyi bir şey değildi bu. Sucuk gibi ıslanmayı hiç mi hiç istemezdi Willy ama görünüşe göre gökyüzü görevini yerine getirecekti, dolayısıyla Willy de ıslanacaktı. Kemik Bey başının üstündeki bulutlara göz gezdirdi. Eğer rüzgâr ansızın değişmezse bir saate kalmaz şu anda ince ince yağan yağmur şiddetli, dolu dolu bir sağanağa dönüşürdü. Lanet

olsun, diye düşündü. Calvert Sokağı'nı buluncaya kadar daha ne kadar gideceklerdi? Son yirmi ya da otuz dakikadır körlemesine dolaşıyorlardı, Bea Swanson'un evi henüz görünürlerde yoktu. Eğer çok geçmeden evi bulamazlarsa iş işten geçmiş olacaktı. İş işten geçmiş olacaktı, çünkü Willy'nin artık yürüyecek takati kalmamıştı.

Durumlarının ne kadar güç olduğu düşünülürse, sahibinin birdenbire gülmeye başlayacağı Kemik Bey'in aklına gelir miydi? Ama gelin görün ki, tam da böyle oldu, Willy'nin bağrından kopuveren bir kahkaha, o sessiz pazar gününün içinde patlayıverdi; o eski bildik! Bir an için Willy'nin gırtlağını temizliyor olabileceğini düşündü ama ilk "hah"ın arkasından bir İkincisi, daha sonra bir üçüncüsü gelince, arkasından da bir dördüncüsü, kulaklarının yanılmadığından kuşkusu kalmadı.

"Baksana dostum," dedi Willy, kovboylar gibi genizden konuşarak. Özel durumlarda kullanırdı bu sesi, hayat onu hiç olmayacak biçimde şaşırttığında. Kemik Bey, bu sesi duyunca afalladıysa da, bu apansız duygusal değişiklikten moral bulmaya çalıştı.

Willy kaldırımın üstünde kalakalmıştı. Bulundukları yerde yoksulluğun ve toplanmamış çöplerin kokusu vardı ama Kemik Bey'in o güne kadar gördüğü en güzel küçük evin önündeydiler; kırmızı tuğladan yapılma, yeşil tahta panjurlu, üç tane yeşil basamaklı, kapısı bembeyaz boyalı, oyuncak gibi bir evin önünde. Duvara asılı bir levha vardı, Willy levhada ne yazdığını okuyabilmek için öne eğilmişti, her geçen saniye sesi, Texaslı bir çiftlik işçisine daha da çok benziyordu.

"Kuzey Amity Sokağı, iki yüz üç numara," diye okudu. "Edgar Allan Poe'nun bin sekiz yüz otuz ikiden bin sekiz yüz otuz beşe kadar oturduğu ev. Nisandan aralığa kadar, çarşamba cumartesi günleri, on iki ile üç kırk beş arası gezilebilir."

Kemik Bey bunda pek heyecan verici bir şey bulmamıştı ama o kim oluyordu da sahibinin heyecan

duyduğu şeylerden yakınacaktı? Son iki haftadır ilk kez bu kadar heyecanlanmıştı Willy, yazıyı okuduktan sonra bir kez daha şiddetli bir öksürük nöbetine (su borusuna yapışıp balgam çıkarttı, soluksuz kaldı, ayaklarını yere vurdu) yakalandıysa da, nöbet geçtikten sonra hemen kendini toparladı.

“Hedefe vardık, ortak,” dedi Willy, ciğerlerinden gelen maddenin ve balgamın son parçacıklarım tükürürken. "Mrs. Bea'nın evi değil burası kuşkusuz, elbette değil ama bana kalırsa bundan başka bir yerde olmak istemezdim doğrusu. Bu Poe denen adam benim büyükbabamdı, biz Yankee’lerin atası ve babası. O olmasaydı ben de olmazdım, başkaları da olmazdı, kimse olmazdı. Poe ülkesine geldik işte, rahmetli annemin geldiği Polonya’nın Po’su gibi. Bizi buraya bir melek getirdi, ben de burada biraz oturup saygılarımı sunacağım. Zaten bir adım daha atamayacağıma göre sen de bana katılırsan sevinirim, Kemik Bey. Tamam işte, ben bacaklarımı dinlendirirken sen de gel yanıma otur. Yağmura aldırma. Birkaç damla yalnızca, bize zararı dokunmaz.”

Willy uzun, hırıltılı, ıkınırcasına bir ses çıkardı, sonra yavaşça yere oturdu. Bunu izlemek Kemik Bey'e zor geldi -yani birkaç santim yol almak için sarf edilen onca çaba- sahibini böyle acınası bir durumda görmek köpeğin yüreğini üzüntüyle doldurdu. Bunu nasıl anladığını asla kesin olarak söyleyemezdi ama Willy’nin kaldırıma çöküp sırtını duvara dayamasını seyrederken onun bir daha asla ayağa kalkamayacağını biliyordu. Birlikte geçirdikleri yaşamın sonu gelmişti. Son dakikalarını yaşıyorlardı, Willy’nin gözlerinin feri sönene kadar orada oturmaktan başka yapacakları bir şey yoktu.

Yine de pek fena geçmiş sayılmazdı yolculukları. Buraya bir şey aramak için gelmiş ama başka bir şey bulmuşlardı; öyle de olsa, Kemik Bey buldukları şeyi aradıkları şeye yeğlerdi doğrusu. Baltimore’da değil Polonya’daydılar. Bir mucize olmuştu, ya şansları rast

gitmişti ya da yazgının ya da ilahi adaletin sonucu olarak Willy yuvaya dönmeyi başarmıştı. Atalarının yurduna dönmüştü, artık huzur içinde ölebilirdi.

Kemik Bey sol arka ayağını kaldırdı ve kulağının arkasını kaşımaya başladı. Uzakta, bir adamla küçük bir kızın ağır ağır uzaklaşmakta olduklarını gördü ama onlara aldırmadı. Gelip geçeceklerdi, kim oldukları hiç önemli değildi. Yağmur hızlanmıştı, hafif bir esinti yerdeki şekerleme kâğıtlarını ve kâğıt torbaları savurmaya başlamıştı. Havayı kokladı, bir kez daha kokladı, sonra da durup dururken esnedi. Az sonra yere, Willy’nin yanı başına kıvrıldı, derin derin soluk aldı ve olacakları beklemeye başladı.

Hiçbir şey olmadı. Uzunca bir süre, sanki çevrelerinde yaşam durmuş gibi oldu. Ne insan geçiyordu, ne de araba; evlere girip çıkan da yoktu. Kemik Bey'in tahmin etmiş olduğu gibi yağmur iyice indirmişti ama sonra yavaşladı, yeniden çisentiye dönüştü, sonunda da sahneden sessizce çekildi. Havadaki bu değişiklikler sırasında Willy kılını bile kıpırdatmamıştı. Tuğla binanın dibinde serilmiş yatıyordu, gözleri kapalı, ağzı aralıktı, ciğerlerinden kesik kesik yükselen hışırtılı, çatlak ses olmasa, Kemik Bey sahibinin çoktan öteki dünyayı boylamış olduğunu düşünebilirdi. İnsanların ölünce gittikleri yerdi orası. Ruh bedenden ayrılınca beden toprağa gömülür, ruhsa öteki dünyaya gitmek üzere havalanırdı. Willy son birkaç haftadır durmadan bu konu üzerinde konuşuyordu, köpek artık öteki dünyanın gerçek bir yer olduğundan kuşku duymaz olmuştu. Bu yerin adı Timbuktu idi ve Kemik Bey'in anlayabildiği kadarıyla çölün ortasında bir yerlerdeydi, New York’un, Baltimore’un, Polonya’nın ya da yolculukları boyunca uğradıkları bütün kentlerin uzağındaydı. Bir seferinde Willy orayı, “ruhların vahası" diye tanımlamıştı, bir başka sefer de, “Bu dünyanın haritasının bittiği yerde, Timbuktu’nun haritası başlar," demişti. Besbelli, oraya ulaşmak için göz alabildiğine uzanan bir kum ve sıcak

ülkesinden, bitmek bilmeyen bomboş topraklardan geçmek zorundaydı insan. Kemik Bey, bu yolculuğu fazlasıyla güç ve zahmetli bulmuştu, ama Willy böyle olmadığı konusunda güvence verdi ona, göz açıp kapayıncaya kadar orada olunacağını söyledi. Ve bir kez oraya varınca, dedi, o sığınağın sınırlarından içeri girince, artık yiyecek bulacağım, geceleri uyuyacağım ya da bağırsaklarımı boşaltacağım, diye bir kaygın olmayacak. Evrenle bütünleşecek, Tanrı'nın beyninde yer alan bir antimadde zerreciği olacaksın. Kemik Bey böyle bir yerde yaşamanın nasıl bir şey olacağını hayal etmekte güçlük çekiyordu ama Willy bu konudan öylesine özlemle söz ediyor, ederken de sesinde öyle tatlı titreşimler yankılanıyordu ki köpek sonunda kuruntulanmaktan vazgeçti. “Tim-buk-tu.” Artık, bu sözcüğün söylenmesi bile onu mutlandırmaya yeter olmuştu. Sesli harflerle sessizlerin o pervasız birleşiminin onun ruhunun en derin köşelerini harekete geçirmediği olmuyordu pek ve bu üç hece, sahibinin ağzından ne zaman dökülse köpeğin tüm bedeninden coşkulu bir rahatlık dalgası geçiyordu, sanki bu sözcüğün kendisi bir vaatti, Kemik Bey’i daha iyi günlerin beklediğinin bir güvencesiydi.

Oranın sıcak olup olmaması hiç önemli değildi. Orada yiyecek, içecek ya da koklayacak bir şey olup olmaması da önemli değildi. Willy oraya gidecekse kendisi de oraya gitmek istiyordu. Bu dünyadan ayrılma zamanı geldiğinde, buradayken sevdiği insanla orada da birlikte kalmasına izin verilmesi, en adil şeymiş gibi görünüyordu Kemik Bey’in gözüne. Vahşi hayvanların mutlaka kendi “Timbuktu'ları olmalıydı, kendilerine tuzak kuran iki ayaklı avcıların tehlikesi olmadan oradaki geniş ormanlarda serbestçe dolaşabilirlerdi; ama aslanlar ile kaplanlar köpeklerden farklıydı, evcil olanlar ile olmayanları, sonraki yaşamda bir araya koymanın da anlamı yoktu. Güçlüler zayıfları yaşatmazdı, oradaki bütün köpekler bir anda ölür, bir başka sonraki *yaşama* gönderilirlerdi; ötenin de ötesi bir yere... Böyle şeyler

düzenlemenin ne anlamı vardı? Eğer dünyada adalet diye bir şey varsa köpeklerin tanrısı kendi kullarının başına geleceklerde söz sahibiyse, o zaman insan ile onun en iyi dostu nalları diktiğinde o en iyi dost sahibinin yanında kalırdı. Hatta Timbuktu'da köpekler insanların dilini konuşur ve onlarla eşit gibi sohbet edebilirlerdi. Mantıklı olan buydu ama adalet ile mantığın öteki dünyada, bu dünyada olduğundan daha geçerli olacağını kim bilebilirdi? Nasıl olduysa Willy bu konudan söz etmeyi unutmuştu ve Timbuktu dan söz edilirken Kemik Bey'in adı hiç ama hiç geçmediğinden, öldüğünde nereye gideceği konusu tümüyle karanlıktaydı. Ya Timbuktu, şu gösterişli halıları ve pahalı antikaları olan yerlerden biriyse? Ya oraya evcil hayvan alınmıyorsa? Bu pek mümkün görünmüyordu ama Kemik Bey, her şeyin mümkün olabileceğini bilecek kadar uzun yaşamıştı, mümkün olmayan şeyler her zaman olabiliyordu. Belki bu da onlardan biriydi. Bu “belkide“ binlerce korku ve acı gizliydi, bu konuyu ne zaman düşünse inanılmaz bir dehşetin pençesine düşüyordu.

Sonra, hiç umulmadık bir anda, tam bir kez daha büyük bir korkunun pençesine düşüyordu ki, gökyüzü yeniden aydınlanıverdi. Yağmur durmakla kalmadı, tepesindeki bulut öbekleri dağılmaya başladı; daha bir saat önce her şey gri ve kasvetliyken şimdi gökyüzü renklenmeye, batıdan gelen pembeli sarılı bir yığın ışın, kentin üzerine yayılmaya başlamıştı.

Kemik Bey başını kaldırdı. Bir an sonra, o ışınlarla gizlice sözleşmişçesine, bulutları delen bir ışık huzmesi yaklaştı. Köpeğin sol patisinin birkaç santim uzağında kaldırıma vurdu ve sonra, neredeyse aynı anda bir başka ışın da sağ yanına vurdu. Kaldırımda, köpeğin önünde ışık ile gölge yer değiştirmeye başladı. Kemik Bey bunun görülecek bir şey olduğunu sezdi, onca üzüntünün ve acının içinde küçük, beklenmedik bir armağandı bu. Sonra geriye, Willy'ye baktı, tam başını çeviriyordu ki, şairin yüzüne bir kucak dolusu ışık yağdı; uyuyan

adamın gözkapaklarına vuran ışık öylesine yoğundu ki, adam ister istemez gözlerini açtı; işte Willy oradaydı, bir an önce neredeyse ölmüş gibi duran Willy, canlıların dünyasına geri dönmüştü, üstündeki örümcek ağlarını silkeliyor, uyanmaya çalışıyordu.

Bir kez öksürdü, sonra bir kez daha, sonra yine; arkasından da uzun süren bir öksürük nöbeti başladı. Sahibinin ağzından topak topak balgam fırlarken Kemik Bey orada çaresizlik içinde duruyordu. Balgamlardan kimileri Willy'nin gömleğine sıçradı, kimi de kaldırıma. Daha sıvı, daha kaygan olanlar da çenesinden aşağıya akıp orada kaldılar; sakalından makarna gibi sarkıyorlardı, şiddetli sarsılmalarla, sıçramalarla, iki büklüm olmalarla kesilen öksürük nöbeti sürerken balgam akıntıları çılgınca, tempolu bir dans tutturmuşçasına ileri geri sallandılar. Krizin şiddeti Kemik Bey'i şaşkına çevirmişti. Sonu geldi mutlaka dedi kendi kendine, insan bundan fazlasına dayanamaz herhalde. Ama Willy'nin hâlâ dayanacak gücü vardı, kolunun yeniyle suratını sildikten ve soluğunu düzene soktuktan sonra yüzüne geniş, neredeyse mutluluk dolu bir gülümseme oturtmayı başarması Kemik Bey için bir sürpriz oldu. Epeyce zorlanarak oturduğu yerde rahat bir konum aldı, sırtını evin duvarına yaslayıp bacaklarını öne uzattı. Sahibinin öksürüğü dinince Kemik Bey başını onun sağ bacağına koydu. Willy elini uzatıp köpeğin başını okşamaya başlayınca köpeğin yaralı yüreği az da olsa sakinleşti. Geçiciydi bu durum elbette ve yalnızca bir hayaldi ama yine de iyi geldi.

"Kulağını aç da beni dinle, kalın kafalı hemşerim," dedi Willy. "İşte başlıyor. Her şey siliniyor Birer birer yok oluyor, geriye kalanlar yalnızca tuhaf olanlar, benim umduklarım değil de çok eskiden yaşadığım, ufacık şeyler. Ama korktuğumu sanma. Böyle erken ayrıldığım için biraz üzgünüm belki, biraz keyfim kaçtı ama sandığım gibi elim ayağıma dolaşmadı. Bohçanı topla dostum,

yollarımız az sonra ayrılacak, geri dönüşü de yok bu işin. Beni anlıyor musun Kemik Bey? Ne dediğimi anladın mı?"

Anlıyordu Kemik Bey, ne dendiğini anlıyordu.

"Neler olup bittiğini sana üç-beş sözcükle anlatabilmeyi isterdim," dedi ölmekte olan adam, "ama beceremiyorum. Havalı sözler, bilgece laflar, veda nutukları filan... benim böyle bir yeteneğim yok. Ne alıcı olabilirim ne de satıcı; iş bilenin kılıç kuşananın. Kafamın içinde kıyametler kopuyor Kemik Beyciğim, ben saçma sapan konuşup lafı dolaştırırken bana tahammül edeceksin işte. Benim kafamın karışması doğam gereği galiba. Şimdi bile ölüm, gölgesinin düştüğü topraklara adım atarken bile, düşüncelerim eski günlerin bataklığına dalıyor. Asıl güçlük burada bayım! Kafamdaki bütün bu takırtılar, bu toz ve bu ufak tefek şeyler, raflardan dökülen bütün bu yararsız ıvır zıvır. Gerçekten efendim, acı gerçek şu ki ben kuşbeyinlinin tekiyim.

Sözlerimi kanıtlamak için, O'Dell'in saç bakım ürününü anlatayım sana. Bu ilaç, benim yaşamımdan kırk yıl önce çıkmıştı, şimdi de, bu dünyadaki son günümde ansızın geri geliyor. Ben önemli şeyler, diye ölüyorum, elime geçense bu önemsiz, beş para etmez şey, belleğin ekranındaki şu minicik nokta. Ben ufacıkken bacak kadarken annem onu saçıma sürerdi. Berber dükkânlarında satılırdı, senin boyunda beyaz bir cam şişede olurdu. Şişenin boynu siyahtı sanırım, etikette de sırıtkan, salak bir oğlanın resmi vardı. Saçları güzelce taranmış, sağlam yapılı, mankafanın teki. O salağın saçı ters uzamazdı, saçının ayrım çizgisi de dümdüz olurdu o cici oğlanın. Ben beş-altı yaşlarındaydım, annem her sabah saçımla uğraşır, o oğlana tıpatıp benzetmeye çalışırdı beni. Sıvının şişeden akarken çıkardığı lıkır lıkır ses hâlâ kulaklarımda. Beyazımsı, yarı saydam bir sıvıydı, yapış yapıştı. Sulandırılmış sperm gibi bir şeydi sanırım, ama o zamanlar böyle şeylerden kimin haberi vardı ki? Belki de genç oğlanları kiralayıp onların büyük fıçılara boşalmasını

sağlıyor ve ilacı böyle hazırlıyorlardı. Bizim büyük ülkemizde böyle zengin oluyor insanlar işte. Maliyeti bir peni, satın almak bir dolar, gerisini sen tahmin et. Benim Polonyalı annem O'Dell'in saç ilacını kafama sıvazlar, asi saçlarımı tarar, sonra da o şişenin üstündeki kıçımın kenarı çocuğa benzeyince okula yollardı. Aman Yarabbi, bir Amerikalı olacaktım ben, saçım böyle olunca da Amerikalı oluyordum, annem ile babam neyin ne bok olduğunu biliyorlar, demekti.

Kendini koyverip ağlamaya başlamadan önce dostum, şu O'Dell'in göz boyayıcı bir ilaç, düzmece bir şey olduğunu söyleyeyim sana. Bütün yaptığı, saçı yapıştırıp düzeltmekti, biçim vermek değil. İlk saatte sanki işlevini yerine getirmiş sanırdın ama sonra, saatler ilerledikçe yapışkan sertleşir, saçım gitgide kaskatı, sakıza benzeyen tellere dönüşürdü; başımın üstüne yaylı bir metal bone geçirmiş gibi olurdum. Elleyince öyle tuhaf gelirdi ki elime, bir türlü elimi çekemezdim. Sağ elimle kalemi tutup iki artı üçler, altı eksi beşler yazarken, sol elim yukarı gider, kafamdaki tuhaf tabakayı mıncıklayıp çekiştirirdi. Öğleden sonra O'Deli öylesine kurur, öylesine nemini yitirirdi ki, onunla kaplanmış her tutam saç gevrek bir ipe benzerdi. İşte ben de bu dakikayı beklerdim, komedinin son sahnesinin başlama işaretiydi bu. Her tutam saçın dibine, ta kafa derime kadar iner, saçları başparmağımla ortaparmağımın arasına alır ve çekerdim. Yavaşça.
Çok yavaşça, tırnaklarımı saç boyunca kaydırarak çekerdim. Ah. Müthiş bir tatmin duyardım, inanılmaz bir tatmin. Başımdan uçup giden bütün o toz. Beyaz fırtınalar, tipiler, kasırgalar! Hiç de kolay olmazdı, inan bana ama yavaş yavaş O'Dell'in izi bile kalmazdı. Ne varsa yok ederdim, son ders zili çalıp da öğretmen bizi eve gönderirken sanki kafamın derisi mutluluktan şıkırdardı. Seks yapmak kadar keyif vericiydi bu dostum, bugüne kadar mideme indirdiğim hapların tamamı kadar, alkol kadar güzeldi. Beş yaşındaydım ve her gün yeni bir

cümbüş. Okulda dikkatsiz olmamda şaşılacak bir şey yok. Kendimle, O'Dell’in aldatmacasıyla çok meşguldüm.

Yeter artık. Keselim bu boş lafları. Ke-se-lim. Saç losyonu buzdağının görünen bölümü yalnızca, bu çocukluk safsatalarına bir başlarsam on altı saat anlatsam da bitmez. Ama bu kadar zamanımız yok, öyle değil mi? Hint yağı için de yok, kutu peyniri için de, topaklı lapa için de, Blackjack sakızı için de. Hepimiz bu işe yaramaz şeylerle büyüdük ama artık yok bunlar, öyle değil mi, hem kimin umurunda ki? Bütün bunlar duvar kâğıdı gibi, fon müziği gibi. Zihnin mobilyalarının üzerinde *Zeitgeist* tozu. Elli bin tane ayrıntı sayabilirim sana ama saysam n’olur ki? Ne sana yarar ne de bana. Anlayış. İşte ben bunun peşindeyim dostum. Bulmacanın anahtarı bu, kırk küsur yıl karanlıkta el yordamıyla ilerledikten sonra bulunan gizli formül bu. Ama bütün o şeyler hâlâ yolumun üstüne çıkıyor. Son soluklarımı alırken bile beni boğuyor. Yararsız bilgiler, istenmeyen anılar, fasafiso. Hepsi uçup gitti oğlum, yel olup uçtu. Ahmak R.nin görüp geçirdikleri. Eleanor Rigby. Rumpelstiltskin. Kim bilmek ister ki bu lanet olası şeyleri? Pep Çocuklar, Ritz Kardeşler, Rory Calhoun, Kaptan Video ve Dört Topaç. Andrews Kardeşler, *Life* ve *Look*, Bobbsey İkizleri. Sonu gelmiyor değil mi? Henry James ve Jesse James, Frank James ve William James. James Joyce. Joyce Cary. Cary “Grant”. Yani “sun”.[5] Kokteyl çubukları ve diş ipi sun bana, Dentyn sakızı ve ballı çörekler. Dana Andrews ile Dixie Dugan’ı çıkart, sonra Damon Runyon'la demli romu kat iyi bir ölçü tutturmak için. Pall Mall sigaraları ile alışveriş merkezlerini unut gitsin, Milton Berle ile Burl Ives'ı, Fildişi sabunlarını ve Jemima Teyze'nin gözleme ununu da. Bunlara ihtiyacım olmayacak öyle değil mi? Gittiğim yerde bunlara ihtiyacım olmayacak ama yine de yerlerinde duruyor bunlar, zihnimde duruyorlar yitirdiğim can kardeşlerim gibi. Bu, senin için Amerikan *know-how*'ı[6] sayılır. Durmaksızın kendini sana sunuyor ve her dakika yenileri geliyor, gelince de eski

çöpleri dışarı itiyor. Artık bu işin üçkâğıdını öğrendiğimizi, bize yapılan numaraları anladığımızı sanıyorsundur ama insanlar bıkmak bilmiyor. Alkışlıyorlar, bayrak sallıyorlar, bandolar kiralıyorlar. Evet, evet, harika şeyler, müthiş şeyler, hayal gücünü yaya bırakacak makineler ama unutmamalıyız, hayır, unutmamalıyız ki bu dünyada bir başına değiliz. *Know-how'ın* sınırları yoktur, denizaşırı ülkelerden gelen şeylerin bolluğunu düşünürsen burnun sürter, yerine oturtulursun. Bilinen şeylerden söz etmiyorum yalnızca, Hindistan'dan gelen hindiden ya da Şili' den gelen *chili'den*[7]*.* Fransa'dan gelen pırasadan da söz ediyorum, Ispanya'dan gelen pandispanyadan, İtalya'dan gelen bataryadan, Çekoslovakya'dan gelen çeklerden, Yunan'dan gelen dumandan da. Yurtseverlik önemli bir duygudur ama uzun vadede kontrol altında tutulması gerekir. Evet, biz Amerikalılar, dünyaya fermuarı ve zippo çakmaklarını sunduk, *zip-e-di do-da* ve Zeppo Marx'ı da ama aynı zamanda hidrojen bombasının ve *hula hoop* çemberinin sorumlusu da biziz. Sonunda her şey dengeleniyor değil mi? Tam tepeye çıktım, derken kendini çamurda buluveriyorsun. Sözünü ettiğim, sen değilsin Kemik Bey. Köpeği bir mecaz olarak ele alıyorum, ne demek istediğimi anlıyor musun, ezilmişlerin simgesi olarak ve sen de bir mecaz değilsin oğlum, tümüyle gerçeksin.

Ama beni yanlış anlama. Bu dünyada insanın aklını çelecek çok şey var. Ufak şeylerin çekiciliğinden söz ediyorum, hani şu insanı baştan çıkaran şeylerden. Arada bir kapılıp gitmemek için kör olmak gerek. Ne olduğu önemli değil. Rastgele bir şey seç, onu özel bir şey haline getirebilirsin. Bisiklet tekerleklerinin göz alıcılığı örneğin. O hafiflikleri, o kıvrım kıvrım zarafetleri, pırıl pırıl kenarları, incecik tekerlek çubukları. Ya da sabahın üçünde bir kamyonun altında takırdayan bir kanalizasyon kapağının sesini al. Ya da likra; telefon kablolarının yerin altından geçirilmesinden bu yana manzaraya çeki düzen veren bir başka şey keşfedilmemiştir sanırım. Sokakta yanından

geçen çıtır bir fıstığın kıçına yapışmış likrah pantolonun görüntüsünden söz ediyorum elbette. Başka bir şey eklememe gerek var mı? Böyle bir şey kanını tutuşturmuyorsa sen ölmüşsün demektir. Adeta üstüne atlar, sana saldırır, kafanın içinde çalkalanıp durur, sonunda durulur, vıcık vıcık yayılır. Vasco de Gama'nın kabarık pantolonu, Franklin D. Roosevelt'in sigara ağızlığı, Voltaire'in pudralı peruğu. *Cunegonde! Cunegonde!* Bunu söylerken neler oluyor bir düşün! Onu düşünürken ne söylüyorsun bir bak. Kartografi. Pornografi. Stenografi. Cırtlak kekelemeler, Anglikan kadınları, muhallebiler ve kıtır mısır gevrekleri... İtiraf ediyorum, herkes gibi ben de bunların çekiciliğine hemencecik kapıldım, bunca yıldır omuz omuza yaşadığım ayaktakımından da asla üstün biri değilim. Ben de insanım sonunda, öyle değil mi? Eğer bu yüzden ikiyüzlü sayılacaksam, varsın sayılayım.

Öyle zaman olur ki saygıyla eğilmek zorunda kalırsın. Biri kalkar, o güne kadar hiç kimsenin aklına gelmemiş olan bir fikir ileri sürer, öylesine basit ve kusursuz bir fikirdir ki bu, insanlar bu fikir olmadan nasıl yapabilmişler acaba, diye şaşarsın. Örneğin tekerlekli bavullar. Nasıl oldu da bunca uzun sürdü onu keşfetmek? Tam otuz bin yıldır yüklerimizi yanımızda taşıyoruz, bir yerden ötekine giderken ter içinde kalıyor, kendimizi zorluyoruz, sonunda elimize geçen ne? Tutulan kaslar, ağrıyan sırtlar, yorgunluk. Demek istiyorum ki, tekerlek diye bir şey vardı elimizin altında, öyle değil mi? İşte canımı sıkan bu. Bu küçük aletin gün ışığına çıkması için yirminci yüzyılın sonunu mu beklememiz gerekirdi? En azından birinin, kaykaylar ile bunun arasında bir bağlantı kurmasını bekler insan, öyle değil mi, yani iki kere iki gibi bir şey. Ama hayır! Elli yıl geçiyor, yetmiş beş yıl geçiyor, insanlar ne zaman Poughkeepsie'de oturan Rita Teyzelerini ziyarete gitseler havaalanlarında ve tren istasyonlarında bavullarım sürükleyip duruyorlar. Dinle beni dostum, her şey göründüğü kadar basit değil. İnsan

ruhu yavandır ve çoğu kez, toprak altındaki en basit bir solucan bile kendine bakmayı bizden daha iyi bilir.

Her türlü şey olmuş olabilirim, ama asla öyle bir solucan olmadım. Zıpladım, dörtnala koştum, havalarda uçtum ve kaç kez yeniden yeryüzüne düşmüş olursam olayım kendimi toparladım ve yeniden denedim. Şimdi bile, artık karanlık sona yaklaşırken zihnim sapasağlam, havlu atmıyor. İçi görünen ekmek kızartıcı, dostum. İki-üç gece önce birden zihnimde bir ışık çaktı, o zamandan beri kafam bununla meşgul. Neden yaptığımız işi sergilemeyelim, dedim kendi kendime, ekmeğin beyaz renginin altın rengini almasını, bu dönüşümü neden kendi gözlerimizle görmeyelim? Ekmeği alıp o çirkin, paslanmaz çelik aletin içine gizlemenin ne yararı var? Sözünü ettiğim şey, içinde yanan turuncu rengi telleri gösteren saydam bir cam. Bir güzellik simgesi, her mutfakta yer alacak bir sanat yapıtı olurdu bu, kahvaltımızı hazırlarken ve bizi bekleyen güne hazırlanırken seyredebileceğimiz ışıklı bir heykel olurdu. Saydam, ısıya dayanıklı bir cam. İstersek maviye boyardık onu, istersek yeşile ya da canımızın istediği bir başka renge, sonra bir düşün, içerden ışıl ışıl parlayan turuncu renkle birlikte ne biçim bir gösteri olurdu, ne biçim görsel mucizeler doğardı. Tost yapmak dinsel bir ayine dönüşürdü, sanki dünyevilikten uzaklaşır, ibadet gibi bir şey olurdu. Ulu Tanrım! Böyle bir alet üzerinde çalışacak gücüm olmasını nasıl da isterdim, oturup planlar çizmeyi, o aleti kusursuzlaştırmayı ve onunla elimize ne geçeceğini görmeyi. İşte ben bunun hayalini kurdum Kemik Bey. Dünyayı daha iyi bir yer haline getirmenin hayalini. Ruhun kasvetli, karanlık kuytularına biraz olsun güzellik katmak istedim. Bunu bir ekmek kızartıcısıyla yapabilirsin, bir şiirle yapabilirsin, elini bir yabancıya uzatarak yapabilirsin. Nasıl yaptığın hiç önemli değil. Dünyayı bulduğundan daha iyi bir durumda bırakmak. İnsanın elinden gelecek en iyi şey budur.

Pekâlâ, gül bakalım, gül. Coştuysam coştum, n'apalım. Kafandakileri böyle dışa vurmak insanı rahatlatıyor bazen. Budalalık mı bu? Belki de öyledir. Ama kin duymaktansa böylesi daha iyi. Hayatın boyunca hilelerle uğraşmaktansa Santa Claus’un öğütlerini dinlemek yeğlenmelidir, derim. Aklından neler geçtiğini biliyorum. Söylemene gerek yok. Kafandaki sözcükleri duyabiliyorum bayım, ama seninle tartışmayacağım. Böyle bata çıka yürümenin ne gereği var, diyorsundur sen şimdi kendi kendine; böyle sağa sola devrilmek, toz toprağın içinde yuvarlanmak, sonunda mahvolacağını bilip de bir ömür boyu yerlerde sürünmek ne için? Sormakta haklısın bu soruları. Ben de kendime sordum kaç kez bunları, bulduğum tek yanıt da hiçbir şeye yanıt vermeyen bir yanıt oldu. Çünkü ben böyle olmasını istedim. Çünkü başka seçeneğim yoktu. Çünkü bu gibi soruların yanıtları yoktur.

Öyleyse özür dilemek yok. Ben her zaman kusurlu biri olmuşumdur Kemik Bey, çelişkilerle, tutarsızlıklarla dolu bir adam olmuşumdur, bunun da nedeni içgüdülerimin beni oraya buraya çekmesidir. Bir yandan temiz bir kalbim var, iyi yürekliyim, Santa’nın sadık yardımcısıyım. Öte yandan ağzı kalabalık bir çatlak, bir inançsız, kokuşmuş bir palyaçoyum. Ya şairlik? Sanırım bu iki kişilik arasında bir yerde düşüp kaldı, benim en iyi yanım ile en kötü yanım arasında bir yerde. Ne bir azizim ne de bilgelik taslayan bir ayyaş. Kafasında sesler gezinen adam, bazen taşlar ile ağaçlar arasında geçen konuşmaları dinlemeyi başaran adam, ara sıra bulutların ezgisini sözcüklere dönüştürebilen adam. Ben buyum. Keşke daha fazla böyle olabilseydim. Heyhat, asla İtalya’ya gidemedim, keşkelerin çözümü oradadır oysa; bilet paran yoksa olduğun yerde kalırsın tabii.

Ama sen benim en iyi günlerimi görmedin, Sayın İliklikemik, ne yazık ki göremedin. Beni böyle çökerken görmene üzülüyorum. Eskiden her şey başkaydı,

cesaretim tükenmeden ve benim… motorum teklemeden. Asla berduş olmak istememiştim. Böyle olmayı düşünmemiştim, kendim için düşündüğüm gelecek bu değildi. Gelecek için yaptığım planlarda çöp bidonlarında boş şişe aramak yoktu. Arabaların ön camlarına su fışkırtmak da yoktu. Kiliselerin önünde yere diz çökmek, gelip geçenlerden biri bana acısın da avucuma üç-beş kuruş atsın, diye Hıristiyanlığın ilk yıllarındaki kurbanlar gibi gözlerimi kapayarak beklemek - yo, Signore Puccini, yo, yo, benim bu dünyaya geliş amacım bunlar da değildi. Ama laf karın doyurmuyor. İnsanın ekmeğe ihtiyacı oluyor, hem de bir değil iki somun ekmeğe. Birini cebine atacaksın birini de ağzına. Ekmek alabilmek için ekmek gerekli, ne demek istediğimi anlıyor musun, birinci ekmeğin olmazsa İkincisini elde etmen de boş bir hayal olur.

Anne-san'nın bizi terk etmesi çok ağır bir darbeydi. Bunu yadsıyamam köpecik, elimde avucumda olan parayı savurarak iyi bir iş yaptığımı da söyleyecek değilim. Özür filan dilemem, demiştim ama şimdi sözümü geri alıyorum ve senden özür diliyorum. Acele ettim ve budalaca bir iş yaptım, bunun bedelini ikimiz de ödedik. Ne de olsa on bin dolar az para değil. Parmaklarımın arasından kayıp gitmesine izin verdim o paranın, deste deste paranın rüzgârda savrulmasını seyrettim, işin komiği, umurumda bile olmadı. Hava atmak, elimdeki parayı har vurup harman savurarak saçma sapan gösteriş yapmak beni mutlu etti. Bay Özgeci. Bay Öz Geçi, işte buyum ben, Alberto Verissimo'yum, annesinin hayat sigortası parasını alıp son kuruşuna kadar tüketen adamım ben. Benny Shapari'ye yüz dolar. Daisy Brackett'e sekiz yüz dolar. Temiz Hava Fonu'na dört bin dolar. Henry Sokağı Düşkünler Yurdu'na iki bin dolar. Şairler Okulda Programı'na bin beş yüz dolar. Her şey çok hızlı olup bitti, değil mi? Bir hafta geçti, on gün geçti, bir de baktım elime geçen bütün para tükenmiş. Eh, n'apalım. Eskilerin dediği gibi, haydan gelen huya gider,

ben kim oluyorum da bunun aksini iddia ediyorum? Gözükaralık benim kanıma işlemiş, hiç kimsenin yapmadığı şeyi ben yaparım. Paraya sırt çevirmek, işte yaptığım buydu. Ya istifleyecektim paramı ya da çenemi kapayacaktım, böyle bir fırsat doğmuştu ya da onca yıldır söyleyip durduğum şeyi kendime karşı kanıtlayacaktım; o yüzden elime para geçtiğinde bir an bile tereddüt etmedim. Paraya sırt çevirdim. Bu işi yaparken canıma okunabilirdi ama bu, her şeyi boşuna yaptığım anlamına gelmiyor. Gururun bir anlamı var ne de olsa, kendimi gösterme fırsatı çıktığında, düşüncemden vazgeçmediğime memnunum. Kalasın üzerinden yürüdüm. Onca yolu yürüdüm. Zıpladım. Aşağıda bekleyen deniz canavarlarına hiç aldırmadım. Şu bizim denizci Temel Reis hiç söylemedi ama, ben kim olduğumu biliyorum ve hayatımda bir kez olsun ne yaptığımı biliyordum.

Senin de acı çekmiş olman çok kötü elbette. İkimizin de canına okunmuş olması çok kötü. Kışın barınacağımız yerleri kaybetmiş olmamız, hiç alışkın olmadığımız yollarla başımızın çaresine bakmak zorunda kalışımız pek kötü. Bedelini ağır ödedik. Değil mi? Berbat yiyecekler, evsiz barksızlık, yediğimiz silleler. Bütün bunlar beni hasta etti, yakında seni de öksüz bırakacak. Kusura bakma Kemik Bey. Elimden geleni yaptım ama bazen yeterli olmuyor bu. Eğer biraz gücümü toplayıp ayağa kalkabilseydim, bir çaresine bakardım. Seni bir yere yerleştirir, işimizi yoluna koyardım. Ama hayatım sona eriyor. İçimden süzülüp çıktığını hissediyorum, birer birer her şey yıkılıp gidiyor. Biraz sabır göster köpecik, kendimi toparlarım. Kafam yerine bir gelsin, eskiden olduğu gibi baştan başlarım. Yerine gelirse tabii. Gelmezse demek ki ben öteki tarafa gideceğim, *n'est-ce pas?*[8] Ama biraz zamana ihtiyacım var. Soluk alabilmem için birkaç dakika gerekli bana. Sonra göreceğiz bakalım. Ya da görmeyeceğiz. Görmezsek eğer, o zaman her yanımız karanlık olacak. Gözün göremediği her yer karanlık

olacak. Hatta ta denize kadar kararacak her yer, hiçbir şey bulunmayan ve asla da bulunmayacak olan tuzlu derinliklere kadar kararacak. Yalnız ben olacağım orada. Bensizlik olacak. Sonsuzluk olacak.”

Bunları söyledikten sonra sustu Willy, yirmi beş dakikadır Kemik Bey'in başını okşamakta olan el yavaş yavaş gevşedi, sonra da kıpırdamaz oldu. Bunun, son demek olduğunu tahmin etti Kemik Bey. Az önce sarf edilen sözlerin kesinliği karşısında bunu tahmin etmemek mümkün müydü? Başını okşayıp duran el, ansızın kayıp cansızca yere düşünce sahibinin bu dünyadan ayrılmış olduğunu düşünmemek mümkün mü? Kemik Bey başını kaldırıp bakmaya cesaret edemiyordu. Başını Willy'nin sağ baldırına yapıştırmış bekliyor, yanılmış olmayı diliyordu umarsızca. Gerçek şu ki, ortalık, olması gerekenden daha sessizdi. Bir yerlerden sesler geliyordu; gitgide artan kederinin buğusundan sıyrılmaya çabalarken bu seslerin sahibinden geldiğini fark etti. Mümkün müydü bu? Kulaklarına pek de inanamayarak bir daha dinledi köpek ama duyduğuna gitgide daha çok emin olurken bile düş kırıklığına uğramaya da hazırlıyordu kendini. Evet, Willy soluk alıyordu. Hâlâ ciğerlerine hava girip çıkıyor, hâlâ ağzına hava girip çıkıyor, hâlâ soluk alıp veriyordu sahibi; bir-iki gün öncesine kıyasla çok daha güçsüz, cılız bir çırpınıştan, gırtlağıyla ciğerlerinin üst kısmından öteye gitmeyen tüy gibi bir ıslık sesinden başka bir şey olmasa da yine de soluktu ve soluk olan yerde hayat da olurdu. Sahibi ölmemişti. Yalnızca uyumuştu.

Kemik Bey'in gözlemini haklı çıkarmak istercesine, iki saniye sonra Willy horlamaya başladı.

Ama o âna gelinceye kadar köpeğin sinirleri laçka olmuştu. Kalbi yüzlerce kez korkuyla umutsuzluk arasında taklalar atmıştı ama sahibine bir erteleme tanındığını, hesap verme ânının biraz daha geriye itildiğini anladığında, köpek neredeyse tükenerek olduğu yere

çöküverdi. Bütün bunlar onun için çok fazlaydı. Sahibinin yere oturup sırtını Polonya'nın duvarına dayadığını gördüğünde uyanık kalmaya, acı son gelinceye kadar gözünü sahibinden ayırmamaya yemin etmişti. Bu onun görevi, bir köpek olarak en temel sorumluluğuydu. Şimdiyse Willy'nin horultusunun tanıdık ezgisine kulak verirken elinde olmadan gözleri kapanıverdi. O horultu, öylesine sakinleştiriciydi ki. Tam yedi yıl boyunca her gece, Kemik Bey o müziğin nağmelerine kapılarak yuvarlanmıştı uykunun kollarına; o horultu, o anda kendini ne kadar aç ve sefil hissedersen et, dertlerini bir yana bırakıp düşler dünyasına süzülmenin zamanı geldiğini söyleyen bir işaret gibi olmuştu artık. Tabii olduğun yere iyice yerleştikten sonra. Zaten Kemik Bey de öyle yaptı. Başını Willy' nin karnına dayadı, Willy'nin kolu kendiliğinden kalktı, hayvanın sırtına yerleşti ve köpek uyuyuverdi.

Willy'nin öldüğünü gördüğü düşü, o uykusunda gördü. İkisi uyanıyor, gözlerini açıyor, az önce daldıkları uykudan sıyrılıyorlardı; bu, şimdi içinde bulundukları uykuydu, yani Kemik Bey'in düş gördüğünü gördüğü düşün olduğu uyku.

Willy'nin durumu, uykuya dalmadan önce olduğundan daha kötü değildi. Hatta uyuduğu için bir parça daha iyi bile görünüyordu. Kaç aydır ilk kez kıpırdandığında öksürmemiş, öksürük nöbeti geçirmemiş, soluksuz kalıp boğulur gibi olmamış, kanlı balgamlar tükürdüğü şiddetli sarsıntılara tutulmamıştı. Yalnızca boğazını temizledi, neredeyse bıraktığı yerden konuşmaya başladı.

Aşağı yukarı otuz-kırk dakika daha konuştu, yarım yamalak cümleler ve kırık dökük düşüncelerin doldurduğu bir sayıklamaya kaptırmıştı kendini. Denizin dibinden yüzeye çıktı, derin bir soluk aldı ve annesinden söz etmeye başladı. *Anne-san*'ın erdemlerini sıralıyordu, karşısına da kusurlarının listesini koydu, arkasından da onu üzdüğü şeyler varsa onlar için af diledi. Sözü başka şeylere getirmeden önce annesinin fıkraların

içine etme huyunu anımsadı, hiç sektirmeden son anda fıkranın can alıcı noktasını nasıl unuttuğunu ortaya koyan örnekler verip eğlendirdi Kemik Bey’i. Sonra da bir başka liste yaptı; bu kez yattığı bütün kadınları sıralamıştı dış görünüşlerini de eklemişti listeye- bunun arkasından da müsrifliğin tehlikelerine karşı uzun mu uzun bir eleştiri getirdi. Sonra, ansızın, evsizliğin ahlak açısından ne gibi yararları olduğu konusunda bir nutuk çekti; bu nutuk, Kemik Bey’i Baltimore’a sürüklediği ve bu hareket ahmakça ve sonuçsuz bir girişime dönüştüğü için yürekten özür dilemesiyle bitti. “Bir şey unuttum,” dedi. "Ben buraya Bea Swanson için gelmemiştim, veda şarkımı söylemek için gelmiştim.” Arkasından da yeni bir şiir okumaya başladı; ruhunu teslim almak üzere olan o görünmez *Demiourgos* a hitab eden bir şiirdi bu. O anda uydurduğu belli olan şiir şöyle başlıyordu:
Ah, on bin yüksek fırının ve zindanın tanrısı,
Her şeyi un ufak eden çekicin ve metal halkaların
oynak zırhının tanrısı,
Tuzlaların ve piramitlerin karanlık tanrısı,
Kumulların ve uçan balıkların maestrosu,
Şu zavallı kölenizin gevezeliğine kulak verin,
Baltimore kıyılarında ölmekte olan,
Ve öte dünyalara yelken açan...

Şiir sona erdikten sonra arkasından yeniden yakınmalar ve fügler geldi, sayısız konu üzerine daldan dala atlayan bir sürü saçmalıklar: Kokular Senfonisi ve deneyin neden başarısızlığa uğradığı, Happy Felton ve Knothole Çetesi (o da neydi?) ve Japonların yediği Amerikan pirincinin Japon pirincinden fazla olduğu. Oradan edebiyat kariyerindeki iniş çıkışlara geçti, gem vurduğu kederlerinin bataklığında debelendi, kendine acıyıp durdu, sonra bir süre keyiflenip üniversitedeki oda arkadaşından söz etti (1968’de kendisini hastaneye götüren çocuktu bu); adı Anster miydi, Omster miydi neydi; bilmem

ne üzerine bir sürü kitap yazmıştı ve bir keresinde de Willy'ye şiirlerini yayımlayacak bir yayıncı bulma sözü vermişti; ama Willy elbette ki müsveddelerini ona hiçbir zaman göndermemişti ve bu iş de böylece kapanmıştı. Eğer isteseydi yayımlanabilirdi, bu kanıtlanmıştı; ama istememişti, hepsi bu, hem o boktan şeyler kimin umurundaydı ki? Ortaya koymak önemliydi, yazdıktan sonra ne yaptığın değil, hem kendine kalırsa Greyhound Otobüs Işletmesi'nin emanet dolabında duran not defterlerinin değeri osuruk kadardı ya da içi boşalmış bir konserve kutusu kadar İsterse yakılsalardı, umurunda bile değildi, çöple birlikte atılsalardı, erkeklerin tuvaletine konulsalardı da yorgun yolcular kıçlarını silselerdi onlara. Zaten aslında Baltimore'a taşıyıp getirmemeliydi de onları. Bir anlık zaaf yüzündendi, son bir hamleyle şu pis bencillik oyununa kalkışmıştı, oysa herkesin kaybettiği, hiç kimsenin hiçbir zaman kazanamayacağı bir oyundu o. Bunları söyledikten sonra bir an sustu, kendi içindeki kırgınlığın ne kadar da derine indiğine şaşırmıştı; sonra da uzun uzun, hırıltılı hırıltılı güldü, hem kendisiyle alay ediyordu hem de onca sevdiği dünyayla. Oradan da Omster'e geçti yeniden, arkadaşının yıllar önce kendisine anlatmış olduğu bir öyküye başlayıverdi: Arkadaşı İtalya'da bir İngiliz seterine rastlamıştı; hayvan, köpekler için özel olarak üretilmiş bir daktiloda uzun uzun cümleler yazabiliyordu. Nedense bunu söyler söylemez gözyaşlarına boğuldu Willy, sonra da Kemik Bey'e okuma öğretmediği için kendi kendini azarlamaya başladı. Böyle önemli bir konuyla ilgilenmeyi nasıl ihmal etmiş olabilirdi? Şimdi köpek kendi başına kalacaktı, olabildiğince donanımlı olmalıydı, oysa Willy onu yüzüstü bırakmıştı, yeni bir duruma hazırlamak için hiçbir şey yapmamıştı, parasız, yiyeceksiz bırakmıştı, kendisini bekleyen tehlikelerle baş edebileceği dayanakları yoktu. Bunları anlatırken ozanın dili yarış atı gibi koşuyordu ama Kemik Bey tek heceyi bile kaçırmadı, Willy'nin ağzından çıkanları, gerçek

hayatta duyduğu kadar açık seçik duyabiliyordu. İşte düşün tuhaf yanı da buydu. Parazit yoktu, araya giren hiçbir şey yoktu, kanal değiştirme yoktu. Tıpkı gerçek yaşam gibiydi; uyumasına, sözcükleri düşünde duyuyor olmasına karşın, düşünde uyanıktı, bu yüzden de uyumaya devam ettikçe gitgide daha da açılıyordu uykusu.

Willy köpeklerin okuma yetileri üzerine görüşlerini açıklarken bir polis arabası Poe'nun evinin önüne yanaştı, üniformalı iki iriyarı adam arabadan indi. Biri beyazdı adamların, biri de siyah. O ağustos sıcağında her ikisi de ter döküyorlardı; pazar günü devriye çıkmış o bir çift koca kıçlı aynasızın bellerinde yasaları uygularken kullandıkları gereçler takılıydı: tabancalar, kelepçeler, coplar ve tabanca kılıfları, el fenerleri ve mermiler. Üzerlerindeki gereçlerin hepsini sıralayacak zaman olmadı, çünkü arabadan iner inmez bir tanesi Willy'yle konuşmaya başlamıştı bile (Burada duramazsın dostum. Çekip git, tamam mı?); o anda Willy döndü, dostunun gözlerinin içine bakarak "Gazla Kemik Beyciğim dedi, seni yakalamasınlar!" Köpek ne olduğunu anlamıştı, korkulan an ansızın gelmişti, Willy'nin suratını yaladı, sahibi başını son kez okşarken veda edercesine kısacık inledi, sonra da fırlayıp gitti, bacaklarının olanca gücüyle North Amity Sokağı'nın öbür ucuna koştu.

Aynasızlardan birinin paniğe kapılarak arkasından bağırdığını duydu (Frank, yakala şu köpeği! Yakala şu lanet olası köpeği Frank!) ama köşeye varıncaya, evden iki yüz elli-üç yüz metre uzaklaşıncaya kadar hiç durmadı köpek. Zaten o zamana kadar Frank da onu yakalamak düşüncesinden vazgeçmişti. Kemik Bey, Willy'ye ne oluyor, diye arkasına dönüp baktığında beyaz polisin eve doğru sallana sallana yürüdüğünü gördü. Bir dakika sonra, Willy'nin üzerine eğilen ve elleriyle deli gibi işaretler yapan arkadaşının zoruyla adımlarını hızlandırdı ve arkadaşının yanına gitti. Artık köpeğe aldıran kalmamıştı. Ölmekte olan adamla ilgilenmeleri gerekiyordu;

Kemik Bey güvenlikli bir uzaklıkta kaldığı sürece başına bir şey gelmezdi.

Böylece köşede durup onları izledi, kısa süren koşusunun ardından kesik kesik soluyordu, soluğu kesilmişti, içinden ağzını açıp havlamak, insanın kanını donduran, ürkütücü inlemelerinden birini salıvermek geliyordu ama bu dürtüyü bastırdı, derdini dışa vurmanın sırası değildi. Uzakta, zenci aynasızın arabanın yanında durduğunu, telsizle konuştuğunu görebiliyordu. Boğuk, parazitli bir yanıt boş sokakta yankılandı. Polis yine konuştu, anlaşılmaz sözcükler savruldu yeniden, sokağı bir gürültü ve saçma sapan konuşmalar doldurdu. Karşı kaldırımda bir evin kapısı açıldı, neler olduğunu görmek isteyen biri dışarı çıktı. Sarı sabahlık giymiş, saçlarında pembe bigudiler olan bir kadın. Bir başka evden iki çocuk çıktı. Dokuz yaşlarında bir oğlan çocuğu ile altı yaşlarında bir kız; her ikisi de şortluydu, ayakları çıplaktı. O arada Willy görünmez olmuştu, hâlâ Kemik Bey'in bıraktığı yerde yatıyordu ama beyaz polisin iri, hantal bedeni onu gözlerden gizliyordu. Aradan bir-iki dakika geçti, sonra yine bir-iki dakika geçti, sonra da uzaktan, yaklaşmakta olan siren sesleri duyuldu. Beyaz cankurtaran North Amity Sokağı'nın köşesini dönüp evin önünde durduğu zaman, bir düzine insan toplanmıştı orada, elleri ceplerinde ya da kollarını göğüslerinde kavuşturmuş olarak sağda solda duruyorlardı. Cankurtaranın arka kapısından iki sağlık görevlisi aşağı atladılar, bir tekerlekli sedyeyi indirdiler, biraz sonra da üzerinde Willy olduğu halde geri geldiler. Ne olduğunu tam olarak göremediğinden, sahibinin sağ mı ölü mü olduğunu anlaması çok güçtü. Kemik Bey, sahibine son bir kez bakabilmek için koşup yanına gitmeyi düşündü ama böyle bir tehlikeye atılmaya cesaret edemedi, koşmaya karar verdiğinde ise sağlık görevlileri Willy'yi çoktan cankurtarana koymuş, kapıları çarparak kapatıyorlardı bile.

O âna kadar düşü, gerçekten farklı değildi. Düşündeki her olay, o olaydaki her sözcük, her hareket, gerçek olayların tam ve kusursuz bir kopyasıydı. Şimdi, cankurtaran yola çıkıp insanlar ağır ağır evlerine girerlerken Kemik Bey, ikiye bölündüğünü duyumsadı. Bir yarısı köşe başında kalmıştı, kendisini nasıl bir geleceğin beklediğini düşünen bir köpek olarak; öteki yarısıysa bir sineğe dönüşmüştü. Düşlerin doğası düşünülürse belki de bunda tuhaf olan bir şey yoktu. Uyurken hepimiz biçim değiştiririz, Kemik Bey de bir ayrıcalık oluşturmuyordu. Bir ata, ineğe, domuza dönüştüğü çok olmuştu, hatta başka cins köpeklere de; ama o günkü düşünü görünceye dek aynı anda iki şey birden olmamıştı hiç.

Yapılacak acil işler vardı ve ancak sinek olan yarısı yapabilirdi bu işleri. Böylece, Kemik Bey'in köpek yarısı köşe başında beklerken sinek havalandı, sokağın öbür ucuna uçtu, kanatlarının izin verdiği ölçüde hızla cankurtaranın peşinden gitti. Düşte olduğu için ve düşteki sinekler gerçek hayattaki sineklerden çok daha hızlı uçabildikleri için hedefine varması uzun sürmedi. Cankurtaran bir sonraki sokağın köşesini dönerken sinek aracın arka kapısının koluna yapışmıştı, böylece Willy'yle birlikte hastaneye kadar gitti, altı bacağıyla birden kapı kolunun paslı kuytusuna tutunmuştu, rüzgâra kapılıp gitmemek için dua ediyordu. Oldukça güç bir yolculuk oldu bu; tümsekler, dönemeçler, ani duruş ve kalkışlar, dört bir yandan çarpan hava filan; ama sıkıca tutunmayı başardı sinek, sekiz-dokuz dakika sonra cankurtaran hastanenin acil kapısına yanaştığı zaman sinek hâlâ sapasağlamdı. Görevlilerden biri kapının kolunu tutmak üzereyken sinek uçuverdi, kapılar açılıp Willy sedyeyle dışarı çıkarılırken o sahneyi bir metre kadar yukarıdan izledi; kimsenin dikkatini çekmeyen ufacık bir nokta gibi sahibini gözlüyordu. İlk başta Willy’nin yaşayıp yaşamadığını anlayamadı ama sedye tümüyle dışarı çıkarılıp tekerlekleri yere değdiğinde Mrs. Gurevitch'in oğlu gözlerini açtı. Fazla

değil, belki bir-iki milim, ışık girsin ve neler olduğunu görebilsin, diye, ama o incecik aralık bile sineğin yüreğini hoplatmaya yetti. “Bea Swanson," diye mırıldandı Willy, “üç yüz on altı, Calvert Sokağı. Ona telefon etmeliyim. Hemen. Ona anahtarı vermeliyim. Bea’ nın anahtarını. Ölüm kalım meselesi.”

“Merak etme,” dedi sağlık görevlilerinden biri. "Biz ilgileniriz. Ama şimdi konuşma. Gücünü tüketme Willy.” Willy. Demek ki adını öğrenmelerine yetecek kadar konuşmuştu ve eğer cankurtaranın içindeyken konuşa-bilmişse belki de göründüğü kadar kötü değildi durumu; bunun da anlamı şuydu: Doğru ilaçlar ve gerekli ilgiyle bu işten yakayı sıyırabilirdi. Ya da Kemik Bey'in düşündeki sinek böyle düşündü -ki aslında o sinek, Kemik Bey'in ta kendisiydi- bütün bu olup bitenlerde o da taraflardan biri olduğuna göre, hiçbir umut ışığı kalmamış olsa da son bir umut beslemesini çok görmemeliyiz ona. Ama sinekler ne bilir ki? Ya köpekler ne bilir? Aslına bakarsanız insanlar ne bilir? Artık iş Tanrı’ya kalmıştı, gerçek şu ki, bu işten kurtuluş yoktu.

Bununla birlikte, geriye kalan on yedi saat içinde bir dizi olağanüstü şey oldu. Sinek bunların her birini gördü, Our Lady of Sorrows Hastanesinin yoksullar koğuşunun 34 numaralı yatağını» üstünden bakarken gördü; 1993 yılının o Ağustos gününde orada olup bütün bunları kendi gözleriyle görmeseydi böyle şeylerin gerçekleşebileceğine asla inanmazdı. Bir kere, Mrs. Swanson bulundu. Willy’nin hastaneye yatırılmasının üzerinden üç saat geçmeden eski öğretmeni koğuşun koridorundan geçti, saat on altı ile gece yansı arasındaki nöbetçi personelin şefi olan Rahibe Mary Theresa’nın karşısında bir iskemleye oturtuldu; o andan, Willy’nin bu dünyadan ayrıldığı dakikaya kadar o kadın eski öğrencisinin başucundan bir an bile ayrılmadı. İkinci olarak birkaç saat boyunca damardan beslendikten ve durmaksızın yüksek dozlarda antibiyotik ve adrenalin aldıktan sonra Willy’nin zihni berraklaşır gibi oldu, böylece bu dünya

üzerindeki son sabahını, tıpkı eski günlerde olduğu kadar aklı başında ve dingin geçirdi. Üçüncüsü de, hiç acı çekmeden öldü. Ne bir kasılma ne bir ani değişiklik ne de göğsünü kasıp kavuran yanmalar. Yavaşça ölüp gitti, ağır ağır, pek fazla değişiklik göstermeden ayrıldı bu dünyadan, sanki güneşte buharlaşan bir su damlası gibi büzüldü, ufaldı ve sonunda yok oldu.

Sinek, anahtarın el değiştirdiğini görmedi aslında. Dikkatinin dağıldığı bir anda olmuş olabilirdi bu, ama Willy bundan söz etmeyi unutmuş da olabilirdi. Ancak o sırada bunun pek önemi yoktu. Bea Swanson odaya girdiğinde düşünülecek o kadar çok şey, dinlenecek o kadar çok söz, alışılacak o kadar çok duygu vardı ki, bırakın Willy'nin edebiyat arşivini kurtarma yolundaki yarım yamalak hazırlanmış planını, kendi adını bile zor anımsıyordu Kemik Bey.

Kadının saçı ağarmıştı, üstelik on beş kilo almıştı ama sinek onu gördüğü anda kim olduğunu anladı. Dış görünüşü bakımından, onu kendi akranı olan milyonlarca kadından ayıracak bir şey yoktu. Üzerinde mavili sarılı bir pamuklu pantolon, kabarık bir beyaz bluz, ayağında da deri sandaletler vardı, anlaşıldığı kadarıyla epeydir dış görünüşüyle ilgilenmiyordu. Yıllar geçtikçe tombul kolları ve bacakları daha da tombullaşmıştı; etli dizlerindeki gamzelere, baldırlarından fırlayan varislere, kollarının üst taraflarındaki sarkık etlere bakınca onu, emekli olduktan sonra bir araya gelip golf oynayan kadınlardan biri sanabilirdiniz, elektrikli bir golf arabasıyla amaçsızca gerilerde dolaşmaktan başka yapacak işi olmayan ve zamanında topa hafifçe vurabilecek miyim, diye dertlenen biri olduğunu düşünebilirdiniz. Ama bu kadının teni beyazdı, yanık değildi, gözünde güneş gözlüğü yerine de tel çerçeveli, sağlam bir gözlük vardı. Ayrıca, marketten alınma o gözlüğün merceklerine baktığınızda eşsiz mavilikte gözler görüyordunuz. O gözlere bir bakan tuzağa düşüyordu. O gözlerdeki sıcaklık ve canlılık, zekâ ve

uyanıklık, lskandinavlara özgü derin sessizlik sizi tutsak alıyordu. Willy çocukken işte bu gözlere âşık olmuştu, bunca gürültünün neden koptuğunu sinek şimdi anlıyordu. Kısa kesilmiş saçlara, toparlak bacaklara ve iç karartıcı giysilere kim aldırır. Mrs. Swanson, evde kalmış bir kız kurusu değildi. Bilgelik tanrıçasıydı o, ona bir kez âşık olursanız ölünceye kadar sevmekten vazgeçmezdiniz onu.

Öte yandan, Kemik Bey'in sandığı gibi öyle "kafasına vur, lokmasını al" biri de çıkmadı Mrs. Swanson. Willy'nin Baltimore'a gelinceye kadar Mrs. Swanson'un iyiliği ve eli açıklığı hakkında çektiği nutukları dinledikten sonra kadının yufka yürekli, duygusal biri olduğunu hayal etmişti Kemik Bey, hani şu kendilerini duygularına kaptıran kadınlardan biri sanmıştı ya da en ufak nedenle oturup ağlayan, insanlar kalkar kalkmaz arkalarından koltuklan düzelten kadınlardan. Gerçek Mrs. Swanson'sa hiç de böyle biri değildi. Yani, düşündeki Mrs.
Swanson öyle değildi. Willy'nin yatağına yaklaşıp eski öğrencisinin yüzüne neredeyse otuz yıl sonra ilk kez baktığında gösterdiği katı ve kesin tepki, sineği hayrete düşürdü. "Ulu Tanrım, William' dedi kadın, "her şeyi berbat ettin, öyle değil mi?"

"Sanırım ettim," dedi Willy. "Beceriksizlerin şahıyım değil mi, bir bok bilmeyenlerin şahıyım."

"Neyse ki benimle bağlantı kuracak kadar aklın kalmış," dedi Mrs. Swanson, Rahibe Theresa'nın getirdiği koltuğa oturup Willy'nin elini tutarken. "Zamanlamanın pek de isabetli olduğunu söyleyemeyeceğim ama iyice geç kalmaktan iyidir, ha?"

Willy'nin gözlerine yaşlar dolmaya başlamıştı, hayatında ilk kez konuşamaz olmuştu.

"Sen hep böyle güvenilmez biriydin, William," diye sözünü sürdürdü Mrs. Swanson, "bu yüzden pek şaşırdığımı söyleyemem. Elinden geleni yaptığına eminim. Ama biz burada patlayıcı bir maddeden söz ediyoruz, öyle değil mi? Beyninin içinde bir alay

nitrogliserinle dolaşıyorsun ortalıkta, eninde sonunda gidip bir yere toslayacaksın. İşin aslına bakarsan çok daha önceleri havaya uçmamış olman bir mucize.”

“Ta New York’tan buraya yürüyerek geldim,” dedi Willy durup dururken. “Depomdaki bir damlacık benzinle onca yol yaptım. Canıma okundu. Ama şimdi geldiğime memnunum artık.”

“Yorgun olmalısın.”

“Halim kalmadı. Ama artık mutlu ölebilirim.” “Böyle konuşma. Burada sana bakacaklar, iyileştirecekler. Göreceksin William, birkaç hafta içinde eskisinden sağlıklı olacaksın.”

“Elbette. Gelecek yıl da başkanlık seçimlerine katılırım.”

“Bu mümkün değil. Senin zaten işin var.”

“Pek var diyemem. Bugünlerde işsiz sayılırım. Yani işe giremez durumda.”

“Ya Santa Claus işi ne oldu?”

“A, evet. O iş.”

“O işi bırakmadın, değil mi? Bana yazdığın mektupta sanki bir ömür boyu sürecek bir işten söz ediyordun."

“Kadrodan çıkmadım. Zaten yirmi yılı aşkındır kadrodayım.”

“Güç bir iş olmalı.”

“Evet, öyle. Ama şikâyetim yok. Kimse beni buna zorlamadı. Kendi isteğimle başvurdum, hiçbir zaman da tereddüt geçirmedim. Çalışma saatleri uzundu ve bütün o süre boyunca bir gün bile izin yapmadım ama ne beklersin ki? İyi iş çıkarmak kolay olmaz. Bu işten bir kazancım yok. Yaptığın işte para olmazsa insanların kafası karışıyor. Sen öyle düşünmesen bile bir şeyler planladığından kuşkulanıyorlar.”

“Dövmen hâlâ duruyor mu? Bir mektubunda ondan söz etmiştin ama ben hiç görmedim.”

“Elbette duruyor. İstersen bak.”

Mrs. Swanson koltuğunda öne doğru eğildi, Willy' nin hastane gömleğinin sağ yenini yukarı itti ve dövmeyi gördü. "Çok güzel," dedi. "İşte gerçek bir Santa Claus diye buna derim ben."

"Elli papel," dedi Willy. "Her kuruşuna da değer." İşte aralarındaki konuşma böyle başladı. Bütün gece, ta ertesi sabaha kadar da sürdü; ara sıra Willy'nin serumunu yenilemeye, ateşini ölçmeye ve sürgüsünü boşaltmaya gelen hemşireler konuşmayı bölüyorlardı. Bazen Willy'nin gücü tükeniyor, cümlesinin ortasında ansızın uyuyuveriyordu, on ya da yirmi dakika uyuyor ama sonra uyanıyor, baygınlığın derinliklerinden çıkıyor, Mrs. Swanson'a yeniden katılıyordu. Kadın orada olmasaydı Willy'nin onca süre dayanacağı kuşkuluydu, sinek bunu fark etmişti ama Willy yeniden kadının yanında olmaktan öylesine hoşnuttu ki, çaba göstermeye devam ediyordu, çaba gösterebildiği sürece elbette. Yine de kendisini bekleyen şeye karşı direnmiyordu; yaşamı boyunca asla yapmadığı şeylerin -araba kullanmayı öğrenmemişti, uçağa hiç binmemişti, yurtdışına çıkmamıştı, ıslık çalmayı öğrenmemişti; bütün bunları yapmamıştı, artık yapamayacaktı da- listesini gözden geçirirken de hayıflanmak yerine umursamaz bir tavır takındı, bütün bunların önemsiz olduğunu kanıtlamak istiyordu kadına. "Ölmek o kadar da önemli bir iş değil," dedi, bunu derken artık gitmeye hazır olduğunu, yeryüzündeki son saatlerini tanımadığı insanlar arasında geçirmesine engel olduğu için kadına minnettar olduğunu söylemek istiyordu.

Beklendiği gibi son sözleri Kemik Bey'le ilgiliydi. Willy daha önce birkaç kez sözünü açtığı üzere, köpeğinin geleceği konusuna dönmüştü yeniden; Mrs. Swanson'un bütün kenti tarayıp köpeği bulmasının, ona yeni bir ev sağlanması için elinden geleni yapmasının ne kadar önemli olduğunu ısrarla anlatıyordu kadına. "Berbat ettim bu işi," diyordu, "köpeğimi yan yolda bıraktım." Willy'nin nasıl da birdenbire güçsüz düştüğünü

görünce korkan Mrs. Swanson da anlamsız sözler söyleyerek onu sakinleştirmeye çalışıyordu. “Merak etme William, tamam, önemli değil.” Son gücünü kullanarak yatağında doğrulan William başını kaldırmayı başardı ve “Yo, önemli,” dedi, “çok önemli hem de...” ve arkasından, öylece son nefesini verdi.

O saatteki nöbetçi hemşire Rahibe Margaret yatağın yanına gelip Willy'nin nabzını yokladı. Nabzı bulamayınca cebinden küçük bir ayna çıkardı ve Willy’nin ağzına tuttu. Az sonra aynayı çevirip baktı ama kendi yüzünden başka bir şey göremedi orada. Sonra aynayı cebine soktu, sağ elini uzatıp Willy’nin gözlerini kapattı.

“Çok güzel bir ölümdü,” dedi.

Mrs. Swanson'un yanıtı elleriyle yüzünü kapatıp ağlamak oldu.

Kemik Bey yukarıdan, sinek gözleriyle baktı kadına, koğuşu dolduran kederli hıçkırıklarını dinledi ve acaba bu düşten daha tuhaf, daha akıl karıştırıcı bir düş var mıdır, diye düşündü. Sonra gözlerini kırpıştırdı; artık ne hastanedeydi ne de bir sinekti; yine North Amity Sokağının köşesindeki köpekti, cankurtaranın uzaklaşmasını seyrediyordu. Düşü sona ermişti ama kendisi hâlâ düşün içindeydi, bunun da anlamı şuydu: Düş içinde düş görmüştü, bir parantez açılmış ve içinde sineklerin, hastanelerin, Mrs. Swanson’ların hayalleri yer almıştı, artık sahibi öldüğüne göre kendisi de ilk düşünün içine dönmüştü. Aslında o böyle olduğunu tahmin ediyordu, ama bu düşünce aklına düşer düşmez yine gözlerini kırpıştırdı ve uyandı; bu kez kendini yine yerde yatan Willy’yle birlikte Polonya'da kamp kurmuş buldu, Willy uyanmaya çalışıyordu; Kemik Bey birkaç dakika öylesine şaşkınlaştı ki, gerçekten dünyaya mı döndü yoksa bir başka düşün içine mi uyandı, anlayamadı.

Ama iş bu kadarla bitmiyordu. Havayı kokladıktan, burnunu Willy’nin bacağına sürttükten, gerçek ve asıl hayatta olduğuna emin olduktan sonra bile daha

çözmesi gereken bir bilmece vardı önünde. Willy boğazını temizledi, Kemik Bey sahibinin yine o kaçınılmaz öksürük nöbetlerinden birine tutulmasını beklerken düşünde Willy'nin hiç öksürmediğini, dostunun hiç değilse bu kez acı çekmediğini anımsadı. Şimdiyse, durup dururken öksürük yeniden başlıyordu. Sahibi, boğazını temizler temizlemez konuşmaya başladı. İlk başta bunun hoş bir rastlantı olduğunu düşündü Kemik Bey; ancak Willy konuşmasını sürdürdükçe ve zihninin köşelerini coşkuyla dolaştıkça, köpek şimdi duymakta olduğu sözlerle az
önce düşünde duymuş olduğu sözler arasındaki benzerliği ister istemez fark etti. Tıpatıp aynı sözler değildi duydukları -en azından Kemik Bey onların tıpatıp olduğunu sanmıyordu- ama çok benzerdiler, çok çok benzerdiler. Willy, köpeğin düşünde dinlediği bütün konulara birer birer değindi, Kemik Bey konuların tıpkı düşündeki sırayla ele alındığını fark ettiğinde sırtından aşağı soğuk terler boşandı. Önce *Anne-san* ve yüzüne gözüne bulaştırdığı fıkralar. Sonra cinsel serüvenlerin katalogu. Arkasından da şiddetli eleştiriler ve af dilemeler, şiir, edebiyat mücadeleleri hepsi. Sahibi, daktilo yazabilen köpek hakkında oda arkadaşının anlattığı öyküye gelince Kemik Bey acaba aklımı mı kaçırıyorum, diye merak etti. Acaba yine düşüne geri mi dönmüştü, yoksa düşü şimdi yaşadıklarının önceden hazırlanmış bir kopyası mıydı? Uyanırım umuduyla gözlerini kırpıştırdı. Üst üste kırpıştırıp durdu gözlerini ama hiçbir şey olmadı. Uyanamıyordu çünkü zaten uyanıktı. Bu onun gerçek ve asıl yaşamıydı ve bu yaşamı ancak bir kez yaşayabildiğinden bu kez yolun sonuna gelmiş olduklarını biliyordu. Sahibinin ağzından çıkan sözcüklerin onun son sözcükleri olduğunu biliyordu.

"Ben kendim orada değildim," diyordu ozan, "ama anlatana güveniyorum. Bunca yıllık arkadaşlığımızda onun yalan uydurduğunu görmedim. Belki

sorunlarından biri de budur -yani bir yazar olarak demek istiyorum, yeteri kadar hayal gücü yok- ama bir arkadaş olarak “atın ağzından verirdi” her şeyi. Bu deyim hoşuma gidiyor ama ne anlama geldiğini biliyorsam namussuzum. Filmlerdekinden başka konuşan at görmedim ki ben. Donald O'Connor, ordu, çocukken seyrettiğim üç-dört budalaca film. Şimdi düşünüyorum da pekâlâ katır da olabilirdi o gördüğüm. Sinemada katır görmüştüm, televizyonda at. O programın adı neydi? Mr. *Ed*. Tanrım, yine başladım işte. Bu pislikten kurtulamıyorum. Mr. Ed, Mr. Moto, Mr. Magoo; bunlar hâlâ yerli yerinde duruyor. *Mr. Go-Fuck-Yourself*.[1] Ama ben köpeklerden söz ediyordum, öyle değil mi? Atlardan değil, köpeklerden. Konuşan köpeklerden de söz etmiyordum. Hani şu bir bara giren ve köpeğinin konuştuğunu söyleyip elinde avucunda ne varsa koyup bahse tutuşan adamın öyküsü var ya. Hani hiç kimse inanmıyor adama, köpek de ağzını açmıyor zaten, daha sonra adam köpeğe neden böyle yaptığını sorduğunda köpek, aklıma söyleyecek bir şey gelmedi de ondan diyor. O ahmakça fıkralardaki konuşan köpekten söz etmiyorum, benim anlattığım, arkadaşımın on yedi yaşındayken İtalya'da gördüğü daktilo yazan köpek. Evet, İtalya. Esaslı İtalya, eğlenceli İtalya, fıkır fıkır İtalya; oraya da gitmedim ben.

Teyzesi birkaç yıl önce taşınmıştı oraya, nedenini arkadaşım bilmiyordu; bir yaz birkaç haftalığına teyzesini ziyarete gitmişti. Şu bir gerçek ki, köpek olayını inanılır kılan, köpeğin öyküde önemli bir yer tutmaması. Bir kitap okuyordum. *Büyülü Dağ*dı adı, Thomas Mann diye biri yazmıştı; şu herkesin tanıdığı Thom McAn’le karıştırma. Ama o lanet olası kitabı hiç bitiremedim, öyle sıkıcıydı ki; oysa bu Herr Mann önemli biriymiş, Ünlü Yazarlar Kulübü’nün bir üyesiymiş, ben de bir bakayım dedim. Mutfakta oturmuş, önüme bir kâse kızarmış patates çekmiş, o tuğla gibi kitabı okuyordum; tam o sırada oda arkadaşım

Paul girdi içeri, ne okuduğumu görünce, “Ben o kitabı sonuna kadar okuyamadım hiç,” dedi, “tam dört kez başladım ama iki yüz yetmiş dördüncü sayfadan ileri gidemedim.” “Eh,” dedim, “ben iki yüz yetmiş birinci sayfadayım. Galiba benim de bırakma zamanım geldi Arkadaşım kapının eşiğinde durdu, sigaranın dumanını ağzından çıkarırken bir zamanlar Thomas Mann’ ın dul eşiyle tanışmış olduğunu anlattı bana. Böbürlenmiyordu, gerçek bir olayı anlatıyordu. Teyzesini ziyaret etmek için İtalya’ya gittiğini bu vesileyle anlattı, çünkü teyzesi Mann’ın kızlarından birinin arkadaşıymış. Bir sürü çocuğu varmış bizim Tom’un, bu kızı da cebi şişkin bir İtalyan’la evlenmiş, bilmemne kasabasının dışındaki tepelerde güzel bir evde oturuyormuş. Bir gün teyzesiyle birlikte o eve öğle yemeğine davet edilmiş Paul, ev sahibesinin annesi de oradaymış, yani Thomas Mann'ın dul eşi, bembeyaz saçlı yaşlı bir kadınmış, sallanan iskemlede oturmuş, gözlerini boşluğa dikmişmiş. Paul kadınla tokalaşmış, incir çekirdeğini doldurmayan şeyler konuşmuş, sonra da yemeğe oturmuşlar. Lak lak lak, lütfen tuzu uzatır mısınız? Tam bu konuşma nereye varacak, bomboş bir öykü bu, diye düşünüyorsun ki Paul, Mann’ın kızının hayvan psikologu olduğunu öğrendiğini anlatıyor. Bu hayvan psikologu da nedir, diyebilirsin. Ben de senden fazla bir şey bilmiyordum Kemik Bey. Yemekten sonra kız Paul’ü yukarıya çıkarıyor ve onu, Ollie adında bir İngiliz seteriyle tanıştırıyor. Paul'ün görebildiği kadarıyla pek de zeki bir köpek gibi durmuyormuş, kız Paul e kocaman bir daktilo göstermiş, olabilecek en büyük boy daktiloymuş bu. Tuşları özel yapımmış, köpeğin burnu iyice yerleşebilsin, diye kocaman, oyuk tuşları varmış. Kız bir kutu bisküvi almış, Ollie’yi daktilonun yanına çağırmış, sonra da köpeğin neler becerebildiğim Paul e göstermiş.

Ağır ve zahmetli bir işmiş bu yapılan, hiç de sandığın gibi değilmiş. Köpeğin yazması beklenen cümle, “Ollie iyi bir köpektir’ imiş. Köpeğe sözcükleri söylemek -ya da sözcükleri hecelere bölmek ve köpeğin doğru tuşlara

basmasını beklemek- yerine, kız her bir sözcüğün her bir tınısını vurgulamış, sözcükleri fonemlerine bölmüş, onları öyle ağır ağır, ses perdesini öyle tuhaf biçimde değiştirerek, gırtlağından öyle tuhaf sesler çıkararak telaffuz etmiş ki, konuşmaya çabalayan sağır birine benziyormuş. Ohhh, diyormuş, Ohhh, köpek burnunu O harfinin üstüne bastırınca da onu bir bisküviyle ödüllendiriyormuş, seviyormuş, başını okşuyormuş, sonra da bir sonraki sese geçiyor, 111, diyormuş, 111; ve bu sesi bir önceki gibi yine ağır ağır ve titizlikle çıkarıyormuş ağzından, köpek becerince ona bir bisküvi daha veriyormuş, başını yine okşuyormuş ve bu iş böylece sürüp gidiyormuş, cümlenin sonuna gelinceye dek ıstırap çeke çeke harfler birer birer söyleniyormuş. “Ollie iyi bir köpektir,” yazılıyormuş.

Arkadaşım bu öyküyü bana yirmi beş yıl önce anlattı, bunun bir şey kanıtlayıp kanıtlamayacağını hâlâ bilemiyorum. Ama bildiğim bir şey var: Mankafanın biriydim ben. Zamanımızın büyük bir bölümünü saçma sapan şeylerle ve havailik ederek ziyan ettim, yıllarımızı ahmakça şeylerle, onunla bununla alay ederek, önemsiz hayallerle, bir yarar sağlamayan kavgalarla harcadım. Oturup çalışmalıydık, efendim, okumalıydık, bize bahşedilen kısacık zamanda yararlı bir şeyler yapmalıydık. Benim hatam. Hepsi benim hatam. Şu Ollie denen köpeğin ne menem bir şey olduğunu bilmiyorum dostum, ama sen ondan çok daha büyük işler başarabilirdin. Kafan çalışıyordu, iradeliydin, zekiydin. Ama ben gözlerinin bu iş için yeterli olmadığını düşündüm, bu yüzden de hiçbir şeye kalkışmadım. Tembellikten başka bir şey değildi. Ruh tembelliği. Denemeliydim, üstüne gitmeliydim. Büyük işler, inatçılıktan doğar. Ben ne yaptım dersin? Seni alıp Coney Island'daki Al Amca’nın hediyelik eşya dükkânına götürdüm, hepsi bu. Kör numarası yapıp seninle birlikte trene bindim, elimdeki beyaz bastonla basamakları yoklaya yoklaya indim, sen de benim yanımdaydın, boynunda tasmanla, kusursuz bir

arkadaştın; bu işi öğrensinler, diye eğitime gönderilen şu av köpeklerinden ya da çoban köpeklerinden bir gram bile eksiğin yoktu. Bunun için teşekkür borçluyum sana *amigo*. Soylu bir biçimde oyunuma katıldığın, kaprislerime, aklıma geleni yapmama hoşgörüyle yaklaştığın için sağ ol. Ama ben sana daha iyi davranmalıydım. Yıldızlara erişebilmen için sana fırsat tanımalıydım. Yapabilirdin, inan bana, yapabilirdin. İnanıyordum ama cesaretim yoktu. İşin gerçeği şu ki, köpekler okuyabilirler. Yoksa neden postanelerin kapılarına şu levhayı koysunlar ki:

KÖKLERE EŞLİK EDEN KÖPEKLER DIŞINDA KÖPEK GİREMEZ.

Ne demek istediğimi anladın mı? Köpekli adam zaten göremez, levhayı nasıl okusun? O okuyamazsa kim okuyacak? İşte körler için köpek eğiten okullarda bunu yapıyorlar. Ama bize nasıl yapıldığını açıklamıyorlar. Bunu hep sır olarak sakladılar, şimdi Amerika'da en iyi saklanan üç-dört sırdan biri de bu. Haklılar da. Bir duyulsa düşün neler olur. Köpekler de insanlar kadar akıllı mı? Küfür gibi bir iddia bu. İnsanlar ayaklanır, Beyaz Saray'ı yakarlardı, ortalık ana baba gününe dönerdi. Üç ay geçmeden köpekler bağımsızlık isterdi. Delegasyonlar bir araya gelir, görüşmeler başlar, sonunda Nebraska, Güney Dakota ve Kansas'ın yansı verilerek konu tatlıya bağlanırdı. Bu yerlerden insanlar çıkartılır, yerlerine köpekler yerleşirdi ve o günden sonra memleket ikiye bölünürdü. İnsanlar Birleşik Devletleri ve Köpekler Bağımsız Cumhuriyeti. Aman Tanrım, nasıl da keyiflenirdim böyle bir şey olsa. Oraya taşınır, senin emrinde çalışırdım Kemik Bey. Terliklerini getirir, piponu yakardım. Senin başbakan seçilmeni sağlardım. Ne istersen yapardım patron, senin emrinde olurdum."

Bu cümleden sonra Willy'nin heyecanlı söylevi birden kesiliverdi. Bir ses dikkatini dağıtmıştı, kendisini rahatsız eden şeyin ne olduğunu anlamak üzere başını

çevirdiğinde ağzından hafif bir inilti çıktı. Sokağın başında bir polis arabası görünmüştü, eve doğru yaklaşıyordu. Gelenin kim olduğunu anlaması için Kemik Bey'in bakması gerekmiyordu ama yine de baktı. Araba kaldırıma yanaşmış, içinden iki aynasız inmişti, tabanca kılıflarını okşuyorlar, kemerlerini düzeltiyorlardı; daha önce gördüğü iki uygunsuzdu bunlar, biri beyaz, biri zenci iki polis. Willy, Kemik Bey'e doğru dönerken Kemik Bey de ona döndü, aynasızların sokakta yankılanan, "Burada duramazsın dostum. Çekip git, tamam mı?" sözleriyle birlikte Willy, Kemik Bey'in gözlerinin içine bakıp, "Toz ol, Kemik Bey, sakın yakalanma," dedi. Kemik Bey sahibinin yüzünü yaladı, Willy başını okşarken hiç kıpırdamadan durdu, sonra da fırladı, canını dişine takıp sokakta koşmaya başladı.

Bu kez köşe başında durmadı, durup cankurtaranın gelmesini de beklemedi. Beklemek neye yarardı ki? Cankurtaranın geleceğini biliyordu, gelince de sahibini nereye götüreceğini biliyordu. Rahibeler ile doktorlar ellerinden geleni yapacaklardı; Mrs. Swanson, sahibinin elini tutup sabaha kadar havadan sudan konuşacaktı, ertesi sabah gün ağardıktan sonra da Willy, Timbuktu'ya doğru yola çıkmış olacaktı.

Bu yüzden koşmasına hiç ara vermedi Kemik Bey, düşünde söz verilen şeylerin hepsinin yerine getirileceğinden hiç kuşku duymayarak koştu, köşe başına varıp bir sonraki sokağın köşesine doğru devam ederken dünyanın sonunun gelmediği birden kafasına dank etti. Bu düşünce neredeyse üzdü onu. Sahibini arkada bırakmıştı ama yer yarılıp kendisini yutmamıştı. Kent yok olmamıştı. Gökyüzü tutuşmamıştı. Her şey eskiden olduğu, bundan sonra da olacağı gibiydi, olan olmuştu. Binalar yerli yerindeydi, rüzgâr yine esiyordu, sahibi ölecekti. Düşünde bu ona söylenmişti ama düşü bir düş değildi, gelecek şeylerin bir görüntüsüydü, bu yüzden de kuşkuya yer yoktu. Willy'nin yazgısı çizilmişti. Kemik Bey kaldırımda

yürür, az önce ayrıldığı yere yaklaşan siren seslerini dinlerken öykünün son bölümünün başlamakta olduğunu sezdi. Ama artık bu öykü onun öyküsü değildi; bu dakikadan sonra Willy'nin başına ne gelirse gelsin Kemik Bey'le bir ilgisi olmayacaktı. Kendi başınaydı artık, gidecek bir yeri olmayabilirdi ama canı istese de istemese de durmadan yürümek zorundaydı.

Şu son saatler amma da baş döndürücüydü, diye düşündü Kemik Bey, anılar, düşünceler birbirine karıştı; ama Willy bir konuda çok haklıydı, sonunda bir parça abartmış olsa da düşüncesi temelde doğruydu. Kemik Bey okumayı öğrenmiş olsaydı, şimdi böyle güç durumda kalmazdı. Alfabeyi pek az, en temel biçimiyle bile öğrenmiş olsa, Calvert Sokağı 316 numarayı bulurdu, oraya varınca da Mrs. Swanson gelinceye kadar evin kapısının önünde beklerdi. Baltimore'da tanıdığı tek kişi Mrs. Swanson'du. Düşünde kadınla onca saati birlikte geçirdikten sonra onun kendisini seve seve kabul edeceğine emindi, üstelik mükemmel bakardı Kemik Bey'e. Kadını görür görmez, konuşmasını duyar duymaz anlardınız bunu. Ama sokak adlarını okuyamadıktan sonra adresi nasıl bulabilirdi ki Kemik Bey? Madem Willy okumanın önemli olduğunu düşünüyordu, neden bu konuda bir şey yapmamıştı? Başarısızlıklarından, yetersizliklerinden yakınıp sızlanacağına, ağlayıp duracağına Kemik Bey'e bir çırpıda ders verebilirdi. Kemik Bey seve seve razı olurdu bu işe. Tabii başarılı olup olmayacağı bilinmezdi ama denemedikten sonra nasıl anlaşılabilirdi ki bu?

Bir başka sokağa saptı Kemik Bey ve son yağmurdan kalan bir su birikintisinin başında durup su içti. Ilık, kirli suyu diliyle alırken birden aklına yeni bir fikir geldi. Bu fikir üzerinde bir müddet düşündükten sonra öyle bir pişmanlık duydu ki, neredeyse midesine ağrı girdi. Bırak şu okuma işini, dedi kendi kendine. Köpeklerin zeki olduğunu düşünmekten de vazgeç. Bütün sorun bir tek,

kesin hareketle çözümlenebilirdi: Boynuna bir levha asabilirdi.

Adım Kemik Bey. Lütfen beni Calvert Sokağı 316 numara'da oturan Bea Swanson'un evine götürün.

Willy, levhanın arka tarafına Bea Swanson'a bir not yazabilir, kendisinin başına neler geldiğini ve köpeğine neden sıcak bir yuva bulması gerektiğini açıklayabilirdi. Kemik Bey yola koyulur koyulmaz iyi kalpli bir yabancının bu levhayı okuma ve üzerinde yazılanı yerine getirme olasılığı çok yüksekti; birkaç saat geçmeden de Kemik Bey, yeni sahibinin evinin oturma odasında halının üstüne kıvrılıp huzur içinde yatıyor olabilirdi. Su birikintisinin başından ayrılıp yoluna devam ederken Kemik Bey, bu düşüncenin nasıl olup da kendisi gibi sıradan bir köpeğin aklına geldiği halde onca müthiş taklalar atabilen ve insana dilini ısırtacak biçimde tek ayağı üzerinde fır dönen Willy nin aklına gelmediğine şaştı. Gelmemişti çünkü Willy'nin pratik zekâsı yoktu da ondan; zihni karışık, kendisi hastaydı da ondan; ölmek üzereydi ve neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilemiyordu da ondan. Hiç değilse Mrs. Swanson'a Kemik Bey'den söz etmişti ya da Mrs. Swanson hastaneye gelince söyleyecekti. "Her yerde ara onu," diyecekti; Kemik Bey'i ona güzelce tarif ettikten sonra da kadının elini tutacak, doğru olan şeyi yapmasını isteyecekti ondan. "Bir yuvaya ihtiyacı var. Sen onu yanına almazsan işi bitiktir." Ne var ki Willy yarına kadar ölmeyecekti, Mrs. Swanson hastaneden ayrılıp evine dönerken Kemik Bey sabahtan beri sokakları arşınlıyor olacaktı, hatta o gece ve ertesi gün de. Mrs. Swanson'un canı Kemik Bey'i o anda aramak istemiyor olabilirdi, hatta ertesi gün de aramayabilirdi; hem bu Baltimore kocaman bir yerdi, on bin sokağı, yan yolu olan bir kentti, kim bilir o zamana kadar Kemik Bey nerelerde olurdu? Mrs. Swanson ile Kemik Bey'in birbirlerini bulmaları şansa bağlıydı, hem de büyük şansa, hatta hatta bir mucizeye.

Artık mucizelere inanmayan Kemik Bey böyle bir şeye güvenmemesi gerektiğini düşünüyordu.

Boğazı kurudukça ıslatmasına yetecek kadar su birikintisi vardı sokaklarda ama asıl yiyecek konusu vardı, tam iki gündür boğazından aşağı bir lokma yiyecek gitmemişti, midesi kazınıyordu. Böylece bedeni, zihninin önüne geçti ve kaçırılan fırsatlar üzerine yürüttüğü tedirginlik dolu düşünceleri, yerini nereyi eşeleyebilirim, diye bir arayışa bıraktı. Öğlen olmak üzereydi, hatta belki de öğleden sonraydı, insanlar uyanmışlardı, pazar gününün uyuşukluğundan sıyrılıp mutfaklarında kahvaltı ya da *brunch* hazırlıyorlardı. Önünden geçtiği her evden ocakta pişen jambonun, tavada kızaran yumurtaların, ekmek kızartıcısından fırlayan sıcacık ekmeklerin kokusu geliyordu burnuna. Kancıklık bu, diye düşündü, kendisi böyle acılar içindeyken, açlıktan ölmek üzereyken yapılacak şey miydi bu; ama kendini tuttu, yiyecek dilenmek için kapılara gitmedi, yürümeye devam etti. Willy'nin verdiği dersler aklından çıkmamıştı. Başıboş köpekler kimsenin dostu değildir, gidip yanlış kişinin kapısını çalarsa başıboş köpeklerin götürüldüğü yerde bulurdu kendini; oradan kurtulan köpek de olmazdı.

Aslında yiyecek bulmak ya da avlanmak yönünde bir alışkanlığı olsaydı kendini şimdi bu kadar çaresiz hissetmezdi. Ama Willy'nin yanında uzun yıllar geçirmişti, onun sırdaşı ve *chien a tout faire'i*[9] olarak gezinmişti, doğal olarak kanında bulunan ne kadar köpek içgüdüsü varsa çoktan silinmiş, yok olmuştu. Uysal, uygar bir yaratığa dönüşmüştü, hareketli bir köpek değil, düşünen bir köpekti artık, kendini bildi bileli bedensel ihtiyaçlarıyla ilgilenen biri olmuştu hep. Ama anlaşma böyleydi, öyle değil mi? İnsan sana yiyecek ve uyuyacak bir yer verir, karşılığında da sen ona sevgi ve sonsuz sadakat sunarsın. Artık Willy olmadığına göre bildiği her şeyi unutması ve sıfırdan başlaması gerekecekti. Böylesine büyük bir değişiklik mümkün olabilir miydi? Kemik Bey

eskiden başıboş köpeklerle karşılaşmıştı ama onlara ancak acımıştı; biraz acımış birazcık da küçümsemişti onları. Nasıl yalnız bir yaşam sürdüklerini düşünmek perişan ediyordu, kendisi de zaten hep uzak durmuştu onlardan, tüylerinin arasında keneler, pireler olduğunu biliyordu, onlara fazla yaklaşırsa hastalıkları ya da umarsızlıkları kendisine de bulaşır, diye uzak duruyordu. Belki de fazlasıyla kendini beğenmiş biri olmuştu ama o sefil yaratıkları üç yüz metre öteden bile tanırdı. Yürüyüşleri öteki köpeklerinkinden farklı olurdu onların, kuyruklarını bacaklarının arasına kıstırır, dilenci adımlarıyla sürünürcesine ilerlerlerdi; bir yerlerdeki randevularına gecikmişçesine bulvarlardan hızla geçerlerdi, oysa aslında gittikleri bir yer olmazdı, yalnızca daireler çizerek dolaşır, amaçsızca oraya buraya giderlerdi. Şimdi bir köşeyi dönüp karşı kaldırıma geçerken Kemik Bey kendisinin de tıpkı o köpeklere benzediğini fark etti. Sahibini öpüp veda etmesinin üzerinden daha yarım saat geçmeden kendisi de o köpeklerden biri olup çıkmıştı.

Az sonra trafiğin çevresinde döndüğü bir döner kavşağın kıyısına vardı, döner kavşağın ortasında bir adacık vardı. Adacığın üzerinde yükselen anıtı uzaktan inceleyen Kemik Bey, gördüğü şeyin ata binmiş bir asker olması gerektiğine karar verdi, savaşa dalmak üzereymişçesine kılıcını çekmişti asker. İşin daha da ilginci, askerin gövdesinin çeşitli yerlerine bir sürü güvercinin konmuş olmasıydı, taş atın üzerine konanlar da cabası; heykelin dibinde de çeşitli türlerde kuşlar bekliyordu: çalıkuşları, serçeler ya da adları her neyse; bunları gören Kemik Bey, katil olma yeteneğinin olup olmadığım öğrenme zamanı geldi belki de, diye düşündü. Artık yiyecek konusunda insanlara güvenemeyeceğine göre kendine güvenmekten başka çaresi var mıydı?

O arada trafik iyice yoğunlaşmıştı, Kemik Bey’in karşıya geçmek için oldukça çevik davranması gerekti; arabaların yanından atlamak, durmak, öne atılmak,

yine beklemek, arabaların çarpmaması için hareketlerini iyi zamanlamak. Bir ara, motosiklete binmiş bir adam büyük bir gürültüyle üstüne geldi, ok gibi fırlayan o parlak siyah metal kütle sanki yoktan var olmuştu, Kemik Bey' in canını kurtarması için yana sıçraması gerekti, sıçramasıyla birlikte üzerine doğru gelen bir arabanın önüne düşüverdi, önünde ızgaraya benzer bir şey olan kocaman sarı bir şey; Kemik Bey bir saniye önce bulunduğu yere geri sıçramamış olsa (o arada motosikletli oradan uzaklaşmıştı) sonu gelmiş demekti. İki-üç kişi korna çaldı, adamın biri başını arabasının camından dışarı uzatıp, "Canı çıkasıca" ya da "geberesice"ye benzeyen bir şeyler bağırınca Kemik Bey kendisine hakaret edildiğini sezdi. Kendinden utanıyor, yaptığı bu beceriksizlik yüzünden kendini aşağılanmış hissediyordu. Başını derde sokmadan yolun karşısına bile geçemiyordu; bunca basit şeyler bile kendisi için güç olacaksa, gerçekten güç şeylerle karşılaşınca ne olacaktı peki? Sonunda varmak istediği yere vardı ama tehlikeden uzaklaşıp adacığın kaldırımına adım atarken o kadar şaşkın ve huzursuzdu ki, keşke karşıya geçmeye hiç kalkışmasaydım, diye düşündü.

Şans eseri, trafik yüzünden uzun yoldan geçmişti karşıya, böylece adacığın kuzeyine ulaşmıştı. Bulunduğu yerden baktığında heykelin arka tarafını, yani atın sağrısını ve askerin mahmuzlarının çubuklarını görebiliyordu, güvercinlerin çoğu heykelin ön tarafında toplanmış olduğundan, Kemik Bey'in kendine gelecek ve yeni bir plan yapacak zamanı oldu. Kendisi daha önce hiç kuş kovalamamıştı ama öteki köpeklerin bu işi nasıl yaptıklarını görmüştü, nelerin yapılmaması gerektiğini öğrenecek kadar da gözlemişti onları. Örneğin, öyle paldır küldür kuşlara saldıramazdınız, gürültü edemezdiniz, içinizden gelse de koşamazdınız. Ne de olsa güvercinleri ürkütmek değildi amacınız. Amacınız onlardan birini ağzınıza alabilmekti, siz koşmaya başlar başlamaz onlar havalanıp kaçarlardı. Bu noktayı unutmamalıyım,

diye hatırlattı kendi kendine. Güvercinler uçabilir, köpekler uçamaz. Güvercinler köpeklerden daha akılsız olabilirdi ama bunun nedeni Tanrı'nın onlara beyin yerine kanat vermiş olmasıydı. Bu kanatlarla baş etmek isteyen köpek, belleğini zorlayıp yaşamı boyunca öğrendiği bütün numaralara başvurmalıydı.

Sorunun çözümü, gizlice harekete geçmekti. Düşman hatlarının gerisinden sinsice yaklaşıp saldırmaktı. Kemik Bey, heykelin ayaklığının batı yüzüne doğru ilerleyip köşeden baktı. On beş-yirmi kadar güvercin hâlâ oradaydı, güneşin altında sağa sola gidip geliyorlardı. Kemik Bey dizlerinin üstüne çöktü, karnı yere değdi, en yakınındaki kuşu hedefledi, sonra sürünerek ilerlemeye başladı, elinden geldiğince yavaş ve ses çıkarmadan hareket ediyordu. Kemik Bey görünür görünmez, üç-dört serçe kaldırımdan havalandı, askerin başına kondu, oysa güvercinler Kemik Bey'i fark etmemiş gibiydiler. Kendi havalarındaydılar, kuş beyinli edalarıyla kuğurarak, kurumlu kurumlu dolaşıyorlardı; Kemik Bey seçtiği kurbanına doğru ilerlerken karşısındakinin tombul ve güzel bir kuş olduğunu gördü, gerçekten de birinci sınıf bir avdı. Güvercinin boynunu hedeflemişti, pençelerini açıp arkadan saldıracaktı kuşa; zamanını doğru ayarlarsa kuşun kurtulma olasılığı olmayacaktı. Bütün iş sabırlı olmak, ne zaman saldıracağını bilmekti. Kemik Bey durdu,
kuşku uyandırmak istemiyordu, manzaranın içinde erimek, tıpkı heykeldeki taş at gibi kıpırtısız ve sessiz olmak istiyordu. Birazcık daha ilerlemeliydi, son hamleyi yapmak üzere harekete geçmeden önce kuşla arasındaki uzaklığı 40-50 santim daha azaltmalıydı. Neredeyse soluk almaz olmuştu, bir tek kasını bile kıpırdatmıyordu, ama ne olduysa oldu, sağ tarafında, en kenarda duran güvercinlerin arasından yarım düzine güvercin birden kanatlarını çırpa çırpa havalandı, bir helikopter filosu gibi heykele doğru yükseldi. İnanılmaz bir şeydi bu. Her şeyi kitabına uygun yapmıştı oysa, kafasındaki plandan bir milim bile

sapmamıştı ama yine de huylanmışlardı kuşlar, acele etmezse bütün planı suya düşecekti. Önündeki küçük ödül, hızlı, güvenli, küçük adımlarla iki yana sallana sallana yürümeye, uzaklaşmaya başlamıştı bile. Bir güvercin daha uçup gitti, arkasından bir başkası, sonra bir üçüncüsü. Kıyamet kopmak üzereydi, o âna kadar kusursuz, disiplinli bir biçimde kendine hâkim olmuş olan Kemik Bey'in aklına ayağa fırlayıp kurbanın üstüne atılmaktan başka bir şey gelmiyordu. Umarsız, yanlış bir hareketti bu yaptığı ama neredeyse başarıya ulaşıyordu. Tam ağzını açarken bir kuş kanadının çenesine sürtündüğünü duydu ama hepsi bu. Yemeği havalanıp gitti, adacıktaki öteki kuşlarla birlikte kaçtı oradan ve göz açıp kapayıncaya kadar Kemik Bey bir başına kalıverdi orada; hayal kırıklığının verdiği öfkeyle dört bir yana atılıyor, havaya sıçrıyor, havlıyordu; kuşların hepsine havlıyordu, hırsından ve uğradığı yenilgiden dolayı havlıyordu; en son kuş da bulvarın karşı tarafındaki kilisenin kulesinin arkasında gözden kaybolduktan çok sonra bile havlayıp durdu; kendine havlıyordu, dünyaya havlıyordu, öylesine havlıyordu.
İki saat sonra, Denizcilik Müzesi'nin önündeki kaldırımda, eriyen bir külah dondurma (vişneli vanilyalı bir dondurmaydı, yumuşacık, tatlı kabarıklığın içine çubuk şekerlemeler gömülmüştü) gördü, bundan on beş dakika kadar sonra da bir bankın üzerinde bırakılmış, Kentucky Fried Chicken'den alınma bir yemeğin artıklarını buldu. Kırmızılı-beyazlı bir karton kutunun içinde bir bölümü yenmiş üç but, iki tane hiç dokunulmamış kanat, bir çörek ve kahverengi, tuzlu salçaya bulanmış bir topak püre vardı. Yiyecek, kendine güvenini bir parça yerine getirdi ama sanıldığı kadar değil. Adacıktaki olay onu derinden sarsmıştı, aradan saatler geçmesine karşın o başarısız saldırının anısı aklından çıkmıyordu. Kendini rezil etmişti, olup biten üzerinde durmak istemese de yaşlarıdığını, işinin bittiğini, tükendiğini hissetmekten kendini alamıyordu.

Geceyi boş bir arsada geçirdi, öbek öbek yabanotlarının ve bol yıldızlı gökyüzünün altına sığındı, gözleri beş dakika bile kapalı kalamıyordu. Gündüz kötü geçmişti ama gece daha da kötüydü, çünkü ilk kez geceleyin yalnız kalıyordu, soluduğu havada Willy'nin eksikliğini öylesine güçlü ve elle dokunurcasına hissediyordu ki, o toprak parçasına uzanıp sahibinin bedeninin sıcaklığına özlem duymaktan başka bir şey yapmadı neredeyse. Gerçek uykuya benzeyen bir şeye daldığında neredeyse sabah olmuştu, kırk beş dakika sonra da güneşin ilk ışıkları vurunca gözlerini yeniden açtı. Ayağa kalkıp silkelendi, yüreğine korkunç bir ağırlık çöktü. Sanki her şey kapkaranlık olmuştu, sanki ruhunun içinde güneş tutuluyordu, nasıl anladığını asla bilemese de artık Willy'nin bu dünyadan ayrılma zamanının geldiğine emindi. Sahibi ölmek üzereydi, az sonra Rahibe Margaret odaya girip aynayı onun ağzına tutacak, sonra da Mrs. Swanson eliyle Willy' nin gözlerini kapatacak ve ağlamaya başlayacaktı.

Ölüm ânı geldiğinde Kemik Bey'in dizleri büküldü, yere çöktü. Sanki havanın altında ezilmiş, yamyassı olmuştu; birkaç dakika boyunca şişe kapaklarının ve boş bira kutularının arasında yattı, kıpırdayamıyordu. Bedeninin parça parça döküleceğini, özsuyunun bedeninden dışarı akacağını, kupkuru kesildikten sonra katılaşan bir iskelete dönüşeceğini, Maryland güneşi altında kokuşan bir köpek kalıntısı olacağını hissediyordu. Sonra, geldiği gibi beklenmedik bir anda üzerindeki ağırlık kalkmaya, içine yeniden hayat dolmaya başladı. Ama Kemik Bey şimdi yok olmak istiyordu, ayağa kalkıp Willy'nin ölümünü yaşadığı yerden uzaklaşacağına sırtüstü devrildi, bacaklarını iki yana açtı; boğazı, karnı ve cinsel organı meydana çıkmıştı. O konumdayken gelebilecek bir saldırıya karşı korunaksızdı. Masum bir enik gibi öylece dört bacağını açmış yatarken Tanrı'nın gelip canını almasını bekledi, sahibi öldüğüne göre kendini de kurban

olarak adamaya hazırdı. Aradan birkaç dakika geçti. Kemik Bey gözlerini kapatıp göklerden gelecek darbeyi karşılamaya hazırlandı; ama Tanrı ona ilgi göstermiyordu -ya da onu bulamıyordu- ve biraz sonra, güneş bulutların arasından yüzünü gösterdiğinde, Kemik Bey ölümünün o sabah olmayacağını anladı. Yuvarlanıp ayaklarının üzerinde doğruldu. Sonra başını gökyüzüne kaldırdı, ciğerlerini havayla doldurup uzun uzun, dolu dolu havladı.

Saat on olduğunda, on ikişer yaşında altı çocuktan oluşan bir çeteye katılmıştı. İlk başta başına talih kuşu konmuş gibi geldi Kemik Bey'e; bir-iki saat kadar da el üstünde tuttular onu. Çocuklar ona çörekler, sosisler, pizza parçalan verdiler, Kemik Bey de onların bu eli açıklığına elinden geldiğince karşılık verip onları eğlendirdi. Aslında o yaşına kadar çocuklarla birlikte olmuş sayılmazdı ama onca yıldır tanık olduğu şeyler, onların pek de güvenilir olmadığını göstermişti ona. Bu gruptakilerinse oldukça gürültücü ve şamatacı olduğunu düşünüyordu. Durmadan sövüp sayıyorlar, kabadayılık ediyorlar, şişiniyorlardı; bir süre onların yanında kaldıktan sonra birbirlerini yumruklamaktan ve kafalarına ansızın vurmaktan inanılmaz derecede hoşlandıklarını anladı. Bir parka gittiler, bir saat kadar futbol oynadılar, öyle şiddetli çarpışıyorlardı ki, Kemik Bey içlerinden biri yaralanacak, diye korkmaya başladı. Yaz tatilinin sonuydu. Yakında okul başlayacaktı, çocuklar sinirliydiler, canları sıkılıyor, olay çıkarmaya can atıyorlardı. Maçtan sonra bir gölün kıyısına gidip su üstünde taş sektirmeye başladılar. Bu oyun biçim değiştirip "Kimin taşı daha çok sekti”ye döndü, bu da hararetli tartışmalara yol açtı. Hangi türlüsü olursa olsun bütün tartışmalardan nefret eden Kemik Bey, gitgide gerginleşen ortamı engellemek için suya atlayıp taşlardan birini yakalamaya karar verdi. Willy böyle bir sporu, Kemik Bey’in zekâsının çok altında görürdü hep, ancak Kemik Bey köpekler atılan sopaları ya da topları

dişlerinin arasına alıp sahiplerinin yanına koşarak döndüğünde insanların nasıl da etkilendiğini biliyordu, bu yüzden pek istemese de suya daldı. Kemik Bey göle dalınca sular karıştı, suyun dibine inip oraya düşen taşlardan birini ağzına alırken çocuklardan birinin, oyunlarına karıştı, diye kendisine sövdüğünü duyabildi. Oyunumuzun içine ettin, diye bağırıyordu çocuk, su durulup oyuna yeniden başlayıncaya kadar en azından beş dakika geçmesi gerekecek. Belki haklı, diye düşündü Kemik Bey kıyıya geri yüzerken, ama bu küçük taşı ayağının dibine bırakınca öyle bir şaşıracak ki. Böyle bir numarayı her köpek beceremez. Ama öfkeli çocuğun yanına varıp taşı ağzından yere bıraktığında kaburgalarına tekmeyi yedi. "Budala köpek,” dedi çocuk, “suyumuzu ne diye bulandırdın ki?" Kemik Bey acıyla, şaşkınlıkla bağırdı, arkasından da çocukların arasında yeni bir tartışma alevlendi. Kimi tekmeye kızmış, kimi hoşlanmıştı, çok geçmeden de çocuklardan ikisi yerde boğuşmaya başladılar. Şu atalardan kalma, "güçlü olan mı, haklı olan mı” mücadelesiydi aralarındaki. Kemik Bey birkaç metre geriye, güvencede olacağı bir yere çekildi, silkinip üstündeki suyu attı, sonra da daha iyi yürekli çocuklardan biri kendisini çağırsın, diye bekledi. Barış yapmak için ne kadar hevesli olsa da ona bakan olmadı. Dövüş sürdü, sonunda bitince çocuklardan biri Kemik Bey’i gördü, yerden bir taş alıp ona fırlattı. Taş Kemik Bey’in 60-70 santim uzağından geçti ama köpek oradan ayrılması gerektiğini anlayacak kadarını görmüştü. Arkasını dönüp kaçtı oradan, çocuklardan bir-ikisi geri dönmesi için ona seslendilerse de parkın öteki ucuna varıncaya kadar hiç durmadı.

Kemik Bey bundan sonraki bir saati bir öbek alıç ağaççığının dibine sığınıp somurtarak geçirdi. Yediği tekme canım pek yakmış değildi ama morali bozulmuştu, durumu değerlendiremediği için de kendine kızıyordu. Daha dikkatli olmayı öğrenmeliyim, diye düşündü, daha az güvenmeliyim

herkese, insanlar iyi niyetlerini gösterinceye kadar onlardan her türlü kötülüğü beklemeliyim. Bu acıklı dersi çok daha gençken öğrenmiş olması gerektiğini fark etmişti, kendisini bekleyen güçlüklerle başa çıkabilmesi için daha katı olması ve bunu bir program içinde uygulaması gerekliydi. Birtakım genel ilkeler, davranış kuralları saptaması gerekiyordu, böylece kriz zamanında onlara başvurabilirdi. Az önce başından geçenleri düşünürse listenin ilk kuralını saptaması hiç de güç olmayacaktı: Çocuklardan uzak dur. On altı yaşının altındakilerden, özellikle de erkeklerden uzak dur. Acıma nedir bilmezdi onlar; ruhlarında bu duyguyu taşımayan iki bacaklı yaratıklar, kudurmuş bir köpekten farksız olurlardı.

Çalıların içinden çıkıp yoluna devam etmek üzereydi ki, burnunun dibinde bir lastik ayakkabı durduğunu gördü; az önce karnına yediği lastik ayakkabıya öylesine benziyordu ki bu gördüğü, neredeyse kendi tükürüğünden boğuluyordu Kemik Bey. O serseri yarım bıraktığı işi tamamlamaya mı gelmişti yoksa? Köpek büzüldü, yeniden çalıların, yere yakın dalların arasına çekildi, bunu yaparken tüyleri takıldı çalılara. Ne berbat bir durumdayım, diye düşündü ama başka seçeneğim var mı? Sırtındaki bir düzine dikenle yere yapışmak, ortaya çıkmamalı ve o zorbanın beklemekten bıkıp gitmesine dua etmeliydi.

Ama o gün Kemik Bey'in duaları kabul olunmayacaktı. Serseri yerinden ayrılmadı, vazgeçmedi ve gidip parkın başka bir yerinde yaramazlık yapacağına çalının önünde yere diz çöktü, dallan aralayıp içine baktı. Kemik Bey hırladı, gerekirse o haydutun üzerine atlamaya hazırdı.

"Korkma," dedi çocuk. "Sana zarar vermeyeceğim."

Nah vermeyeceksin, diye düşündü Kemik Bey ama karşısındakine güvenmekten hâlâ öylesine korkuyordu ki, dalların arasından kendisine ulaşan o tatlı

sesin bir kandırmaca olmadığını, bambaşka bir çocuğa ait olduğunu fark edemedi.

“Sana neler yaptıklarını gördüm,” dedi bu yeni çocuk. “Serseri o çocuklar. Onları okuldan tanıyorum. Ralph Hernandez ile Pete Bondy. Onlar gibi sefillerle dolaşırsan başına kesinlikle kötü bir şey gelecek demektir.”

Bunları söyleyen çocuk o arada başını iyice dalların arasına sokmuştu, Kemik Bey onun yüzünü açıkça görebiliyordu şimdi, sonunda karşısındakinin kendisine eziyet eden çocuk olmadığını anlayabildi. On ya da on bir yaşında bir Çinli çocuğa aitti karşısındaki yüz ve hiç aklından çıkmayan o ilk bakışmada, Kemik Bey bu yüzün o zamana kadar görmüş olduğu en hoş insan yüzlerinden biri olduğunu sezdi. Genel ilkeler ve davranış kuralları bir kenarda durabilirdi artık. Bu çocuk kendisine zarar vermeyecekti, eğer bu düşüncesinde aldanıyorsa köpek kimliğini geri verip ömrünün sonuna kadar oklu kirpi olarak yaşamaya razıydı.

"Adım Henry' dedi çocuk. "Henry Chow. Senin adın ne?”

Hah işte, diye düşündü Kemik Bey. Akıllı bir küçük oğlan. Bu soruya nasıl yanıt vereceğimi sanıyor acaba?

Yine de, bu konuşmanın sonunda kârlı çıkmayı beklediğinden şansını denemeye karar verdi. Dalların ve solmuş yaprakların arasında gömüldüğü yerden başını kaldırdı, üç kez arka arkaya, kısa kısa havladı: hav hav hav. Kusursuz, toplam üç heceli bir sözdü bu, adının her hecesi uygun vurguyu almış, gereken dengeyle ve gereken sürede söylenmişti. Birkaç saniye boyunca sanki "Kemik Bey" sözcükleri ezgisel özüne indirgenmiş, ezgili bir cümlenin doğallığına bürünmüş gibi oldu.

"Cici köpek," dedi küçük Henry, barış çubuğu sunar gibi sağ elini uzattı köpeğe. "Çok akıllısın, öyle değil mi?"

Çocukla aynı düşüncede olduğunu göstermek için bir kez daha havladı Kemik Bey, sonra önünde sallanan elin avuç içini yalamaya başladı. Henry onu saklandığı güvenli yerden yavaş yavaş çıkardı, Kemik Bey tümüyle dışarı çıktıktan sonra da başını okşayarak, yüzünü öperek köpeğin tüylerine takılmış olan yapraklarla çalıları ayıkladı.

Böylece köpek ile çocuk arasında örnek bir dostluk başlamış oldu. Yaşları arasında yalnızca üç buçuk yıl vardı ama çocuk küçük, köpekse yaşlıydı, bu fark yüzünden ikisi de karşısındakine o güne kadar sahip olmadığı bir şey sundu. Henry, Kemik Bey'e sevginin ölçülebilen bir madde olmadığını kanıtladı. Bir yerlerde her zaman sevgi bulunabilirdi, bir sevgiyi yitirmek demek bir başkasını bulamayacaksın anlamına gelmiyordu. Tek çocuk olan ve annesiyle babası geç saatlere kadar çalışan, evde hayvan beslemesine de izin verilmeyen Henry için de Kemik Bey gökte ararken yerde bulduğu bir şeydi.

Öte yandan, o ikisi arasında gelişen bu arkadaşlığın tehlikeleri ve sakıncaları da yok değildi. Henry babasından söz etmeye başlar başlamaz Kemik Bey, bu çocukla birlikte olmanın ilk başta sandığı kadar sorunsuz olmayacağını anladı. Chow ailesinin oturduğu sokağa doğru gidiyorlardı; Henry köpekle kendisinin karşılaşacağı

çeşitli sorunları anlatmaya başladığında Kemik Bey'in kaygıları korkuya, korkusu da tam anlamıyla dehşete dönüştü. Henry'nin babasının köpek sevmemesi ve Kemik Bey'in eve girmesine izin verilmemesi zaten yeterince kötüydü. Daha da kötüsü, köpeğe kalacağı bir yer bulunsa bile varlığından Mr. Chow'un asla haberi olmaması gerekmesiydi. Eğer Henry'nin babası çevrede bir yerde köpeğin kokusunu alırsa çocuğa öyle bir ceza verirdi ki, doğduğuna pişman olurdu. Mr. Chow'un işyeri ile evinin aynı binada olduğu düşünülürse köpeğin varlığının ortaya çıkmaması olanaksız bir şeydi. Ailenin oturduğu daire ikinci katta, işyeri de birinci kattaydı, Henry' nin babası da her zaman oralardaydı, sabah, öğle, akşam, ya uyuyor ya da çalışıyordu.

"Kulağa pek de hoş gelmediğinin farkındayım," dedi Henry, "ama sen istersen ben denemeye hazırım."

Eh, hiç değilse şevki vardı oğlanın. Hem sesi de hoş, diye düşündü Kemik Bey, her şeyi olumlu yanından görmek ve iyimser davranmak için elinden geleni yaparken. Ancak o sırada bilmediği bir şey vardı: Kendisini daha kötü şeyler bekliyordu. Kötü şeylerden söz etmişti Henry, beter şeylerden de, ama nerelere saklanabileceği konusundaki önerilerini anlatmaya başlayınca nasıl bir şeye bulaşmakta olduğu olanca dehşetiyle Kemik Bey'in kafasına dank ediverdi.

Binanın yanındaki geçit olabilir, dedi Henry. Seçeneklerden biri buydu. Kemik Bey karton bir kutunun içinde uyumaya razı olursa ve gürültü etmemeye söz verirse sorun çıkmazdı. İkinci seçenek apartmanın arkasındaki avluydu. Pek büyük bir yer değildi orası -yabanotu dolu bir karış yer- parmaklık boyunca paslı buzdolapları ve çürümüş metal raflar sıralanmıştı; ancak bazen garsonlar çıkıp orada sigara tüttürürlerdi ve çoğu akşam, özellikle de hava ılıksa babası lokantayı kapattıktan sonra o avluda birkaç dakika gezinmekten hoşlanırdı. "Yıldızları içmek" derdi buna; Henry, babasının üst kata

çıkıp yatağına yatmadan önce bir doz gökyüzü solursa daha iyi uyuduğu kanısındaydı.

Henry bir süre babasının uyuma alışkanlıkları üzerine gevezelik etti, ancak Kemik Bey artık onu dinlemiyordu. Çocuğun ağzından ölümcül bir sözcük çıkmıştı; söz konusu olan lokantanın, ayaküstü yemek yenilen sıradan bir yer değil de, bir Çin lokantası olduğunu anladığında Kemik Bey kuyruğunu kıvırıp kaçmaya hazırlandı. Bu tür yerler hakkında Willy kendisini kaç kez uyarmıştı kim bilir. Daha dün sabah bu konuda on beş dakika nutuk çekmişti ona; Kemik Bey şimdi kalkıp onun öğütlerini kulak arkası edip sevgili sahibinin anısına ihanet edecek değildi ya. Bu Henry, efendi bir oğlandı ama Willy'nin anlattıklarında en küçük bir gerçek payı bile varsa oğlanın yanında kalmak kendi ölüm fermanına imza basmakla aynı anlama gelirdi.

Yine de ayrılamıyordu oradan. Henry'yle ancak kırk dakikadır birlikte olsa da oğlana öyle bir yakınlık duymaya başlamıştı ki, ona veda etmeden kaçıp gidemeyeceğini seziyordu. Korku ile sevgi arasında ikiye bölünmüştü, o da orta bir yol seçti, mevcut koşullarda tek seçeneği buydu. Öylece durdu, kaldırımın üzerinde öylece durdu, yere yattı, inlemeye başladı. Köpekler konusunda pek az bilgisi olan Henry, bu apansız, beklenmedik hareket karşısında ne yapacağını şaşırdı. Kemik Bey'in yanına diz çöktü, köpeğin başını okşamaya başladı; kararsızlık kıskacına sıkışıp kalan Kemik Bey oğlanın kendisini ne kadar da tatlı tatlı okşadığını düşündü ister istemez.

"Berbat durumdasın' dedi Henry. "Ben durmuş gevezelik ediyorum, sense bitkin ve açsın, sana yiyecek vermeyi bile düşünemedim."

Arkasından da bir Big Mac geldi, üstüne de bir paket kızarmış patates, bu nefis ikramları mideye indirdikten sonra artık Kemik Bey, çocuk öl dese ölecek durumdaydı. Ondan kaçarsan, diye düşündü, sokaklarda

ölürsün. Onun evine gidersen, orada da ölürsün. Ama hiç değilse Henry'nin yanında olursun, eğer ölüm her yerde varsa, nereye gittiğinin ne önemi var?"

Böylece Kemik Bey sahibinin verdiği dersleri kulak arkası etti ve cehennemin yanı başında yaşamaya başladı.

Yeni yuvası, bir zamanlar içinde dev bir Fedders havalandırma aygıtı barındırmış olan bir mukavva kutuydu. Önlem olarak Henry kutuyu avludaki tel örgüyle eski buzdolaplarından birinin arasına sokmuştu. Kemik Bey geceleri orada uyuyordu, sabahları Henry gelip kendisini çıkarıncaya kadar kıvrılıp yatıyordu o karanlık hücrede; Henry akıllı bir çocuk olduğu ve tel örgünün altına bir delik açtığı için Kemik Bey oradan yandaki avluya sürünerek geçebiliyor -böylece lokantanın arka ve yan kapılarından uzak durmuş oluyor- ve günlük gezintilerine başlamak üzere sokağın öbür ucunda genç sahibiyle buluşabiliyordu.

Köpeğin korkmadığı ya da çevresindeki tehlikelerin farkında olmadığı sanılmasın ancak öte yandan Henry'yle birlikte olmak kararından bir an bile pişmanlık duymadığı da bilinsin. Lokanta bitmez tükenmez bir leziz tatlar kaynağıydı onun için, *Anne-san'nın* dört yıl önceki ölümünden bu yana Kemik Bey ilk kez yeterince beslenebiliyordu. Pirzolalar ve hamur lokmaları, makarnalar ve kızarmış pirinçler, koyu soslu *tofu*'lar, ağır ateşte pişirilmiş ördekler ve incecik *won ton*'lar; çeşit çeşit yiyecekler; Çin mutfağının görkemiyle tanışınca Henry kendisine bir dahaki gelişinde neler getirecek, diye düşünmekten artık kendini alamaz olmuştu. Midesi hiç bu kadar bayram etmemişti, keskin bir baharat ya da sos yüzümden kimi zaman hazımsızlık çekse de o yemeklerin verdiği zevk yanında ara sıra bağırsaklarını böyle boşaltması pek küçük bir bedel sayılırdı. Hiç ayrım yapmadan her şeyi midesine indirmesinin bir tek sakıncası vardı: Dili ne zaman ta-nımlayamadığı bir tat alsa, yediği şeyin ne olduğunu bilmemek vicdanını sızlatıyordu.

Willy’nin önyargıları, Kemik Bey’in korkuları olmuştu, ne olduğunu bilmediği o yeni yemeğe dişlerini geçirirken elinde olmadan, acaba bir köpek mi bu yediğim, diye düşünüyordu. O zaman çiğnemekten vazgeçse de, yüreği vicdan azabıyla dolsa da iş işten geçmiş oluyordu. Ağzının suyu akmaya başlıyor, az önce keşfettiği lezzeti daha da uzatmak için kıvranan dilindeki tat tomurcuklan yüzünden iştahının kurbanı oluyordu. Bir anlık bir tereddütten sonra dili yeniden yiyeceğe uzanıyor, günah işlediğini düşünmesine fırsat kalmadan önündeki tabağı silip süpürmüş oluyordu. Bunun arkasından ister istemez hüzünlü dakikalar geliyordu. Sonra, vicdanını yatıştırmak çabasıyla, eğer benim de alnımda böylesi yazılıysa umarım az önce yediğim şey kadar lezzetli olurum, diye düşünüyordu.

Henry birkaç kutu turp tohumu alıp Kemik Bey’in mukavva kutusunun yanındaki toprağa dikti. Bahçeyi kalkan olarak kullanıyordu, annesi ile babası ona ne zaman arka avluda neden bu kadar çok zaman harcadığını sorsalar “turplar yüzünden” diyordu, onlar da başlarını sallayıp çocuğu rahat bırakıyorlardı. Bir şeyler ekmek için mevsim geçti diyordu babası ama Henry bu sorunun da yanıtını hazırlamıştı. Turplar on sekiz günde filizlenir diyordu, havalar soğuyuncaya kadar onlar çoktan büyür. Akıllı Henry. Her işin altından kalkmayı bilirdi o, annesinin cüzdanından bozuk paraları aşırarak, akşam yemeğinden kalan artıkları mutfaktan yürüterek kendisiyle yeni arkadaşı için oldukça rahat bir yaşam sağlayabiliyordu. Gecenin ortasında turplar büyüyor mu büyümüyor mu, bir bakayım, diye bahçeye dalan babasının Kemik Bey'in sık sık yüreğini hoplatması çocuğun suçu değildi. Ne zaman el fenerinin ışığı mukavva kutunun önündeki toprağı taraşa, köpek, sığınağının karanlık bir köşesine büzülür, sonunun geldiğine inanırdı. Bir-iki kez bedeninden öyle keskin bir korku kokusu yayıldı ki, Mr. Chow yolunda gitmeyen bir şeyler olduğundan

kuşkulanırcasına durup havayı kokladı. Ama ne aradığını bilmiyordu elbette, bir-iki dakika şaşkınlıkla düşündükten sonra anlaşılmaz Çince sözcükleri peş peşe sıraladı, sonra da dönüp eve girdi.

Böyle geceler ne kadar sıkıntılı geçerse geçsin ertesi sabah Henry'yi görür görmez Kemik Bey olan biteni hemen aklından silerdi. Gizli buluşma yerlerinde, yani köşedeki çöp bidonu ile gazete otomatının tam önünde günlerine başlarlardı; bunu izleyen sekiz-on saat boyunca lokantayla mukavva kutu, bir karabasanın kötü imgelerinden başka bir şey değillermiş gibi unutulurlardı. İki arkadaş kentin sokaklarında dolaşır, amaçsızca oradan oraya giderlerdi; bu amaçsız gezintiler Willy'yle geçirdiği başıboş yaşama öylesine benzerdi ki, Kemik Bey kendisinden ne beklendiğini anlamakta hiç güçlük çekmezdi. Henry tek çocuktu, yalnız olmaya ve düşüncelerinin dünyasında yaşamaya alışkındı, artık günlerini paylaşabileceği bir arkadaşı olduğuna göre durmaksızın konuşuyor, on bir yaşında birinin zihninden geçebilecek en önemsiz, en sudan düşünceleri bile anlatıyordu. Kemik Bey onu dinlemekten, çocuğun ağzından dökülen sözcüklerin adımlarına eşlik etmesinden hoşlanıyordu; bu bencilce monologlar aynı zamanda köpeğe merhum sahibini de anımsatıyordu, bu yüzden bazen, acaba bu Henry Chow, Willy G. Christmas'ın gerçek ve yasal vârisi olamaz mı, diye düşündüğü bile oluyordu, yani o adamın ruhu bir başka bedende yeniden dünyaya gelmiş olamaz mıydı?

Öte yandan, yeni sahibinin söylediği şeyleri Kemik Bey'in her zaman anladığını da söylemek istemiyoruz. Henry'nin kafasını dolduran şeyler, Willy'ninkinden tümüyle farklıydı. Çocuk ne zaman sevdiği şeylerden söz etse Kemik Bey ne yapacağını bilemiyordu. Puan ortalamasını ya da Oriofe'lerin[10] kaç maç geride olduğunu Kemik Bey ne bilsindi? Willy ile geçirdiği onca yıl boyunca adam beyzbol konusuna değinmemişti bile. Oysa

şimdi, akşamdan sabaha ölüm kalım konusuna dönüşmüştü beyzbol. Her sabah Kemik Beyle köşe başında buluşur buluşmaz çocuğun yaptığı ilk iş, gazete otomatına bozuk para atıp bir *The Baltimore Sun* satın almak oluyordu. Sonra karşı kaldırımdaki bir banka seğirtir, oturup spor sayfasını açar, bir gece önceki maçın haberini Kemik Bey'e okurdu. Maçı Oriole'ler kazandığında sesinden mutluluk ve heyecan taşardı. Kaybettiklerindeyse kederlenir, kasvetlenir, hatta öfke dolardı. Kemik Bey çocuğun takımı kazansın, diye dua etmeyi, kaybederlerse diye korkmayı öğrendi ama Henry "takım" dediğinde neden söz ettiğini tam olarak hiçbir zaman anlayamadı. *Oriole*, onun bildiği sarıasma denen bir kuştu; insan değil, Henry' nin kasketindeki turuncu renkli yaratık gerçekten de bir kuşsa, nasıl oluyor da beyzbol gibi zahmetli ve karmaşık bir şeyle ilgili olabiliyordu? Kemik Bey'in adım atmış olduğu yeni dünyada böyle gizemli şeyler vardı işte. Alakargalar kaplanlarla dövüşüyor, kestane kargaları
meleklerle savaşıyor, ayı yavruları devlere kafa tutuyor ve bütün bunların bir anlamı olmuyordu. Beyzbol oyuncusu dediğin şey insandı ama bir takıma girer girmez hayvana dönüşüyor, bambaşka bir yaratık ya da Cennet'te Tanrı'nın yanı başında yaşayan bir hayalet oluyordu.

Henry'nin dediğine göre Baltimore kuş sürüsündeki kuşlardan biri ötekilerden farklıydı. Adı Cal'dı, aslında top oynayan bir alakargadan başka bir şey olmasa da başka hayvanların niteliklerini de kendisinde toplamıştı: Koşum atı gibi dayanıklıydı, aslan gibi yürekliydi ve bir boğa kadar güçlüydü. Bütün bunlar zaten yeterince akıl karıştırıcıydı ama Henry, Kemik Bey'in yeni adının da Cal olmasına karar verdiğinde -yani İkinci Cal Ripken Juniorin kısaltılmışı- köpeğin aklı büsbütün karıştı. Bu adın verilmesine ilke olarak karşı çıkıyor filan değildi. Ne de olsa Henry'ye gerçek adını söyleyebilecek durumda değildi; çocuk ona bir ad takmak zorunda

olduğuna göre, ha Cal olmuştu ha başka bir ad. Tek sorun, bu adın Al'la uyaklı olmasıydı; Henry'nin ağzından bu adı ilk duyduğunda ister istemez Willy'nin eski dostu ufacık tefecik Al Saperstein geldi aklına, hani şu Coney Adasındaki J Bulvarı'nda sık sık ziyaret ettikleri hediyelik eşya satan dükkânın sahibi olan adam. Cal'ı duyunca Al Amca birden belleğinde canlanıverirdi, üstünde limon sarısı papyon kravatı ve kazayağı desenli spor ceketiyle; sonra kendini yeniden dükkânda görür gibi olurdu, tezgâhların arasında dolaşan, buhar düdüklerine, şişirilmiş yastıklara ve patlayan purolara göz gezdiren Willy'yi seyrederdi. Willy ile yeniden bu biçimde karşılaşmak, eski sahibinin karanlıkların içinden fırlayıp hâlâ hayattaymışçasına kasıla kasıla dolaşmasını izlemek, acı verirdi köpeğe; ister istemez aklına düşen bu anılar Henry'nin durup dinlenmeden Alakarga Cal'dan söz etmesiyle birleşince ve Henry'nin her Cal deyişinde yalnızca bu oyuncuyu değil, zaman zaman da köpeği kastettiği bunun üstüne eklenince, Kemik Bey'in artık her an kim olduğuna ya da ne olması gerektiğine emin olamamasında pek şaşılacak bir şey olmadığı anlaşılır.

Ama önemi yok. Henry gezegenine geleli çok olmamıştı, kendini evinde hissetmesi için biraz zamana gereksinimi olduğunu biliyordu. Çocuğun yanında bir hafta geçirdikten sonra her şeye alışmaya başlamıştı bile; takvim üçkâğıt yapmasaydı, kim bilir ne biçim ilerleme kaydederlerdi. Oysa yılın tek mevsimi yaz değildi, Henry'nin okula dönme zamanı yaklaştıkça dolaşmakla, konuşmakla, parklarda uçurtma uçurmakla geçirdikleri huzurlu günlerin sonu da yaklaşmış oluyordu. Altıncı sınıfa başlayacağı günden önceki gece Henry uyanık kalmak için elinden geleni yaptı, annesi ile babasının uyuduğundan emin oluncaya kadar yatağında gözleri açık olarak yattı. Gece yarısından hemen sonra, ortalıktan el ayak çekilince arka taraftaki merdivenden aşağı indi, avluya çıktı, mukavva kutunun içine, Kemik Bey'in yanına oturdu. Köpeği kucağına aldı, gözünde yaşlarla, artık her

şeyin değişeceğini açıkladı ona. “Yarın sabah güneş doğduğunda,” dedi çocuk, “keyifli günler resmen sona ermiş olacak. Ben budalanın biriyim Cal. Sana başka bir yer bulmalıydım, bu sefil avludaki bu sefil mukavva kutudan daha iyi bir yer; ama bunu yapmadım. Denedim ama bana yardımcı olacak kimseyi bulamadım, şimdi de zamanımız kalmadı. Bana asla güvenmemeliydin Cal. Ben beceriksizin biriyim. Kabızın tekiyim, her şeyi yüzüme gözüme bulaştırıyorum. Her zaman böyle oldu, bundan sonra da bir şey değişmeyecek. İnsan korkak olunca böyle olur işte. Babamla senin hakkında konuşmaya korktum, babamdan gizli annemle konuşursam annem ona her şeyi anlatır, bu da işleri içinden çıkılmaz yapar. Sen benim en yakın arkadaşım oldun, bense seni yüzüstü bıraktım.”

Kemik Bey, Henry'nin anlattıklarından pek azını anlayabilmişti. Çocuk öyle bir içini çeke çeke ağlıyordu ki sözleri hiç anlaşılmıyordu, ancak yarım yamalak sözcüklerin, kırık dökük cümlelerin ardı arkası kesilmeyince oğlanın bu taşkınlığının gelip geçici bir durum olmadığı belli oldu. Yolunda gitmeyen bir şeyler vardı, bunun ne olduğunu Kemik Bey pek tahmin edemese de Henry’nin üzüntüsü onu da etkilemeye başlamıştı, aradan birkaç dakika geçmeden de oğlanın üzüntüsünü kendi üzüntüsü gibi benimsemişti Kemik Bey. İşte köpekler böyledir. Sahiplerinin düşüncelerindeki farklılıkları her zaman anlamayabilirler ama onların hissettiklerini hissederler; şimdi de genç Henry Chow’un kötü bir durumda olduğundan kuşku yoktu. On dakika geçti, yirmi dakika, sonra da otuz; orada öylece oturdular, köpek ile çocuk, karanlık mukavva kutunun içinde büzülmüş durumda; çocuk, kollarıyla köpeği sımsıkı sarmıştı, ağlamaktan gözleri çıkacaktı neredeyse; köpek de çocuğun duygularını paylaşarak hırlıyor, arada bir de başını kaldırıp çocuğun gözlerinden akan yaşları yalıyordu.

Sonunda ikisi de uyuyakaldılar. Durum ne kadar can sıkıcı, bulundukları yer ne kadar sıkışık olsa da,

kutunun içindeki hava rahat soluk almalarına yetmese de, önce Henry uyuyakaldı, arkasından da Kemik Bey. Köpek yanı başındaki bedenin sıcaklığından cesaret alıyor, karanlıkta bir kez daha tek başına dehşet dolu bir gece geçirmeyecek olmanın tadını çıkarıyordu. Willy alınıp götürüldüğünden bu yana ilk kez olmak üzere, çevresini kuşatan tehlikelere aldırmadan derin ve deliksiz bir uyku çekti.

Gün ağardı. Mukavva kutunun aralığından pembemsi bir ışık çizgisi sızdı içeri, Kemik Bey kıpırdadı, Henry'nin kollarından sıyrılıp gerinmeye çalıştı. Birkaç dakikalık bir itiş kakış oldu kutunun içinde ama köpek sağa sola çarparken, kutunun duvarlarına toslarken bile,
Henry uykusuna devam etti, yanı başındaki hareketlilikten haberi bile olmadı. Şu çocuklar nasıl da uyuyabiliyorlar, diye düşündü Kemik Bey; düğüm düğüm olan kaslarını açabileceği bir köşe bulmuştu sonunda kendine; saat henüz çok erkendi -altıyı biraz geçiyordu- gece yarısından sonra kapıldığı ağlama nöbetinden sonra ne kadar bitkin düştüğü düşünülürse Henry'nin böyle kendinden geçmiş olmasında şaşılacak bir şey yoktu belki de. Loş kutunun içinde çocuğun yüzünü inceledi Kemik Bey -Willy'nin yaşlı, sakallı suratı yanında çocuğunki ne kadar da pürüzsüz ve tazeydi- çocuğun dilinden akıp aralık duran ağzının kenarlarında toplanan küçük tükürük damlalarını seyretti. Kemik Bey'in yüreği sevgiyle kabardı. Henry yanında olduğu sürece bu kutunun içinde ömrünün sonuna kadar kalabileceğini anladı.

On saniye sonra yediği sert bir darbe Kemik Bey'i daldığı düşlerden birden uyandırdı. Sanki üstünde bir şey patlıyormuşçasına inmişti darbe, Kemik Bey bunun kutuyu tekmeleyen bir insan ayağından geldiğini anlayıncaya kadar Henry uyanıp haykırmaya başlamıştı. Sonra kutu havalandı. Sabahın ilk ışıkları Kemik Bey'i birden içine aldı, köpek birkaç saniye boyunca

körleşmiş gibi oldu. Bir adamın Çince bağırıp çağırdığını duydu, kutu havada Henry'nin turpları diktiği yere doğru uçuyordu. Bir atletle mavi bir pantolon giymiş olan Mr. Chow karşılarına dikilmişti, anlaşılmaz sözcüklerle dolu tiradı sürerken boynundaki damarlar kabarıyordu. Parmağını havada sallıyor, Kemik Bey'e doğru uzatıyordu, adamın yoğun öfkesinden, Henry'nin sızlanma seslerinden ve bütün bu olayın ansızın doğurduğu karmaşadan aklı karışan Kemik Bey de adama havlıyordu. Adam Kemik Bey'e doğru atıldıysa da köpek geriye çekilip güvenli bir uzaklıkta durdu. Adam bu sefer, tel örgünün alt tarafındaki delikten sürünüp geçerek kaçmaya çalışan çocuğa döndü; ya çocuk hızlı hareket edemediğinden ya da geç davrandığından, çok geçmeden babası onu yakaladı, ayağa kaldırıp kafasına tokadı patlattı. O arada avluya çıkmış olan Mrs. Chow'un pamuklu geceliği evin arka kapısını doldurmuştu; Mr. Chow, Henry ye bağırıp çağırırken Henry de incecik, tiz sesiyle çığlıklar atıyordu; Mrs. Chow da bu şamataya sesiyle katıldı, hem oğluna hem de kocasına duyduğu hoşnutsuzluğu açığa vurdu. Kemik Bey, avlunun öteki ucuna çekilmişti. Artık her şeyi kaybetmiş olduğunu biliyordu. Bu savaştan hayır çıkmazdı, en azından kendi açısından çıkmazdı, Henry'ye acısa da kendine daha çok acıyordu. Tek çözüm oradan çıkmak, canını dişine takıp kaçmaktı.

Kadın ile adam çocuğu eve doğru çekiştirmeye başlayıncaya kadar bekledi. Onlar arka kapıya vardıklarında Kemik Bey avluyu koşarak aştı, telin altındaki delikten sürünerek öbür tarafa geçti. Bir an durup Henry'nin kapının arkasında gözden kaybolmasını bekledi. Çocuk tam içeri girmek üzereyken annesi ile babasının elinden kurtuldu, Kemik Bey'in olduğu yöne döndü, o korku dolu, tiz sesiyle, "Cal, beni bırakma! Beni bırakma, Cal!" diye haykırdı. Oğlunun umarsızlığına yanıt verircesine Mr. Chow yerden bir taş alıp Kemik Bey'e fırlattı. Köpek içgüdüsel olarak geri sıçradıysa da olduğu yerde

kalmadığı için kendinden utanç duydu. Tel örgünün halkalarına çarpıp yere düşen taşa baktı. Sonra veda edercesine üç kez havladı, çocuğun ona bir şeyler söylemeye çalıştığını anlamasını istiyordu. Mr. Chow kapıyı açtı, Mrs. Chow çocuğu içeri itti, Kemik Bey de koşmaya başladı.

Nereye gittiği hakkında en ufak bir fikri yoktu ama artık duramayacağını, bacakları tutmayıp, yüreği göğsünün içinde çatlayıncaya kadar koşması gerektiğini biliyordu. Bırakın birkaç günü, birkaç saat daha yaşama şansı ya da umudu olacaksa Baltimore’dan uzaklaşmalıydı.
Bütün kötülükler bu kentteydi. Ölüm ve çaresizlik vardı burada, köpek düşmanları ve Çin lokantaları vardı; küçük bir hazır yemek kutusuna iştah açıcı bir çeşit olarak konulmadıysa bu, kıl payı kurtulmuş olması anlamına geliyordu. Çocuğa üzülüyordu elbette ama genç sahibine ne kadar çabuk bağlandığı düşünüldüğünde oradan ayrılmanın kendisini pek az üzmesi şaşırtıcıydı. Bunda mukavva kutunun da payı vardı kuşkusuz. O kutunun içinde geçirdiği geceler gerçekten dayanılır gibi değildi, eğer kendinizi içinde güvende hissetmiyorsanız, sığındığınız yerde istenmeyen kişi olarak görülüyorsanız, yuva denilen şey neye yarardı? Birini karanlık bir kutuya kapatmak haksızlıktı. Ölünce yapılırdı böyle bir şey ama hayatta olduğunuz sürece, soluk alıp verdiğiniz sürece böyle aşağılanmalara boyun eğmemek hem kendinize hem de bu dünyada kutsal sayılan her şeye karşı görev sayılırdı. Hayatta olmak demek, soluk alıp vermek demekti, soluk alıp vermek, açık hava demekti, açık hava da Maryland eyaletindeki Baltimore'un dışında herhangi bir yerdi.

Tam üç gün koştu, bütün bu süre boyunca da ne uyumak için ara verdi ne de yiyecek aramak için. Kemik Bey sonunda durduğunda, Kuzey Virginia’nın bir yerindeydi, Chow'ların avlusunun doksan mil batısında bir çayırda serilip yattı. İki yüz metre kadar ilerisinde,

güneş bir grup meşe ağacının gerisinde batmak üzereydi. Uzakta altı kırlangıç bir ileri bir geri uçuyor, havayı tarayıp sivrisinek arıyorlardı; Kemik Bey'in arkasında kalan dalların karanlığında ötücü kuşlar, geceye veda etmeden önce birkaç nota daha cıvıldıyorlardı. Yüksek otların arasında uzanmış yatarken göğsü inip kalkar, dili ağzından dışarı sarkarken Kemik Bey, gözlerini kaparsa neler olabileceğini merak etti ve eğer kaparsa sabah yeniden açıp açamayacağını da. Öylesine yorgun ve açtı ki, zorlu maraton koşusu öylesine aklını karıştırmıştı ki, uykuya dalarsa, bir daha uyanmamak pekâlâ da mümkün görünüyordu gözüne.

Ağaçların arkasında ağır ağır batan güneşi gözledi bir süre, çevresi karanlığa gömülürken gözlerini açık tutmaya çabalıyordu. Bir-iki dakikadan fazla dayanamadı, ama yorgunluğa yenik düşmeden önce bile Kemik Bey'in zihnini Willy'yle ilgili düşünceler, sigara dumanı halkaları ve Lucky Strike sigaralarıyla dolu eski günlerin bulanık resimleri, çok eskilerde kalan bir dünyada Willy'yle paylaştıkları yaşamın saçma sapan olayları doldurmuştu bile. Sahibinin ölümünden bu yana ilk kez bu tür şeyleri acı çekmeden düşünebiliyordu, belleğin ziyaret edilebilecek gerçek bir yer olduğunu, ölüler arasında birkaç dakika geçirmenin kişi için kötü bir şey olması gerekmediğini, hatta büyük bir avunma ve mutluluk kaynağı olabileceğini ilk kez anlamıştı. Sonra uyuyakaldı, Willy hâlâ yanındaydı, bütün o cilası bozulmuş görkemi içinde yeniden canlanmıştı, kör taklidi yapıyor, Kemik Bey de onu metronun merdivenlerinden indiriyordu. Dört buçuk yıl önceki o rüzgârlı mart gününde olduklarını fark etti Kemik Bey, büyük umutlar ve sabırsız beklentilerle Al Amca'ya Kokular Senfonisi'ni sunmak üzere birlikte Coney Island'a gittikleri gündü. Willy olayı kutlamak üzere başına bir Noel Baba şapkası geçirmişti, senfoni malzemesini içine tıkıştırdığı kocaman bir plastik çöp torbasını omzuna atmış, yürürken sırtını hafifçe kamburlaştırmıştı, bu haliyle Noel

Baha’nın sarhoş bir kopyasına benzemişti. Oraya vardıklarında olaylar pek umdukları gibi gelişmemişti ama bunun nedeni, Al Amcanın keyfinin yerinde olmamasıydı. Elbette ki gerçek bir amca değildi o, Willy’nin annesi ile babası Polonya’dan buraya geldiklerinde onlara yardım elini uzatan bir aile dostuydu yalnızca; *Anne-san*’la kocasına duyduğu sadakat yüzünden Willy ile Kemik Bey’in dükkânının çevresinde dolaşmalarına izin veriyordu. Aslına bakılırsa Al bu hediyelik eşya işini pek yürütemiyordu, müşterilerinin sayısı azaldıkça kimi mallar raflarda on, on iki hatta yirmi yıl bekler olmuştu. Burası artık öteki faaliyetlerini maskeleyen bir iş haline gelmişti ki, bunların çoğu yasadışıydı, bir kısmı ise değildi ve eğer o sağlam ayakkabı olmayan, çenesi düşük Al, o havai fişek, müşterek bahis ve çalıntı sigara satma işinden kâr etmese bir an bile durmaz, o tozlu dükkânın kapısını bir daha açılmamak üzere kapatırdı. O rüzgârlı mart gününde hangi dalaveresinin geri teptiği bilinmez ama Willy o Kokular Senfonisi düşüncesiyle içeri dalıp icadının ikisini nasıl da milyoner yapacağı masalına başlar başlamaz, USA Whoopeeland’ in sahibi, sahte yeğeninin satış mavalına kulak tıkadı. “Sen aklını kaçırmışsın oğlum Willy' dedi, “kafayı yemişsin, farkında mısın?" Arkasından da, içi karmakarışık mukavva parçalarıyla dolu, pis kokulu çöp torbasıyla birlikte onu kapı dışarı etti. Böyle ufacık bir aksilik Willy'nin moralini bozamazdı, kaldırıma oturup senfonisini kurmaya başladı, dünyanın sekizinci harikasını icat etmiş olduğunu Al Amca ya kanıtlamaya kararlıydı. Ancak o gün hava adamakıllı rüzgârlıydı, Willy elini çöp torbasının içine atıp 7 No'lu Senfoni’nin çeşitli parçalarını (havlular, süngerler, kazaklar, galoşlar, yemek saklama kapları, eldivenler) çıkarmaya başladığında rüzgâr birden hepsini önüne kattı, sokak boyunca sürükledi, dört bir yana dağıttı. Willy arkalarından koştuysa da elinden kurtulan çöp torbası da rüzgâra kapıldı; Gurevitch ailesine

duyduğu sözüm ona şefkate karşın, Al Amca kapısının eşiğinde dikilip bu olanlara güldü.

Dört buçuk yıl önce bunlar olmuştu ama Kemik Bey'in o gece çayırda yatarken gördüğü düşte, Willy ile kendisi metrodan hiç inmediler. Elbette Coney Island'a gitmek üzere yoldaydılar (bunun kanıtı kırmızılı beyazlı Noel Baba şapkası, şişkin çöp torbası, Kemik Bey'in boynundaki, körlere yardımcı olan köpeklere takılan tasmaydı, ancak gerçek yolculuğun yapıldığı gün trenin vagonu oldukça dolu olmasına karşın bu kez Willy ile köpek yalnızdılar, son istasyona kadar giden başka kimse yoktu. Bu değişikliğin farkına vardığı an Willy köpeğe dönüp, "Merak etme, Kemik Bey' dedi, "o zamanı değil, şimdiyi yaşıyoruz'

"Bu da ne demek?" diye sordu Kemik Bey; bu sözcükler kulağına öylesine doğal gelmişti ki, söyleyeceği bir şey olduğunda bu konuşma yeteneğine başvurabildiği o kadar belliydi ki, az önce olan bu mucize onu hiç mi hiç şaşırtmamıştı.

"Şu demek ki, sen yanlış yapıyorsun," dedi Willy. "Baltimore'dan kaçmak, boş çayırlarda süngüsü düşük dolaşmak, anlamsız yere açlık çekmek. İşe yaramaz dostum. Kendine yeni bir sahip bul, yoksa postun tehlikede." "Henry'yi buldum ya," dedi Kemik Bey.

"İyi bir çocuk şu Henry, dürüst bir çocuk. Ama bu yetmez. Gençlerin sorunu da bu işte. İyi niyetliler ancak ellerinde bir güç yok. Sen tepeye çıkmalısın Kemik Bey. Esas patronu bulmalısın. Kararları kim veriyor, onu bul, sonra onun yanından ayrılma. Başka yolu yok bu işin. Yeni bir düzen kurmalısın kendine ama kafanı kullanmazsan bir şey beceremezsin."

"Çaresizdim. Babasının böyle adi bir adam olacağını nereden bilebilirdim?"

"Ben seni böyle yerler konusunda uyarmıştım, değil mi? Ne biçim bir yere çattığını anlar anlamaz tasını tarağını toplayıp kaçmalıydın."

“Kaçtım zaten. Yarın sabah uyandığımda kaçmaya devam edeceğim. Artık benim hayatım böyle, Willy. Kaçıyorum, tökezleyip düşünceye kadar kaçacağım da.” “İnsanlardan vazgeçme, Kemik Beyciğim. Darbe aldın ama kendini toplayıp yeniden denemelisin.” “İnsanlara güvenilmiyor. Artık biliyorum bunu.” “Bana güvendin ama, öyle değil mi?”

“Bir tek sana güvendim, Willy. Ama sen başka insanlara benzemiyorsun, şimdi artık sen de olmadığına göre, bu dünyada bana tehlikesiz yer kalmadı. Daha dün az kalsın vuruyorlardı beni. Bir yerde bir tarladan kestirme gidiyordum, kırmızı kamyonet kullanan bir adam beni
izledi. Hem de gülüyordu; sonra da tüfeğini çıkartıp ateşledi. Bereket isabet ettiremedi. Ama gelecek sefer ne olacağını kim bilir?"

“Bunu yapan bir kişi. Onun gibi insanların sayısı, Henry gibi olanlardan fazla değil.”

“Sayılara boş ver patron. Köpeklerden hoşlanan üç-beş tane budala çıkabilir ama çoğu insan, toprağına ayak basan dört bacaklı birini hiç tereddüt etmeden tüfeğini kapıp öldürür. Korkuyorum Willy. Doğuya gitmeye de korkuyorum, batıya gitmeye de. Aslına bakarsan o kurşunlardan birine hedef olmaktansa burada, bu ıssız topraklarda açlıktan ölmeyi yeğlerim. Salt soluk alıyorsun diye vururlar seni, böyle bir nefretle karşı karşıyaysan denemenin ne yararı var?”

“Tamam, eğer istediğin buysa, vazgeç öyleyse. Sanki umurumda. Her şeyin rast gideceğini anlatabilirim sana ama yalan söylemenin ne yaran var? Belki rast gider, belki gitmez. Ben kâhin değilim, işin gerçeği şu ki, bütün masallar mutlu sonla bitmez.”

“Ben de sana bunu anlatmaya çalışıyordum.” “Biliyorum. Haksızsın demiyorum sana."

O âna kadar tren tünelin içinden hızım değiştirmeden geçmiş, boş istasyonlarda durmamıştı.

Şimdi, birdenbire Kemik Bey frenlerin gıcırdadığını, trenin yavaşlamaya başladığını duydu. “Neler oluyor?” diye sordu. “Neden hız kestik?”

"Ben ineceğim,” dedi Willy.

"Bu kadar çabuk mu?”

Başını salladı Willy. “Şimdi gidiyorum," dedi, "ama inmeden önce sana unutmuş olabileceğin bir şeyi hatırlatmak istiyorum.” Ayağa kalkmış, kapıların açılmasını bekliyordu. *“Anne-san*'ı hatırlıyor musun, Kemik Bey?” “Elbette ki hatırlıyorum. Sen beni ne sanıyorsun?” “Onu da öldürmeye çalışmışlardı. Köpek gibi avlamaya çalışmışlardı onu, o da canını kurtarmak için delicesine koşmuştu, insanlar da köpek muamelesi görebilirler, dostum, bazen de gidecekleri bir yer olmadığı için ahırlarda ya da çayırlarda yatarlar. Kendine acımaya başlamadan önce yolunu kaybeden ilk köpeğin sen olmadığını hatırla."

On altı saat sonra Kemik Bey, üzerinde düş gördüğü çayırın on mil kadar güneyindeydi; yeni gelişen, iki katlı evlerden oluşan bir mahallenin kenarındaki ağaçlık bir araziden çıkıyordu. Artık korkmuyordu. Karnı açtı belki, fazlasıyla da yorgundu ama son birkaç gündür onu pençesine alan dehşet duygusu hemen hemen silinmişti. Nedenini bilmese de Willy'nin ölümünden bu yana ilk kez uyandığında kendisini çok daha iyi hissetmişti. Willy'nin gerçekte kendisiyle birlikte metroda bulunmadığını biliyordu, kendisinin gerçekte konuşamadığını da; olanaksız ve inanılmaz şeylerle dolu düşünün arkasından Willy'nin hâlâ yanında olduğunu seziyordu, kendisiyle birlikte olamasa da sanki kendisini gözlüyordu Willy; kendisine bakan o gözler aslında kendi içinde olsalar da, genelde bakıldığında hiç önemi yoktu bunun, çünkü o gözler, kendini dünya yüzünde yalnız hissetmek ile yalnız hissetmemek arasındaki farkın ta kendisiydi. Kemik Bey düşlerin, görüntülerin ve başka ruhsal olayların inceliklerini inceleyecek yetenekte değildi

ama kesinlikle bildiği bir şey varsa o da Willy’nin şimdi Timbuktu’da olduğuydu, kendisi de az önce Willy'yle birlikte olduğuna göre, belki de bunun anlamı, gördüğü düşün kendisini Timbuktu’ya götürmüş olduğuydu. Kendini birdenbire konuşur bulmasının açıklaması da buydu belki, hem de onca yıl boşuna çabaladıktan sonra. Timbuktu'ya bir kez gittiğine göre, oraya bir kez daha gidebileceğini düşünmek çok mu ileri gitmek olurdu, yani gözlerini kapayıp doğru düşe rastlarsa? Bunu bilmek olanaksızdı. Ama bu düşünce bile avutuyordu onu, tıpkı yaşadıkları gerçek olmuş olmasa da, asla gerçekleşemeyecek olsa da, bütün o zamanı eski dostuyla geçirmiş olmasının avutması gibi.

Saat öğleden sonra üç olmuştu, çim biçme aletlerinin, sulama makinelerinin ve kuşların sesleri havayı doldurmuştu. Uzakta, güney tarafındaki görünmeyen bir şehirlerarası yolda, şehir dışı bir manzaranın ortasında arı kovanına benzeyen trafik ağır ağır kıpırdıyordu. Bir radyo açıldı, bir kadın sesi şarkı söylemeye başladı. Yakınlarda biri kahkaha attı. Küçük bir çocuğun gülüşüne benziyordu. Kemik Bey son yarım saattir yürüdüğü ormanın kıyısına gelmişti, burnunu dalların arasına sokunca gülenin gerçekten de küçük bir çocuk olduğunu gördü. Kendisinden üç-dört metre kadar ötede iki-üç yaşlarında kıtık saçlı bir oğlan çocuğu yere oturmuş, yolduğu çimenleri havaya fırlatıyordu. Çimenler başına düştükçe de kıkır kıkır gülüyor, ellerini çırpıyor ve müthiş bir numara yapmışçasına yerinde zıplıyordu. Oğlanın üç-dört metre ötesinde de elinde bebek tutan gözlüklü bir kız çocuğu dolaşıp duruyor, kucağındaki bebeği uyutmak istercesine ona ninni söylüyordu. Kızın yaşını kestirmek güçtü. Yedi ile dokuz arası olmalı, diye düşündü Kemik Bey, ama iri yapılı ve altı yaşında da olabilirdi, küçük yapılı ve on yaşında da, hatta hatta adamakıllı iri yapılı ve beş yaşında ya da iyice küçük yapılı ve on bir yaşında da. Kızın solunda, beyaz pantolon ve omuzlarını açıkta bırakan beyaz bir bluz giymiş

olan bir kadın, sarı ve kırmızı çiçeklerin bulunduğu bir çiçek tarhının üzerine eğilmiş, elindeki malayla yabanotlarını ayıklıyordu. Sırtı Kemik Bey'e dönüktü, başındaki geniş kenarlı hasır şapka yüzünün görünmesini engelliyordu. Kemik Bey yalnızca onun sırtının eğimini, zarif kollarındaki çilleri, beyaz dizinin bir parçasını görebiliyordu, ama bu kadarcığı bile kadının genç olduğunu anlamasına yetmişti; yirmi yedi ya da yirmi sekiz yaşından fazla değildi herhalde, bu da onun o iki çocuğun annesi olduğu anlamına geliyordu. Pek fazla yaklaşmak istemeyen Kemik Bey olduğu yerde kaldı, ormanın kıyısında gizlendiği yerden karşısındakiler! izledi. Bu ailenin köpeklerden hoşlanıp hoşlanmadığını, kendisine sevgiyle mi yaklaşacaklarını, yoksa arazilerinden kovacaklarını mı kestirmesi mümkün değildi. Ama bir şeyden emindi Kemik Bey. Çok güzel bir çimenliğe gelmişti. Orada durmuş gözlerinin önünde açılan biçilmiş, bakımlı yeşil kadife gibi örtüye bakarken o çimenlerin üzerinde yuvarlanmanın ve oradan yükselen kokuları koklamanın ne kadar güzel bir şey olacağını tahmin etmenin hiç de güç olmadığının farkına vardı.

Ne yapması gerektiği konusunda bir karara varamadan bu karar başkası tarafından verildi. Çocuk iki avuç dolusu çimeni daha havaya fırlattı ama bu kez çimenler doğrudan çocuğun başına düşemedi, tam o anda ortaya çıkan bir esinti onları ormana doğru savurdu. Çocuk, uçuşan çimen parçacıklarını görmek için başını çevirdi, gözleriyle otları tararken Kemik Bey onun yüzündeki soğuk, koyu dalgınlık ifadesinin, yerini gerçek bir şaşkınlığa bıraktığını gördü. Köpek fark edilmişti. Çocuk ayağa fırladı, Kemik Bey'e doğru koşmaya başladı, şişkin kâğıt beziyle yalpalaya y alpalaya yürürken mutluluk çığlıkları atıyordu, Kemik Bey işte tam o anda, bütün geleceği ansızın tehlikeye girmişken beklediği ânın gelmiş olduğunu anladı. Ormanın içine geri çekilmemekle kalmadı, kaçmamakla kalmadı, en serinkanlı, en kararlı tavrıyla,

çimene adım atarak çocuğun kendisini kucaklamasına izin verdi. “Köpecik!” diye bağırdı küçük adam, köpeği sımsıkı sıkarken. “Tatlı köpecik. Kocaman şeker köpecik."

Arkasından da kız geldi, kucağında bebeğiyle koşarken geride duran kadına sesleniyordu: “Bak anne," diyordu, “bak Kaplan ne buldu!” Çocuk kendisini kucaklayıp dururken Kemik Bey birden korkuyla ürperdi. Kızın sözünü ettiği bu kaplan da neredeydi acaba - ve insanların yaşadığı yerde bir kaplan nasıl dolaşabilirdi? Bir seferinde Willy onu bir hayvanat bahçesine götürmüştü, bu yüzden o kocaman çizgili cangıl kedilerinin neye benzediğini biliyordu Kemik Bey. Aslandan bile büyüktüler onlar, o keskin dişli bebeklerden birine rastladın mı oracıkta öteki dünyayı boylardın. Bir kaplan seni on saniyede parçalayıverirdi, beğenmeyip bir kenara bıraktığı parçalarını da akbabalar ile solucanlar hallederdi.

Ama yine de kaçmadı Kemik Bey. Yeni edindiği arkadaşının kendisine sarılmasına izin verdi, o küçük çocuğun şaşırtıcı gücüne acı çekerek katlandı ve kulaklarının kendisine bir oyun oynamış olmasına, kızın sözlerini yanlış duymuş olmasına dua etti. Çocuğun iyice ağırlaşmış alt bezi çişle doluydu, o keskin amonyak kokusuna karışan havuç, muz ve süt kokusunu algılayabiliyordu Kemik Bey. Sonra kız gelip yanına diz çöktü, iri mavi gözlerini Kemik Bey’in yüzüne dikti ve muamma bir anda aydınlandı. “Kaplan,” dedi çocuğa, “bırak şu hayvanı. Boğacaksın.”

“O benim arkadaşım,” dedi Kaplan, köpeği daha da sıkarken; vahşi bir hayvanın midesine gitmeyeceğini keşfeden Kemik Bey bu duruma minnettar olsa da boğazındaki baskı yüzünden eğilip bükülmek zorunda kaldı. Bu çocuk gerçek bir kaplan olmayabilirdi ama bu onun tehlikesiz olduğu anlamına gelmiyordu. Hatta Kemik Bey' den bile daha fazla hayvandı.

Bereket tam o sırada kadın geldi, çocuğun kolunu tuttu ve Kemik Bey’e daha fazla zarar vermeden

onu çekip aldı. “Dikkatli ol Kaplan,” dedi, “onun zararlı mı zararsız mı olduğunu bilmiyoruz.”

“Zararsız o,” dedi kız, Kemik Bey’in başını tatlı tatlı okşarken. "Gözlerine bak anlarsın. Çok iyi bir köpek o anne. Hatta gördüğüm en tatlı köpek diyebilirim.”

Kızın bu olağanüstü sözleri Kemik Bey’i hayrete düşürmüştü, ne kadar oyunbaz olduğunu, kin tutmadığını göstermek amacıyla Kaplan’ın yüzünü şapırtılı şupurtulu yalamaya başladı. Küçük oğlan kahkahalara boğuldu, sonunda Kemik Bey'in hızla hareket eden dili dengesini yitirmesine neden olsa da o deli dolu Kaplan bunun başına gelen en gülünç şey olduğunu düşündü, ıslak kıçının üstüne yere güm diye otururken bile köpeğin öpücük salvosunun altında gülmeyi sürdürüyordu.

“Eh, hiç değilse dost bir köpek bu,” dedi kızın annesi, önemli bir şey itiraf edercesine. “Ama şunun haline bak. Hayatımda hiç bunun kadar pis, leş gibi, perişan bir yaratık görmedim.”

“Biraz su ve sabunla düzelmeyecek bir yanı yok,” dedi kız. “Bir baksana anne, yalnız tatlı değil, akıllı da.” Kadın güldü. "Bunu nasıl bilebilirsin Alice? Kardeşinin yüzünü yalamaktan başka bir şey yapmadı."

Kız, Kemik Bey’in önünde yere çöküp çenesini avuçlarına aldı. '‘Hadi bize ne kadar akıllı olduğunu göster oğlum,” dedi. “Hadi bir numara yap, tamam mı? Yani yerde yuvarlan ya da arka ayaklarının üstünde dur, filan. Haklı olduğumu kanıtla anneme.”

Kemik Bey gibi cesur bir köpeğin yapmayacağı şeyler değildi bunlar, o da neler yapabileceğini göstermeye başladı hemen. Önce çimenlerin üstünde yuvarlandı -hem bir kez de değil, tam üç kez- sonra sırtını geri attı, ön patilerini yüzüne doğru kaldırdı ve arka ayakları üstünde yükseldi. Bu son numarayı denemeyeli yıllar olmuştu, ancak eklem yerleri acısa da ve istemeyerek sendelese de üç-dört saniye kadar o konumda kalmayı başardı.

“Gördün mü anne? Ne demiştim ben?” dedi Alice. “Gördüğüm en akıllı köpek bu.”

Kadın yere, Kemik Bey'in yanına çömeldi, köpeğin gözlerinin içine baktı; kadının hâlâ gözünde güneş gözlüğü, başında da hasır şapka olmasına karşın, Kemik Bey onun çok güzel olduğunu görebiliyordu, sarı saçları kıvrım kıvrım ensesinden aşağı uzanıyordu, dolgun dudakları vardı. Kadın o Güneylilere özgü biçimde, sözcükleri yaya yaya, ağır ağır konuştukça Kemik Bey’in içinden bir ürperti geçti; üstelik sağ elini uzatıp köpeğin başını okşayınca Kemik Bey yüreğinin eridiğini hissetti.

“Seninle konuştuğumuzu anlıyorsun, değil mi yavrum?” dedi kadın. “Sen çok özel bir köpeksin, öyle değil mi? Yorgunsun, bitkin düşmüşsün, karnın da aç üstelik. Doğru bildim, değil mi arkadaş? Kaybolmuşsun, yapayalnızsın, her tarafın sızlıyor."

Acaba Kemik Bey’in o öğle sonrası olduğu kadar şanslı olan bir başka köpek var mıdır? Başka söze gerek kalmadan, onları kendine acındırmak ya da ne kadar iyi bir köpek olduğuna inandırmak için en ufak bir çaba göstermesine gerek kalmadan o yorgun köpek avludan alındı, ailenin kutsal yuvasına götürüldü. İşte orada, bembeyaz bir mutfakta, prıl prıl boyanmış dolapların ve ışıldayan metal kap kaçağın arasında, dünyada var olacağını aklına bile getirmediği bir bolluk içinde Kemik Bey yemeğini yedi, rozbif parçalarını, bir çanak dolusu makarna ve peyniri, iki kutu ton balığını ve üç kutu da çiğ köpek mamasını gövdeye indirdi, ayrıca yemek arasında tam iki buçuk kâse de suyu yalayıp yuttu. Aslında kendini tutmak, onlara ne kadar tokgözlü bir köpek olduğunu, kendisine bakanlara sorun olmayacağını göstermek istemişti, ancak yemekler önüne konduğu anda açlığı baskın geldi, böylece kendi kendine vermiş olduğu söz aklından çıkıp gitti.

Ne var ki onun bu davranışı, ev sahiplerini hiç de rahatsız etmişe benzemiyordu. İyi yürekli insanlardı

onlar, aç köpeği gözünden tanırlardı, Kemik Bey açlıktan öldüğüne göre açlığını giderinceye kadar ona yardımcı olurlardı. Kemik Bey mutluluktan sarhoş bir durumda yedi yemeğini, ağzına attığı ve boğazından aşağı inen yemek dışında gözü hiçbir şey görmedi. Sonunda yemeği bitip de ötekiler ne yapıyor, diye başını kaldırıp baktığında kadının gözlüğüyle şapkasını çıkarmış olduğunu gördü. Kadın yemek kaplarını yerden almak üzere köpeğin yanına eğildiğinde Kemik Bey kadının çelik mavisi gözleriyle karşılaştı ve onun gerçek bir güzel olduğunu anladı; bir odaya girer girmez erkeklerin soluğunu kesen türden bir kadındı.

“Evet, güzel köpek,” dedi kadın eliyle Kemik Bey’in başını okşarken, “şimdi nasılız bakalım?”

Kemik Bey minnetini göstermek için hafifçe geğirdi, sonra kadının elini yalamaya başladı. O zamana kadar köpek tarafından unutulmuş olan Kaplan birden köpeğe doğru koştu. Köpeğin geğirmesi çok hoşuna gitmiş ve dikkatini çekmişti; köpeğin yüzüne dogru eğilen çocuk geğirir gibi yaptı, yapınca da iyice keyiflendi. Yeni bir saçmalığa meydan vermemek için ve iş çığırından çıkmadan annesi çocuğu kaptığı gibi kaldırdı. Mutfak tezgâhına dayanmış, keskin, dikkatli gözleriyle köpeği inceleyen Alice’e döndü. “Söylesene ne yapacağız biz bunu, bebeğim?" dedi.

“Bence bizde kalsın,” dedi Alice.

“Bunu yapamayız. Herhalde sahibi vardır. Eğer alıkoyarsak çalmış gibi oluruz.”

“Bence bu köpek sahipsiz. Şuna bir baksana. Sanki binlerce kilometre yol yürümüş gibi. Eğer yanımıza almazsak ölür. Böyle bir şeyi vicdanın kaldırır mı anne?” Bu kız işini biliyordu, hem de nasıl. Neyi ne zaman söyleyeceğini biliyordu; Kemik Bey orada durmuş kızın annesiyle konuşmasına kulak verirken acaba diyordu içinden, Willy bazı çocukların ne kadar güçlü olabileceğini değerlendirememiş miydi. Alice bu evin reisi

olmayabilirdi, kararları da o vermiyor olabilirdi ama taşı gediğine koyuyordu, böylece de konuştuğu kişiyi etkiliyor, olayı istediği yöne götürebiliyordu.

“Boyunluğuna bir baksana, tatlım,” dedi annesi. “Belki de içinde bir ad ya da bir adres vardır.”

Kemik Bey, tasmasında böyle bir şey bulunmadığını biliyordu, çünkü Willy öyle kayıt kuyutla, ruhsatlarla ya da süslü püslü metal isimliklerle filan uğraşacak biri değildi. Alice köpeğin yanına diz çöktü, boyunluğunu döndürmeye başladı, köpeğin adını ya da sahibini belirtecek bir işaret arıyordu; kızın araştırmasının nasıl bir sonuç vereceğini adı gibi bilen Kemik Bey bu fırsattan yararlandı ve kızın sağ kulağının arkasını okşayan sıcak soluğunun tadını çıkardı.

“Yok, anneciğim,” dedi kız sonunda, “eski püskü bir boyunluk bu yalnızca.”

Kadını tanıdığından bu yana geçen kısacık zaman içinde Kemik Bey onun ilk olarak duraksadığını gördü, gözlerine bir kararsızlık ve hüzün oturmuştu. “Bence sakıncası yok, Alice," dedi sonunda. “Ama babanla konuşuncaya kadar olur diyemiyorum bu işe. Sürprizlerden hiç hoşlanmadığını bilirsin. Akşam eve gelinceye kadar bekleyelim, sonra hep birlikte karar verelim. Olur mu?” “Olur,” dedi Alice, nedense annesinin bu ortada kalan yanıtı onun hevesini kırmıştı. “Ama babam hayır dese bile üçe karşı bir olur. Haksızlık yapamaz. Onu sokağa salamayız, anneciğim. Babamın evet diyeceğini bilsem, dizlerimin üstüne çöker, akşama kadar Tanrı ya dua ederim."

“Böyle yapmana gerek yok,” dedi kadın. “Bir yardımın dokunsun istiyorsan, şu kapıyı aç da köpek dışarı çıkıp çişini yapsın. Sonra da bakalım biraz elini yüzünü temizleyebilecek miyiz. İşimizi ancak böyle biraz kolaylaştırabiliriz. İlk bırakacağı izlenim iyi olmalı.”

Kapı açılır açılmaz dışarı fırladı Kemik Bey. Tam üç gün boyunca oradan buradan topladığı pek az

kırıntıyı ve artıkları yedikten, bulabildiği ne olduğu belirsiz yiyecekleri tattıktan sonra az önce yalayıp yuttuğu zengin yemek midesine yumruk gibi inmişti, bu saldırıyı karşılamak için öğütücü mide salgıları yeniden harekete geçmiş, iki hatta üç misli çalışmak zorunda kalmıştı; mutfağın zeminini berbat etmesi an meselesiydi, o zaman da bir daha dönmemek üzere sürgüne gönderilirdi. Kemik Bey doğruca bir öbek çalının arkasına gitti, ötekilerin göremeyeceği bir yer bulmak istiyordu ama Alice peşini bırakmadı; ne kadar utansa ve sıkılsa da, içinden patlarcasına fışkırıp yanı başındaki otların üzerine boşalan o tuzlu sıvıya kızın tanık olmasını engelleyemedi. Bu olay sırasında Alice tiksintiyle soluğunu tuttu, Kemik Bey de kızı rahatsız ettiği için kendini öyle aşağılık hissetti ki, bir-iki dakika boyunca yer yarılsa da içine girsem, diye düşündü. Ama Alice bildiğimiz kızlardan değildi, Kemik Bey bunu artık anlamış olsa da onun az sonra söyleyeceği şeye hiç hazırlıklı değildi. “Zavallı köpek,” dedi kız, sevecen, merhametli bir sesle, “çok hastasın, değil mi?” Bütün söylediği buydu, kısacık bir cümle ama Kemik Bey Alice'in ağzından bu sözleri duyunca, dünya yüzünde tek güvenilir iki ayaklının Willy G. Christmas olmadığını fark etti. Başkalarının da olduğunu anlamıştı, bunlardan bazıları da oldukça gençti.

Öğle sonrasının kalanı bir zevk bulutu halinde geçti. Bahçedeki hortumla köpeği yıkadılar, derisini ovalayıp sabun köpüğü içinde bıraktılar, yeni dostlarının üç çift eli sırtını, göğsünü ve başını temizlerken ister istemez o günün nasıl başlamış olduğunu düşündü Kemik Bey ve bu şekilde sona ermesinin ne de tuhaf ve gizem dolu olduğunu. Sonra onu kuruladılar, silkinip kuruduktan, avlunun içinde birkaç dakika koştuktan ve o eve ait arazinin içindeki çeşitli çalıların ve bitkilerin üstüne işedikten sonra kadın yanına oturdu ve üstünde kene var mı yok mu, diye araştırdı. Bunu yaparken Alice’e bunu küçücük bir kızken Güney Carolina’da babasından öğrendiğini ve tek kesin yöntemin

tırnak uçlarını kullanmak ve o yaratıkların başlarını ezmek olduğunu anlattı. Onları yakalayınca bir fiske vurup bir kenara atmak ya da ayaklarının altında ezmek yetmiyordu, yakılmalıydılar. Alice’in kibritle oynamasını istemiyordu ama acaba kız mutfağa gidip ocağın sağındaki en üst çekmecede duran bir kutu kibriti alıp getirebilir miydi? Alice kendisine söyleneni yaptı; bunu izleyen birkaç dakika boyunca Alice ile annesi birlikte Kemik Bey’in tüylerini taradılar, kan emip şişmiş bir öbek kene yakaladılar ve suçluları, tutuşturdukları kibritlerin fosforlu, parlak ateşinde yaktılar. Buna nasıl minnettar olunmazdı ki? Bu musibet kaşınmalardan, yaralardan kurtulunduğu için nasıl sevinilmezdi ki? Kendisi için yapılanlar Kemik Bey'i o kadar rahatlatmıştı ki, Alice’in sözlerine itiraz etmeyi düşünmedi bile. Kızın maksatlı olarak hakaret etmediğini biliyordu ama yine de incinmişti.

"Fazla umuda kapılmanı istemiyorum,” diyordu kadın kızına, "ama baban eve gelmeden bu köpeğe bir ad vermek pek de kötü bir fikir değil galiba. Aileden biriymiş gibi olur, bu da elimize psikolojik bir koz verir. Ne demek istediğimi anlıyor musun tatlım?”

"Ben adını biliyorum bile,” dedi Alice. “Onu görür görmez bildim adını.” Kız düşüncelerini toparlamak için bir an durdu. "Ben küçükken bana okuduğun kitabı anımsıyor musun? Hani şu resimli kırmızı kitap, içinde hayvan öyküleri vardı? Orada bir köpek vardı, tıpkı buna benziyordu. Yanan bir binadan bir bebeği kurtarmıştı ve ona kadar saymayı biliyordu. Anımsadın mı anne? Ben o köpeği çok severdim. Kaplan ın az önce çalılıkların yanında bunu kucakladığını görünce sanki düşlerim gerçekleşmiş gibi oldu.”

“Neydi adı o köpeğin?”

“Parlak. Adı Parlak’tı.”

“Tamam öyleyse. Bunun adı da Parlak olsun.”

Kadının bu saçma seçimi onaylaması Kemik Bey’in içine işledi. Cal adına alışmaya çalışması zaten

yeterince zor olmuştu ama bu seferki biraz fazla ileri gitmekti. Bebekler için hazırlanmış bir resimli kitabın esinlendirdiği bu yapmacıklı, çocukça, cicili bicili takma adı yüklenmek çok acı geliyordu; bir bu kadar daha yaşasa bile kendisi gibi hüzne meyilli bir köpeğin böyle bir ada asla alışamayacağını, ömrünün geri kalan günlerinde ne zaman bu adı duysa olduğu yerde büzüleceğini biliyordu.

Ancak Kemik Bey'in suratını asmasına fırsat kalmadan, bahçenin bir başka yerinde bir sorun daha çıktı. Son on dakikadır, Alice ile annesi Kemik Bey'in tüylerinin arasındaki parazitleri ayıklarken Kemik Bey de çimenlerin üzerinde topla oynayarak eğlenen Kaplan'ı seyrediyordu. Top ne zaman uzaklaşsa çocuk yıldırım gibi peşinden koşuyor, cüssesinin iki katı bir topun peşinden deli gibi koşan futbolculara benziyordu. Çocuk yorulmak nedir bilmiyordu ama bu ayağı takılıp parmağı bir yere çarpmayacak demek değildi; kaçınılmaz kaza sonunda başına geldiğinde öyle bir çığlık kopardı ki, sanki gökyüzü başlarına çöktü ya da dünyaları karardı. Kadın, çocuğun yardımına koşmak için özenle yürüttüğü işini bıraktı ve çocuğu yerden alıp kucağında eve doğru götürürken Alice Kemik Bey'e dönüp, "İşte Kaplan böyledir," dedi. "Ya durmadan güler ya da ağlar, bunlardan birisini yapmadığı zamansa tuhaf bir şeyler olacağına emin olabilirsin. Sen de alışırsın buna Parlak. Yalnızca iki buçuk yaşında; bu kadar küçük bir çocuktan daha fazlasını bekleyemezsin. Onun asıl adı Terry ama biz Kaplan diyoruz, çünkü gerçekten kavgacının tekidir. Benim adım da Alice. Alice Elizabeth Jones. Sekiz yaşımı bitireli dokuz ay oldu, dördüncü sınıfa başladım. Doğduğumda kalbimde delikler varmış, küçükken, hatta Kaplan'dan bile daha küçükken birkaç kez az daha ölüyormuşum. Bunların hiçbirini anımsamıyorum ama annem diyor ki, içimde bir melek barındığı için ölmemişim, bu melek beni sonsuza dek koruyacakmış. Annemin adı da Polly Jones.

Genç kızken soyadı Danforth’muş. Ama babamla evlenince Jones olmuş. Babamın adı Richard Jones ama herkes ona Dick der. Çoğu kimse benim annemden çok babama benzediğimi söyler. Babam havayollarında pilottur. California’ya, Texas’a, New York'a filan uçar, çeşit çeşit yerlere uçar. Bir keresinde, Kaplan doğmadan önce annemle ben de onunla birlikte Chicago’ya uçtuk. Şimdi bu büyük evde yaşıyoruz. Buraya taşınalı birkaç ay oldu, bu yüzden tam zamanında geldin Parlak. Çok yerimiz var, iyice de yerleştik, babam senin kalmana izin verirse burada hiçbir eksiğimiz kalmaz.”

Alice onu alıştırmaya çalışıyordu ama Alice’in ailesini tanıştırmak için giriştiği o deli dolu konuşma, Kemik Bey'in paniğe kapılmasına, midesinin kasılmasına yetti. Bütün geleceği, henüz görmediği bir insanın ellerindeydi, bu insan hakkında o âna kadar yapılan yorumları dinledikten sonra onun vereceği kararın köpeğin lehine olmayacağı açıktı. Bu korkunun sonucunda Kemik Bey yeniden çalıların yolunu tuttu ve bir saat içinde ikinci kez bağırsakları ona ihanet etti. Engel olamadan dışkısı yere fışkırırken, köpekler tanrısına zavallı, hasta bedenine göz kulak olması için dualar etti. Vaat edilen topraklara varmıştı, yeşil çimenlerle, tatlı kadınlarla ve bol yiyecekle dolu bir dünyaya girmişti, ama eğer buradan dışarı atılacaksa tek arzusu, ıstırabının dayanabileceğinden fazla uzatılmamasıydı.

Dick’in Volvo’su bahçeye girdiğinde Polly çocuklara çoktan akşam yemeklerini -hamburger, fırında patates, donmuş bezelye ki, bunların bir bölümü Kemik Bey’in de ağzını bulmuştu- vermişti; sonra dördü birden bahçeye çıkmışlar, akşamüstü saatleri yerini akşama bırakırken ve gökyüzü, karanlığın ilk adımlarıyla beneklenirken bahçeyi sulamaya başlamışlardı. Kemik Bey, Polly’nin Alice'e New Orleans’dan gelen uçağın dört kırk beşte ineceğini, uçak gecikmemişse ve trafik yoğun değilse babalarının saat yedide evde olacağını söylediğini

duymuştu. Birkaç dakika farkla evde oldu da Dick Jones. Gideli üç gün olmuştu, çocuklar arabasının sesini duyar duymaz ikisi birden çığlık çığlığa bahçeden dışarı koştular, evin köşesini dönüp gözden kayboldular. Polly arkalarından gitmedi. Hiç istifini bozmadan çiçekleriyle bitkileri sulamaya devam etti, Kemik Bey de kadının yanında kaldı, onu gözünün önünden ayırmak istemiyordu. Artık hiç umudunun kalmadığını biliyordu; az sonra olacaklardan onu kurtaracak birisi varsa o da bu kadındı.

Birkaç dakika sonra evin beyi kucağında Kaplan, öbür kolundan çekiştiren Alice'le birlikte bahçeye girdi, üzerinde pilot üniforması olduğu için (lacivert pantolon, apoletli ve armalı açık mavi gömlek) Kemik Bey onu polis sandı. Hiç düşünmeden kurmuştu bu bağlantıyı ve bütün yaşamı boyunca polis korkusuyla dolu olduğu için Dick yaklaşırken elinde olmadan olduğu yerde büzüldü; oysa adamın güldüğünü ve çocuklarıyla yeniden bir arada olmaktan gerçekten mutlu olduğunu kendi gözleriyle görüyordu. Kemik Bey, bu kuşkular ve çelişkili izlenimler karmaşasını çözemeden birden kendini olayların akışının içinde buluverdi, o andan sonra da her şey sanki bir anda olup bitti. Daha babası arabadan dışarı adımını atar atmaz Alice ona köpekten söz etmeye başlamıştı; adam bahçeye girip karısını selamlarken bile (âdet yerini bulsun, diye yanağa kondurulan bir öpücük) kız hâlâ köpeği anlatıyordu; Alice babasının başının etini yedikçe, buldukları harika yaratığı ballandıra ballandıra anlattıkça küçük oğlan iyice coştu. Parlak, diye avazı çıktığı kadar bağırarak babasının kucağından aşağı kaydı, Kemik Bey'in yanına koşup kollarını hayvanın boynuna doladı. Küçük kardeşinden aşağı kalmak istemeyen Alice de köpeğin yanına gelip oyuna katıldı, abartılı bir sevgi gösterisine girişerek köpeği durmadan kucakladı, öpücüklere boğdu; o iki çocuk kendisini böylesine hırpalarken, elleri, göğüsleri ve yüzleriyle onun kulaklarını kaparlarken Kemik Bey, büyüklerin konuşmalarının dörtte

üçünü kaçırdı. Açık seçik duyduğu tek şey, Dick'in başlangıçta söylediği, "Demek ünlü köpek bu, öyle mi? Pek de zavallı bir köpeğe benziyor," oldu.

Ondan sonra da başka bir şey duyamadı. Polly'nin suyu kesmek için bahçe hortumunun tıpasını döndürdüğünü gördü, kadın sonra da Dick'e bir şey söyledi. Söylediği pek duyulmadı ama Kemik Bey'in kulağına gelebilen üç-beş sözcükten, bölük pörçük cümlelerden anlayabildiği kadarıyla kadın konuyu savunuyordu: "Bugün öğleden sonra bahçeye girmiş..." "akıllı", "çocuklar diyorlar ki..." Sonra da, Dick ona bir şey söyledikten sonra, "Hiçbir fikrim yok. Belki de sirkten kaçmıştır." İşler yolunda gibiydi ama Kemik Bey birazcık bir şeyler daha duymak amacıyla sol kulağını Kaplan'ın elinden kurtarmıştı ki, Polly hortumu yere attı ve Dick'le birlikte eve doğru yürümeye başladı. Arka kapıya birkaç adım kala durdular ve konuşmalarına orada devam ettiler. Kemik Bey çok önemli kararlar alındığına emindi ama o ikisinin dudakları kıpırdasa da Kemik Bey hiçbir şey duyamıyordu.

Ancak Dick'in kendisine baktığını görebiliyordu, Polly'yle konuşmaya devam ederken arada bir elini şöyle bir kaldırıp kendisini işaret ettiğini de; Kaplan ile Alice' in boğuk sesle giriştikleri o sevgi gösterilerinden bunalmış olan Kemik Bey, acaba önce davranıp bir şeyler yapsam mı, diye düşünmeye başlamıştı. Geleceği söz konusuyken öylece durmaktansa rüzgârı kendi tarafına estirecek bir köpekçe pervasızlıkla, güzelce bir köpek numarasıyla neden Dick'i etkilemeye çalışmasındı ki? Gerçi yorgunluktan ölüyordu Kemik Bey, karnı hâlâ ağrıyor ve bacakları güçsüzlüğünü koruyordu ama bütün bunlar onun Alice ile Kaplan'ın elinden kurtulup avlunun öbür ucuna koşmasını engelleyemedi. Şaşkınlıkla birer çığlık atan Alice ile kardeşi peşinden koştular, tam yakalayacaklardı ki, yeniden kurtuldu ellerinden ve gerisin geriye koştu. Bir kez daha köpeğin arkasından koştular çocuklar ve o da bir kez daha

kendisine yetişmelerini bekleyip yeniden sıçrayıp kaçtı. Yüzyıllardır böylesine koşmamıştı; kendisini fazla zorladığını ve bu çabalamasının bedelini eninde sonunda ödeyeceğini bilmesine karşın işine ara vermedi; böylesine soylu bir neden için kendisine eziyet etmekten gurur duyuyordu adeta. Çimenlerin üzerinde üç-dört kez böyle ileri geri koştuktan sonra avlunun ortasında durdu ve çocuklarla koş yakala -köpeklerin dünyasındaki ebeleme oyunu- oynamaya başladı; neredeyse soluksuz kalmasına karşın çocuklar pes edip yere düşünceye kadar oyundan vazgeçmedi.

Bu arada güneş batmaya yüz tutmuştu. Pembemsi bulutlar gökyüzünü yol yol çizmiş, hava serinlemişti. Hoplayıp zıplama bittiğine göre Polly ile Dick artık kararlarını açıklayabilirlerdi. Kemik Bey yanında iki çocukla soluk soluğa çimenlerin üzerinde yatarken büyüklerin evden ayrılıp avluya doğru yürüdüklerini gördü; kendisinin az önceki taşkınlığının, sonucu etkileyip etkilemediğini anlayamasa da Polly'nin dudaklarının kıyısındaki küçük, keyifli gülümseme onu yüreklendirdi. “Babanız, Parlak’ın burada kalabileceğini söylüyor," dedi kadın; Alice yattığı yerden fırlayıp babasına sarılırken ve Polly eğilip yarı uyuyan Kaplan’ı kollarına alırken Kemik Bey’in yaşamında yeni bir sayfa açıldı.

Bu duruma kadeh kaldırmadan önce Dick birkaç noktanın üzerinde durdu, işin cilasıydı bu yani. Herkesin mutlu olmasını istemiyor değildi ama köpeği bir “deneme süresinden geçirecekleri bilinmeliydi; bazı koşullar yerine getirilmezse -sözünün burasında Alice’e sertçe, uzun uzun baktı- anlaşma sona ererdi. Birincisi: Köpek asla eve girmeyecekti. İkincisi: Veterinere götürülüp tam bir kontrolden geçirilecekti. Sağlığı yerinde değilse evde kalamazdı. Üçüncüsü: İlk fırsatta profesyonel bir bakımcıdan randevu alınacaktı. Köpeğin iyi bir tıraşa, şampuanlanmaya ve maniküre ihtiyacı vardı, ayrıca kene, bit ya da pire var mı, diye de iyice bir

incelenecekti. Dördüncüsü: Tasma takılacaktı. Beşincisi: Yemeğini vermek ve su kabını temizlemek Alice'in görevi olacaktı; bu iş için harçlığına zam yapılmayacaktı. Kemik Bey tasmanın ne anlama geldiğini bilmiyordu ama öteki söylenenleri anlamıştı, toptan bakıldığında pek de fena değildi bu koşullar, bir tek birinci kural, yani eve girilmeyeceği kuralı pek iyi değildi. Çünkü, eve girilmesine izin verilmeyen bir köpeğin nasıl olup da ailenin bir parçası olabileceğini bir türlü aklı almıyordu. Alice de aynı şeyleri düşünüyor olmalıydı ki, babası listedeki son maddeye geldiğinde bir soruyla araya girdi. "Kışın ne olacak peki?" dedi. "Onu dışarıda, soğukta bırakacak değiliz, öyle değil mi babacım?"

"Elbette bırakmayız," dedi babası. "Garaja sokarız onu, orada da üşürse bodruma koyarız. Mobilyaların üzerinde tüylerini görmek istemiyorum, hepsi bu. Ama dışarıda onu rahat ettiririz, merak etme. Birinci sınıf bir köpek evi yaptırırım ona; şuradaki iki ağacın arasına bir tel gererek koşup oynayacağı bir yer de hazırlarım. Rahatça hareket edebileceği yeri olur, bir kere alışırsa mutlu olmaması için neden kalmaz. Ona acımana gerek yok Alice. O bir insan değil, bir köpek, köpekler de soru sormazlar. Ne verilirse onunla yetinirler" Son sözünü söyledikten sonra Dick elini Kemik Bey'in başının üstüne koydu ve sertçe, erkekçe sıktı; sanki kaba bir efendi olmadığını kanıtlamak istiyordu. "Haksız mıyım, maskara?" dedi. "Yakınmayacaksın, değil mi? Buraya gelmekle ne kadar şanslı olduğunun farkındasındır herhalde, bu işi bozmak işine gelmez."

Azimli biriydi şu Dick, ertesi gün pazar olsa da -yani hem bakımcı hem de veteriner çalışmıyordu- erkenden kalktı, Polly'nin arabasıyla kereste deposuna gitti, sonra da bütün bir sabahı ve öğle sonrasını prefabrike bir köpek evi (delüks modeldi ev, kurma kılavuzu da içindeydi) kurmakla ve arka avluda oyun alanı hazırlamakla geçirdi. Belli ki karısı ve çocuklarıyla havadan sudan

konuşmaktansa merdivenleri oraya buraya sürüklemekten ve tahtalara çivi çakmaktan mutlu olan türdendi. Dick eylem adamıydı, tembelliğe karşı verilen savaşın bir eriydi; Kemik Bey onu haki rengi şortu içinde, alnı terden pırıl pırıl çalışırken seyrettiğinde bu çalışmanın iyiye işaret olduğunu düşünmeden edemedi. Bu çalışmanın anlamı, bir gün önce sözü edilen şu “deneme süresinin palavradan başka bir şey olmadığıydı. Dick bu malzemelere iki yüz dolardan fazla harcamıştı. Günün büyük bölümünü güneşin altında çalışarak geçirmişti, parasını da emeğini de ziyan edecek değildi ya. Artık geri dönüşü yoktu bu işin, Kemik Bey’in anladığı kadarıyla bu dakikadan sonra artık ya batardı ya çıkardı.

Ertesi sabah herkes bir tarafa gitti. Sabah saat yedi kırk beşte evin önünde duran bir otobüs Alice'i alıp okula götürdü. Kırk dakika sonra, pilot üniformasını giymiş olan Dick havaalanına gitti, sonra da dokuza doğru Polly Kaplan’ı arabadaki bebek koltuğuna oturttu ve yuvaya götürdü. Kemik Bey bu olanlara inanamıyordu. Buradaki yaşam hep böyle mi olacak, diye merak etti. Kendisini sabahları bırakıp gidecek ve bütün gün başının çaresine bakmasını mı bekleyeceklerdi. Eşek şakasına benziyordu bu. Arkadaşlığa ihtiyacı olan bir köpekti o, başkalarıyla yaşamı paylaşmalıydı, kendisine dokunmak, konuşmalıydılar, dünyasında kendisinden başkaları da olmalıydı. Kendisini evlerine alan insanlar yüzüne tükürsünler, diye mi dünyanın bir ucuna yürüyüp bu kutsal sığınağı bulmuştu? Bir tutsağa çevirmişlerdi onu. Bu lanet olası yaylı tele, durmadan gıcırdayan, uğuldayan bu metal işkence aletine zincirlemişlerdi; sanki artık özgür olmadığını, bir çanak bulamaç ve hazır alınmış, çirkin bir kulübe karşılığında doğal haklarını sattığını hatırlatmak istercesine, ne zaman hareket etse bu sesler de onunla birlikte harekete geçiyorlardı.

Tam yerinden kalkıp kinle dolu olarak, üzerinde düşünmeden bir şey yapacakken -bahçedeki çiçekleri

yolmak örneğin ya da kiraz ağacının taze kabuklarını kemirmek gibi- Polly geri geldi, hiç ummadığı bir anda arabasını bahçeye soktu ve dünya yeniden pespembe oldu. Polly yalnızca avluya gelip Kemik Bey'i özgürlüğüne kavuşturmakla kalmadı, yalnızca eve girip peşinden yatak odasına kadar çıkmasına izin vermekle kalmadı, giysilerini değiştirirken, saçlarını fırçalarken ve makyaj yaparken bir yandan da Kemik Bey'e unutmaması gereken iki çeşit kural olduğunu anlattı: Dick'in kuralları ve kendisinin kuralları. Dick evdeyken Kemik Bey eve girmeyecekti ama Dick gittiğinde kumanda Polly'ye geçiyordu, bu da köpeklerin eve girebileceği anlamına geliyordu. "Aslında kötü niyetli biri değil," dedi Polly, "ama kimi zaman kalın kafalının biri olup çıkıyor. Kafasını bir şeye takarsa ağzınla kuş tutsan vazgeçiremezsin onu. Bütün Jones'lar böyledir Parlak, ne yapsam değiştiremem bunu. Senden istediğim bu küçük plana uyman. Aramızda bir sır olacak bu, çocuklar bile bilmeyecekler yaptığımızı. Beni duydun mu, yavrum? Aramızda kalacak."

Ama iş bununla bitmiyordu. Bu dayanışma ve sevgi bildirimi yeterli olmamış gibi o sabah Kemik Bey iki yıldır ilk kez olmak üzere arabayla gezdi. Eskiden çoğu kez arka kanepenin önünde yere büzülmüş olarak otururdu ama bugün önde, sürücünün yanındaki koltukta oturdu, açık pencereden içeri Virginia'nın tatlı rüzgârı esiyordu. Plymouth Voyager'ın direksiyonunda o güzeller güzeli Polly otururken, arabanın hareketi kaslarının içinde yankılanırken, yanından geçen kokular burnunu çılgınca gıdıklarken yolda öyle ağır ağır gitmek müthiş bir duyguydu. Bu arabanın gelecek yaşamının bir parçası olduğu kafasına dank edince kendisini bekleyen şeyler karşısında nutku tutuldu. Willy yle yaşamak iyiydi ama bu yeni yaşam belki ondan da iyiydi. Şairlerin araba kullanmamaları acı ama gerçekti, yayan yürürlerken de nereye gittiklerini bilmedikleri çok oluyordu. Bakımcıya yapılan ziyaret işkenceye benziyordu ama Kemik Bey dört

bir yandan saldıran makaslara ve sabunlara elinden geldiğince göğüs germeye çalıştı, kendisine gösterilen bunca iyi muameleden sonra halinden hoşnut olmadığını sansınlar istemiyordu. Bir buçuk saat sonra iş bittiğinde bambaşka bir köpek çıktı ortaya. Arka bacaklarından sallanan, omuz başlarından fışkıran, gözlerinin üstüne inen bakımsız, karmakarışık tüyler temizlenmişti. Artık serserinin, işe yaramazın biri değildi. Üstüne başına çeki düzen verilmiş, neredeyse kentli bir burjuva köpek olmuştu; bu yepyeni görünümün sevinciyle bir parçacık övünmesine, böbürlenmesine, başına konan bu talih kuşunun tadını çıkarmasına kim ne diyebilirdi ki? İşi biten köpeği yanına getirdiklerinde Polly, '‘Vay canına!” dedi, “Seni bambaşka biri yapmışlar! Bir de bakarsın köpek yarışmalarında derece almışsın, ha?

Ertesi gün de veterinere gittiler. Her ne kadar bir kez daha arabayla yolculuk etmek onu sevindirse de Kemik Bey beyaz önlüklü bu tip adamlarla daha önce de karşılaşmıştı, kendisini nelerin beklediğini bilecek kadar iyi tanıyordu onların iğnelerini, termometrelerini ve lastik eldivenlerini. Eskiden bu tür randevuları Mrs. Gurevitch ayarlardı ama o öldükten sonra Kemik Bey tıp mesleğiyle uğraşan kişilerle ilişkiye girmek işkencesinden kurtulmuştu. Willy bu işe hiç girişmemişti, ya parası yoktu ya da unutkandı; tam dört yıl doktora gitmeden yaşayabildiğine göre şimdi kontrolden geçmenin ne yararı olacaktı? Ölecek kadar hastaysanız doktor sizin hayatınızı kurtaramazdı ki. Hasta filan değilseniz, oranızı buranızı kurcalamalarına ne gerek vardı, ne de olsa sonunda söyleyecekleri, sağlığınızın yerinde olduğuydu.

Muayene sırasında Polly yanında olmasaydı, onu kollarına alıp tatlı, yumuşak sesiyle sakinleştirmeseydi muayene bir işkenceye dönüşebilirdi. Kadının yardımına rağmen bütün o zaman boyunca titreyip durdu, tam üç kez masadan atlayıp kapıya koştu. Doktorun adı, Burnside’dı, Walter A. Burnside; o şarlatanın Kemik

Bey'den hoşlandığını belli etmesi de bir işe yaramadı. Kemik Bey onun Polly'ye nasıl baktığını görmüş, tenindeki kıpırtının kokusunu almıştı. Doktor Polly'nin peşindeydi, köpekten hoşlanması numaraydı, amacı kadının dikkatini çekmek, zekâsı ve becerisiyle onu etkilemekti. Kemik Bey'e akıllı bir köpek olduğunu söylemesi, başını okşaması ve kaçma çabalarına gülmesinin hiç önemi yoktu. Bunları Polly'ye yanaşmak için yapıyordu, belki de ona sürtünmek istiyordu; Polly ise köpekle o kadar meşguldü ki, o serserinin amacının ne olduğunu fark etmemişti bile.

"Hiç de kötü değil," dedi doktor sonunda. "Başından neler geçtiğini düşünürsek."

"Dirençli bir köpek o," dedi Polly, Kemik Bey'i alnından öperken. "Ama midesi berbat. Neler yemiş olduğunu düşünmek beni hasta ediyor."

"Onu perhize sokunca rahatlayacak. Kurtlara karşı etkili olan hapları vermeyi unutmayın. Bir-iki haftaya kalmaz epeyce bir gelişme olur."

Polly doktora teşekkür etti; dışarı çıkarken Burnside' la el sıkıştı, Kemik Bey elinde olmadan, Cilalanın kadının elini gereğinden uzun tuttuğunu fark etti. Polly'nin nazik bir biçimde veda etmesine doktorun, "O zevk bana ait," diyerek yanıt verdiğini duyunca fırlayıp adamı bacağından ısırmak geldi içinden. Polly gitmek üzereydi. Tam kapıyı açarken doktor, "Girişte oturan June'la konuşun," dedi. "Öteki iş için size randevu versin."

"Benim fikrim değil bu," dedi Polly. "Ama kocam böyle olmasını istiyor."

"Hakkı var," dedi Burnside. "Böylece işler kolaylaşır, uzun vadede Parlak daha mutlu olur."

Dick perşembe akşamı eve döndü, bunun anlamı, cuma sabahının önceki sabahlardan çok daha can sıkıcı olacağıydı. Artık evde gizlice, keyifli saatler geçiremeyecekti. Banyoda oturup Polly'yi yıkanırken seyredemeyecekti. Omlet yiyemeyecekti. Çocukların kahvaltı çanaklarından şekerli süt içemeyecekti. Eskiden

olsa bu derece büyük kayıplar acı verirdi Kemik Bey’e ama o cuma sabahı özlemle karışık küçücük bir pişmanlıktan başka bir şey hissetmedi. Kemik Bey umutluydu, Dick pazar günü öğleden sonra gider gitmez kapının kendisine yeniden açılacağını biliyordu. Bunu düşünmek onu avutuyordu, o gün yağmur çiselemesine ve hava soğuyup sonbaharın ilk belirtileri ortaya çıkmasına rağmen aile evin içinde kahvaltı ederken Kemik Bey köpek evine yerleşti, Polly' nin satın aldığı lastik kemiği kemirip durdu. Otobüsün gelip gittiğini, arabanın hareket ettiğini duydu, Polly eve dönmeden önce Dick gelip veda etti. Bu bile keyfini kaçıramadı Kemik Bey'in. Pilot o sabah pek neşeliydi, tüylerinin tıraşı için iltifatlar edip hatırını sorduğunda kuşkularını unutup yücegönüllülük gösterdi Kemik Bey ve adama, elini sessizce, efendice yalayarak yanıt verdi. Dick’ten hoşlanmıyor değilim, diye düşündü. Hayatın tadını çıkarmasını bilmediği için ona acıyordu aslında. Dünya öylesine mucizelerle doluydu ki, insan gününü yanlış şeyleri dert etmekle geçiriyorsa acınacak bir durumda demekti.

Kemik Bey önünde uzun, bol zamanı olduğunu düşünüyordu; çocuklar eve gelinceye kadar zamanını olabildiğince az şey yaparak geçirmeyi planlamıştı; uyuklayacaktı, kemiğini kemirecekti, yağmur fırsat verirse bahçede dolaşacaktı. Gündeminin tek maddesi tembellikti ama Dick durmadan o günün önemli bir gün olduğunu söylüyor, “önemli ânın sonunda geldiğini” yineleyip duruyordu, öyle ki Kemik Bey sonunda acaba benim kaçırdığım bir şey mi var, diye merak eder oldu. Dick in neden söz ettiği hakkında en küçük bir fikri yoktu ama bütün bu gizemli lafların arkasından Polly, Kaplan’ı yuvaya bırakıp geri döndüğünde gezintiye çıkmak üzere arabaya binmesi istendi; Kemik Bey buna hiç şaşırmadı. Dick de orada olduğuna göre arabaya değişik biçimde binecekti elbette; protokoldeki ufak bir değişikliğe itiraz edecek değildi ya. Arabayı Dick kullanıyor, Polly de

onun yanında oturuyordu; Kemik Bey arkadaydı, dökülen köpek tüylerine karşı önlem olmak üzere Dick’in yere serdiği bir plaj havlusunun üzerinde oturuyordu. Arka cam açılamıyordu, bu da araba gezintisinin keyfini oldukça azaltıyordu ama salt arabaya binmek bile hoşuna gidiyordu ve aslında eskiden bulunduğu yeri düşününce burasını elbette yeğliyordu.

Ancak Jones'ların arasının pek de iyi olmadığını hissedebiliyordu. Yolda giderlerken Polly’nin alışılmadık ölçüde suskun olduğu, Dick’e bakmak yerine camdan dışarıyı seyrettiği belli oldu; bir süre sonra Polly’nin suskunluğu Dick’in de keyfini kaçırdı.

“Dinle Polly," dedi, "özür dilerim ama bunu kendi iyiliği için yapıyorum.”

"Bu konuda konuşmak istemiyorum,” dedi Polly. “Sen kararını vermişsin zaten, söyleyecek bir şey yok. Benim düşüncemi biliyorsun, tartışmanın anlamı yok.”

"Bunu ilk düşünen ben değilim ki,” dedi Dick. "Herkes yapıyor bunu."

"Öyle mi? Ya sana yapılsaydı ister miydin?”

Dick homurdanmayla kahkaha arası bir ses çıkardı. "Hadi tatlım, kes şunu. Bir köpek o. Ne olduğunu anlamayacak bile.”

“Lütfen Dick, bu konuyu konuşmak istemiyorum.”

"Neden konuşmayalım? Madem canını bu kadar sıktı...”

"Hayır. Onun önünde konuşamam, doğru değil."

Dick yeniden güldü ama gülüşü bu kez şaşkınlıkla karışık bir kahkahaydı, inanmazlıkla, kesik kesik gülmüştü. "Şaka ediyor olmalısın!” dedi. "Yani Polly, aman Tanrım, bir köpekten söz ediyoruz!”

"Canın ne isterse öyle düşün. Bu arabada bu konuda bir tek sözcük bile etmeyeceğim.”

Ve etmedi de. Ama o âna kadar söylenenler Kemik Bey’in kaygılanmasına yetip artmıştı, sonunda

araba durduğunda ve Kemik Bey, yine salı sabahı geldikleri ve içinde Walter A. Burnside adında bir veterinerin muayenehanesinin bulunduğu binanın önünde olduklarını görünce, başına korkunç bir şey geleceğini anlamakta gecikmedi.

Geldi de. İşin tuhafı Dick haklı çıkmıştı. Kemik Bey başına ne geldiğini anlamadı bile. Kıçına bir iğne yapıp bayılttılar onu, kesme işi bitirildikten ve arabaya geri götürüldükten sonra bırakın kim olduğunu, hatta olup olmadiğini, nerede bulunduğunu bile anlayamadı. Ancak daha sonra narkozun etkisi tümüyle geçince, çekmekte olduğu acıyı duymaya başladı, ama o zaman bile bu acının nereden kaynaklandığını anlayamadı. Neresinin acıdığını biliyordu elbette ama bu, orasının neden acıdığını bilmekle aynı şey değildi; orasını incelemek istiyordu elbette, ancak bu iş için bedenini bükemeyeceğini anlayınca bu incelemeyi erteledi. O bunları düşünürken kulübesine getirilmişti bile, sol yanına dönmüş dalgın dalgın yatıyordu; Folly önünde yere diz çökmüş başını okşuyor, onu eliyle besliyor, orta pişmiş, küçük kıyılmış biftek yediriyordu. Etin olağanüstü bir lezzeti vardı ama aslına bakılırsa o anda pek iştahı yoktu Kemik Bey'in, salt kadını hoşnut etmek için alıyordu verilenleri. Yağmur kesilmişti. Dick, Kaplan'ı alıp bir yerlere gitmişti, Alice ise henüz okuldan dönmemişti ama Polly ile birlikte olmak insanı rahatlatıyordu. Polly onun başını okşamayı sürdürüyor, her şeyin düzeleceğini söylüyordu, Kemik Bey ise acaba başıma ne geldi ve neden canım bu kadar acıyor, diye merak içindeydi.

Çok geçmeden bedenindeki zararı araştırdı ve neyin eksildiğini keşfetti ama bir biyoloji uzmanı ya da anatomi profesörü değil de yalnızca bir köpek olduğundan başına neler geldiğinin hâlâ farkında değildi. Evet, torbası boştu, bildik parçaları yerinde yoktu ama bunun tam olarak anlamı neydi? Orasını yalamak hep hoşuna giderdi, aslında kendini bildi bileli bunu alışkanlık edinmişti,

görünüşe bakılırsa, o nazik torbacıkların dışında o bölgedeki hiçbir şeye dokunulmamıştı. O eksilen parçaların, kendisini defalarca baba yapmış olduğunu nereden bilecekti? Iowa Cityli o Eskimo cinsi Greta'yla giriştiği ve on gün süren serüven dışında, bütün flörtleri kısa sürmüş - hararetli birleşmeler, plansız programsız giriştiği çılgınlıklar, samanlıkta alt alta üst üste boğuşmalardı bunlar- ve hayat verdiği yavruların hiçbirini görmemişti. Hem görseydi bile onların babası olduğunu nereden bilecekti? Dick Jones onu hadım ettirmişti ama Kemik Bey kendi gözünde hâlâ aşk prensiydi, köpek Romeoların kralıydı, son nefesini verene kadar da dişilere kur yapacaktı. Ancak şimdi, yaşamının aldığı bu trajik boyutu kavrayamadı. Fiziksel acıdan başka bir şeyi gözü görmüyordu, acısı kesilir kesilmez bu ameliyat üzerinde bir daha düşünmedi bile.

Günler geçti. Evin yaşam düzenine alıştı Kemik Bey, çevresinde olanlara alıştı, hafta içi günlerle hafta sonu günleri arasındaki farkı, okul otobüsünün sesini posta paketleri kamyonunun sesinden ayırmayı öğrendi, bahçenin bitişiğindeki ormanda yaşayan hayvanların kokusunu tanıdı: sincapların, rakunların, çizgili sincapların, tavşanların, her türlü kuşun. Artık kuşlarla uğraşmaya değmeyeceğini öğrenmişti ama ne zaman çimenliğe kanatsız bir yaratık gelse, onu bahçeden kovalamayı kendine görev ediniyor, var gücüyle havlayarak, hırlayarak onun üstüne saldırıyordu. Eninde sonunda kendisinin o lanet olası tele bağlı olduğunu anlayacaklardı ama şimdilik varlığı çoğunu ürkütüyor ve sürdürdüğü oyun da ilginçliğini koruyordu. Ama kediyle durum farklıydı elbette, zaten kediler hep öyleydi; komşunun kara kedisi, Kemik Bey'i tele bağlayan tasmanın ne kadar uzun olduğunu çoktan keşfetmişti bile, bunun da anlamı kedinin, Kemik Bey'in bahçenin neresine kadar erişebildiğini tam olarak bildiğiydi. Davetsiz kedi Kemik Bey'i küplere bindirecek noktaya yerleşmeyi biliyordu: köpeğin uzanabildiği yerin

tam birkaç santim uzağına. Kemik Bey'in elinden bir şey gelmiyordu. Ya kedi ona tıslarken ve suratına doğru pençelerini uzatırken orada durup deli gibi havlayacak ya da kulübesinin içine çekilip o piç kurusu, kulübenin üstüne sıçrayıp tepedeki sık dizilmiş sedir ağacından kaplamalara pençelerini geçirirken onun varlığından habersizmiş gibi davranacaktı. Seçenekler bunlardı işte: Tırmalanmak ya da alaya alınmak; her ikisinde de zararlı çıkıyordu. Öte yandan, o köpek kulübesinden bakınca görülebilen bazı küçük mucizeler de yok değildi, özellikle geceleri. Örneğin bir gümüş tilki; sabahın üçünde çimenlerin üzerinden geçiyor, Kemik Bey daha parmağını kıpırdatamadan gözden kayboluyordu; gittikten sonra Kemik Bey'in zihninde öylesine eksiksiz, öylesine kusursuz bir imgesi kalıyordu ki, daha sonra günlerce net olarak görüyordu o imgeyi; uçarcasına, hızlı bir görüntü, bir yabanıl zarafet. Sonra, bir eylül gecesi, bir geyik ormandan çıkmış, çimenlerin üzerinde yirmi-otuz saniye kadar dolaşmış, uzaktan gelen bir araba sesinden ürkerek, çimenlerin üzerinde bir sonraki hafta bile hâlâ silinmeyen ayak izleri bırakarak yeniden karanlığa karışmıştı.

Kemik Bey o çimenlikten iyice hoşlanmaya başlamıştı; o kabarık, puf puf şeyin üstüne basmak, otların yeşil sapları arasında zıplayıp duran çekirgeler, nereye dönsen burnuna gelen o toprak kokusu... zaman geçtikçe Dick'le tek bir ortak noktaları varsa onun da çimenleri böylesine delice, tutkuyla sevmeleri olduğunu anladı. Çimen, onları hem birbirine bağlıyor hem de felsefi açıdan oldukça ayırıyordu. Kemik Bey'e kalırsa çimlerin güzelliği Tanrı'nın bir armağanıydı, bu nedenle kutsal toprak muamelesi görmesi gerektiğini düşünüyordu. Dick de bu güzelliği kabul ediyordu ama eğer bu güzellik sürekli olacaksa çimlerle bıkıp usanmadan ilgilenmek, özen göstermek gerektiğini düşünüyordu. Bu işin adı da çim bakımıydı. Kasım ayının ortasına gelinceye kadar Dick'in o çeyrek dönümlük toprak parçasını haftada

en az bir kez biçmediği, biçimlendirmediği bir dönem olmadı. Kendi çim biçme makinesi vardı -golf arabasıyla cüce bir traktörün kırması gibi duran turuncu beyaz renkte bir alet- Dick ne zaman o aleti çalıştırsa Kemik
Bey kendini ölecek gibi hissederdi. O garip aletin sesinden nefret ediyordu, kulakları sağır edercesine yükselen takırtı tukurtularından, havaya saçtığı benzin kokusundan da. Dick ne zaman o şeyin üstüne binip bahçeye dalsa Kemik Bey kulübesine girip saklanıyor, kulaklarını tıkamak için boşuna bir çabayla başını örtüsünün altına sokuyordu; ama kaçması olanaksızdı, bahçenin dışına çıkması söz konusu bile değildi. Dick'in kendi kuralları vardı, Kemik Bey'in yeri bahçe olduğuna göre adam onun çektiği işkenceyi görmezlikten geliyordu. Haftalar geçti, Kemik Bey'in kulağına yapılan bu saldırılar sürdükçe köpek, kendisine önem vermediği için Dick'e ister istemez belli bir kırgınlık duydu.

Dick evde olmadığı zaman her şey kuşkusuz çok daha iyi yürüyordu. Hayatın gerçeğiydi bu, Kemik Bey bunu kabullenmesini öğrendi, tıpkı eskiden Mrs. Gurevitch'in kendisine kötü muamele etmesini kabullendiği gibi. Başlangıçta kadın gerçekten de düşmanca davranmıştı, Brooldyn'deki ilk yılı, burnuna yediği ve canını yakan şaplaklarla, o yaşlı, suratsız kadından işittiği azarlarla dolu geçmişti, sonunda her ikisi de birbirine düşman olmuştu. Ama sonunda her şey değişmişti, değil mi ya? Sonunda Kemik Bey kadının kalbini kazanmıştı, aynı şeyin Dick'le de olmayacağını kim söyleyebilirdi? Şimdilik bu konuda fazla düşünmemeye çalışıyordu. Zaten sevecek üç kişisi vardı, bütün yaşamını bir tek kişinin köpeği olarak geçirdikten sonra bu üç kişi yetiyordu da artıyordu bile. Kaplan bile ilerleme gösteriyordu, onun o çimdikçi minik parmaklarından uzak durmayı başardığı sürece o çocukla olmak -aşırıya kaçmadan elbette- zevk bile verebiliyordu, Alice söz konusu olduğundaysa doz aşımı filan yoktu. Keşke

Alice kendisiyle daha fazla zaman geçirebilseydi ama bütün gün o lanet olası okuldaydı, salı günleri aldığı bale derslerini ve perşembe günkü piyanoderslerini göz önüne alırsanız, bir de her akşam yapması gereken ev ödevlerini sayarsanız, onunla hafta içlerinde ancak sabahları ayaküstü sohbet ederken görüşebiliyorlardı; Alice örtüsünü düzeltirken ve yiyeceği ile suyunu tazelerken yani, bir de okuldan dönünce akşam yemeğinden önce yanına gelip sabahtan beri yaptıklarını anlatır, kendisinin de gününü nasıl geçirdiğini sorardı. Alice'te en çok sevdiği şeylerden biri buydu işte: Kendisiyle sakin sakin konuşuyor, bir konudan ötekine acele etmeden geçiyor, hiçbir şeyi atlamıyordu, sanki köpeğin onun anlattığı şeyleri anlamaması asla söz konusu değilmiş gibi. Alice zamanının büyük bölümünü, hayali yaratıklarla dolu bir dünyada yaşayarak geçiriyordu. Kemik Bey'i de o dünyaya sokuyor, kendisine arkadaş ediyor, oyunun başkahramanlarından biri, erkek kahramanı yapıyordu. Cumartesi ve pazar günlerini, bu garip kimselerin yer aldığı oyunlarla geçiriyorlardı. Dunwitty Baronesi'nin şatosunda çay partisine katılıyorlardı Alice'le birlikte, Floriania Krallığı'nı ele geçirmek için tehlikeli Makyavelist entrikalar dönüyordu orada. Sonra Meksika'da deprem oluyordu, Gibraltar'da da tayfun; bir deniz kazası sonucu Nemo Adası'nın kıyılarına düşüyorlardı, tek gıdaları ağaç dalları ve meşe palamudu kabuklarıydı, ama toprağın yüzeyinin hemen altında yaşayan büyülü gece sürüngenini bulup bir lokmada mideye indirmeyi başarınca uçma yeteneğini kazanabiliyorlardı. [Kemik Bey kızın kendisine verdiği solucanı yuttu, sonra Alice onun sırtına tutundu, havalandılar ve adadan kaçtılar.)

Kaplan deyince akla hoplayıp zıplamak geliyordu. Alice ise sözcükler ve zihinlerin buluşmasıydı. O genç bedendeki olgun ruh, annesi ile babasını Kemik Bey'in kalması için ikna etmişti ama Kemik Bey onların arasında bir süre geçirdikten sonra, kendisine en çok

ihtiyacı olan kişinin Polly olduğunu anlamıştı. Birkaç hafta boyunca kadının peşinde dolaştıktan, kendisine anlattıklarını dinledikten ve yaptıklarına tanık olduktan sonra Kemik Bey onun da kendisi gibi koşulların tutsağı olduğunu anlamıştı. Dick'le tanıştığında yalnızca on sekiz yaşındaydı Polly. Liseden yeni mezun olmuştu, sonbaharda Kuzey Carolina'daki Charlotte Yüksekokulu'na başlamadan önce biraz para kazanmak amacıyla Virginia, Alexandria'daki bir deniz ürünleri lokantasında yaz boyu garsonluk yapmak üzere işe girmişti. Dick lokantaya ilk geldiği gün onunla buluşmak istemişti. Polly'den dokuz yaş büyüktü; Polly onu öyle yakışıklı ve özgüvenli bulmuştu ki, aralarındaki ilişkinin ilerlemesine izin vermişti. Uç-dört hafta kadar flört etmişler, sonra Polly okuluna başlamak üzere Kuzey Carolina'ya gitmişti. Amacı öğretmenlik eğitimi görmek ve öğretmen olmaktı ama okul başladıktan bir ay sonra gebe olduğunu fark etmişti. Durumu annesi ile babasına açıklayınca kıyamet kopmuştu. Polly' nin şapşalın teki olduğunu, cinsel konudaki serbestliğiyle onları rezil ettiğini söylemişlerdi, yardımcı olmayı düşünmüyorlardı; bu kararları ailenin içine bir soğukluk sokmuştu; olayı izleyen dokuz yıl boyunca her iki taraf da karşılıklı olarak özür dilemiş ve pişman olmuş olsa da bu soğukluk tam olarak ortadan kalkmamıştı. Aslında Polly Dick'le evlenmek filan istememişti ama öz babası bile ona sırt çevirdiğine göre nereye gidebilirdi ki? Dick onu sevdiğini söylüyordu. Gördüğü en güzel, en hoş kız olduğunu üst üste yineliyordu; birkaç ay kararsız kaldıktan, en umarsız düşüncelerin içinde (çocuğu aldırmak, evlatlık vermek ya da yanında alıkoyup kendi başının çaresine bakmak gibi) boğulduktan sonra baskılara daha fazla dayanamadı ve Dick'le evlenmek üzere okulu bıraktı; bebek büyüdükten sonra okula geri dönerim, diye düşünüyordu ama Alice'in birçok sağlık sorunu vardı; doğumu izleyen dört yıl boyunca Polly bütün zamanını doktorlarla, hastanelerle, ameliyatlarla

geçirdi, küçük kızının hayatını kurtarmak için sonu gelmeyen tedavilere ve konsültasyonlara katlandı. Bir insan olarak hayatımda başardığım en önemli şey bu, dedi bir sabah Kemik Bey'e -yani Alice'e bakması ve onu sağlığına kavuşturması- o yıllarda kendisi de gencecik bir kadın olmasına karşın bu olayın, gücünü tümüyle tüketip tüketmediğini düşünmüyor değildi. Alice iyileşip okula başlayınca Polly de okula gitmeyi düşünür oldu ama o sırada Kaplan'a gebe kalmıştı, okul işini yine rafa kaldırdı. Şimdi de herhalde çok geçti. Dick artık iyi para kazanmaya başlamıştı, aylık kazancının üstüne, yaptığı yatırımlardan gelen birtakım paraları da katınca rahat rahat geçinebiliyorlardı. Dick karısının çalışmasını istemiyordu; karısı ne zaman çalışmak lafını ortaya atsa, Dick hep aynı yanıtı veriyordu.

Senin zaten mesleğin var, diyordu. Bir eş ve bir anne olmak zaten her kadın için güç bir iştir, kendisi karısına bakabildiği sürece neden salt değişiklik olsun, diye düzeni değiştirmeye çalışsındı ki? Sonra da, karısını ne kadar sevdiğini kanıtlamak için gidip bu kocaman, güzel evi satın almıştı.

Polly evini seviyordu ama Dick'i sevmiyordu. Bunu
Polly'nin kendisi bilmiyordu ama Kemik Bey açık seçik anlamıştı, çok geçmeden bu gerçek, kadının da kafasına dank edecekti. İşte bu yüzden Kemik Bey'e ihtiyacı vardı, Kemik Bey de onu dünyada herkesten çok sevdiğine göre, onun sırdaşı ve dert ortağı olmaktan memnundu. Polly bu rolü oynayacak başkasını bulamazdı, Kemik Bey bir köpekten başka bir şey olmamasına, kadına öğüt verememesine, sorularını yanıtlayamamasına karşın, salt bir müttefik olarak onun yanında oluşu bile kadının, başka türlü atmaya cesaret edemeyeceği adımları atmasına yardımcı oluyordu. Köpeği eve sokmak konusunda kendi kurallarını koyması pek önemli bir şey değildi, ama kendi çapında yine de Dick'e karşı küçük bir tepki, minicik

bir ihanetti, bu ihanet ilerde daha büyük, daha önemli ihanetlere yol açabilirdi. Kemik Bey de, Polly de Dick’in köpeği evin içinde istemediğini biliyorlardı; bu kesin buyruk, köpeğin evi ziyaretlerinin verdiği keyfi daha da artırıyor, onlara tehlikeli, gizli bir nitelik kazandırıyordu, sanki Kemik Bey ile Polly krala karşı düzenlenen bir komploda suç ortağıydılar. Bir sinir harbinin, üstü örtülü düşmanlıkların içine çekilmişti Kemik Bey, bu ailenin yanında kaldıkça oynadığı rol de büyüyordu. Kendileri hakkında tartışmaktansa artık Kemik Bey hakkında tartışıyorlardı Dick ile Polly; kendi düşüncelerini kabul ettirmek için köpeği bahane ediyorlardı; Kemik Bey onların arasındaki konuşmalara pek tanık olmasa da Polly'nin kardeşiyle telefonda yaptığı konuşmalardan, kendi üzerine ağır savaşlar verilmiş olduğunu öğreniyordu. “Halının üzerindeki tüy” çatışması bunlardan biriydi. Dick’in eve dönüş saati yaklaşınca Polly, Kemik Bey’in evdeki izlerini dikkatle ortadan kaldırır, köpeğin dolaştığı yerleri elektrikli süpürgeyle özenle temizlerdi, hatta gerekirse dört ayak üstüne çöker, elektrik süpürgesinin yakalayamadığı tüyleri seloteyple ayıklardı. Bir keresinde, işini pek de kusursuz görmediği bir gün Dick, oturma odasındaki halının üzerinde Kemik Bey'e ait birkaç tüy yakaladı. Polly'nin daha sonra, Durham'da yaşayan kız kardeşi Peg’e anlattığına göre bu birkaç tüy, uzadıkça uzayan, seviyesiz bir tartışmaya yol açmıştı. “Dick bana bu tüylerin burada ne aradığını sordu,” dedi Polly, mutfakta bir tabureye tüneyip sabahları pek sık içmediği sigaralardan birini yakarken. “Ben de ona bilmem, dedim, belki çocuklardan birinin üstünden düşmüştür. Sonra Dick yukarı yatak odasına çıkınca komodinin yanında, yerde bir tane daha tüy buldu. Tüyü parmaklarının arasında tutarak aşağı geldi ve sanırım bu tüyün nereden geldiğini de bilmiyorsundur, dedi; ben de nereden bileyim, dedim. Belki de Parlak’ın fırçasından düşmüştür. Fırçası mı? diye sordu Dick. Onun fırçasının yatak odasında işi ne? Temizliyordum, dedim ben de olabildiğince sakin konuşmaya çabalayarak, hem ne fark

eder ki? Ama Dick işin peşini bırakmıyordu. İşin aslını astarını öğrenmek istiyordu, bu yüzden sordu da sordu. Neden fırçayı bahçede temizlemedin, diye sordu, bu işin yeri orası. Yağmur yağıyordu, dedim, bu konuşmadaki on dördüncü yalanımı söyleyerek. Öyleyse neden garajda temizlemedin, diye sordu. Çünkü canım istemedi, dedim, orası çok karanlık. Demek ki, dedi, ama iyice kızmaya başlamıştı, köpeğin fırçasını içeri getirip yatağın üzerinde temizliyorsun? Aynen öyle, dedim, çünkü canım orada temizlemek istedi. O da bana, sence bu çok iğrenç bir şey değil mi Polly, dedi. Böyle bir şeyden ne kadar iğrendiğimi bilmiyor musun? İnan bana Peg, tam on dakika bu havada sürüp gitti tartışmamız. Bütün bu abuk subukluklar beni bazen deli ediyor. Ona yalan söylemekten çok rahatsız oluyorum ama bu budalaca anlaşmazlıklar karşısında başka ne gelir elimden? Bu adam acayip titiz. İyi yürekli ama çoğu kez bir yüreği olduğunu unutuyor. Tanrım! Köpeği eve aldığımı ona söyleseydim herhalde beni boşardı. Bavulunu toplar, çekip giderdi."

İşte Kemik Bey böylesine karmaşalı bir evliliğin içine düşmüştü. Eninde sonunda bir şeyler olacağı belliydi, ama Polly kendini toparlayıp soruna bir çözüm buluncaya kadar entrikalarla, açığa vurulmayan düşmanlıklarla, ölmekte olan bir aşkın üçkâğıtlarıyla yüklü bir ortamda yaşayacaklardı. Kemik Bey bütün bunlara uyum sağlamak için elinden geleni yapıyordu. Ama öyle çok şey yeniydi ki onun için, öyle çok şeyi incelemek ve anlamlarını çözmek zorundaydı ki, Polly'nin evliliğindeki iniş çıkışlar Kemik Bey'in kafasının pek az yerini işgal ediyordu. Jones Ailesi onu, Willy yle birlikteyken tanıdığından çok farklı bir dünyaya sokmuştu; yeni bir şey keşfetmediği ya da daha önceki hayatımda neler kaçırdım, diye hayıflanmadığı gün geçmiyordu neredeyse. Bunu düşündüren, salt arabayla yaptığı günlük geziler değildi, her gün verilen yemekler ya da tüylerindeki pirelerin ve kenelerin temizlenmiş olması da değildi. Arka avludaki

barbekülerdi, çiğnemesi için verilen iri kemiklerdi, hafta sonlarında Wanacheebee Gölü'ne yapılan gezilerdi, Alice'le birlikte serin sularda yüzmekti, kendisini kuşatan o debdebe ve rahatlık duygusuydu. İki arabalık garajlar, onarım kredileri, Neo-Rönesans alışveriş merkezleri Amerikası'nda bulmuştu kendini; aslında bütün bunlara bir itirazı yoktu. Willy ise bu tür şeyleri hep kınardı, o gülünç, çarpık konuşmasıyla söverdi onlara ama Willy dışarıdan içeri bakıyordu, onları denemek bile istememişti. Kemik Bey ise içerideydi şimdi ve eski sahibinin nerede hata yapmış olduğunu, iyi bir yaşamın bolluğunu tepmek için neden onca çaba harcamış olduğunu merak ediyordu. Burada yaşam pek de kusursuz sayılmayabilirdi ama övülecek çok yanı vardı; bir kez bu sistemin işleyişine alıştınız mı, gün boyu bir tel örgüye bağlı olmanız artık önemini yitiriyordu. Hatta böyle bir yerde iki buçuk ay geçirdikten sonra adınızın Parlak olmasına bile aldırmaz oluyordunuz.

Ailece tatil, Kemik Bey için tümüyle yabancı bir kavramdı. Brooklyn'de henüz yavruyken Mrs. Gurevitch'in ağzından zaman zaman "tatil" diye bir sözcük çıktığını duymuşluğu vardı; ama bu tatil sözcüğü aile sözcüğüyle hiç mi hiç bir araya gelmemişti. *Anne-san* yaptığı işi birden bırakır, kanepeye çöker, ayaklarım sehpaya dayar, uzun uzun iç geçirirdi. "Tamam artık," derdi, "tatildeyim." Söyleniş biçimine bakılırsa bu sözcük "kanepe" ile eşanlamlıydı ya da belki oturmak sözcüğünün çok daha kibar bir biçimde söylenişiydi. Hangisi olursa olsun, aileyle hiçbir ilgisi yoktu; yolculuk etmek fikriyle de bir ilişkisi yoktu. Willy ile Kemik Bey'in yaptıkları şey yolculuk etmekti; birlikte yollara düştükleri onca yıl boyunca sahibinin ağzından bir kez bile tatil sözünün çıktığını duymamıştı. Willy bir yerlerde çalışıyor ve para kazanıyor olsaydı durum farklı olabilirdi ama yolculukları sırasında şurada burada girdiği üç-beş tuhaf iş dışında (Chicago'da bir barda yerleri temizlemek, Philadelphia'daki

bir şirketin kurye servisinde stajyerlik yapmak hep başına buyruk olmuştu Willy. O iki arkadaşın zamanlarını bölen bir şey olmuyordu; takvimlerini çalışma günleri ve dinlenme günleri diye bölmediklerine, ulusal tatil günlerine, yıldönümlerine ya da dini tatillere aldırmadıklarına göre, farklı bir dünyada yaşamışlardı, başkalarının çokça zamanını alan saate bakma, saatleri sayma gibi şeylerle ilgilenmemişlerdi. Ötekilerden farkı olan tek gün Noel günüydü ama Noel bir tatil değil, iş günüydü. Aralık ayının yirmi beşi geldiğinde, Willy ne kadar yorgun ya da akşamdan kalma olursa olsun, Noel Baba kılığını giyer, sokaklarda dolaşarak umut ve neşe saçardı. Manevi babamı böyle anıyorum, derdi, onun dürüst ve özverili olma yeminlerini böyle anıyorum. Sahibinin barış ve kardeşlik nutukları pek ağır gelirdi Kemik Bey'e; bununla birlikte, akşam yemeği paralarının, durumu kendilerinden daha iyi birinin eline geçtiğini görmek ne kadar acı verse de, Willy'nin deliliğinin bir ilkesi olduğunu bilirdi. İyi iyiyi doğurur, kötü de kötüyü; iyiliğinize kötülükle karşılık verilse bile aldığınızdan daha iyisini vermeye devam etmekten başka çareniz yoktur. Yoksa -Willy aynen böyle söylemişti- neden zahmet edip yaşamalı ki?

'Ailece tatil" sözcüklerini Kemik Bey'e ilk söyleyen Alice oldu. Şükran Günü'nü izleyen cumartesiydi; Alice, hindi ve içine doldurulan malzemeden arta kalanlarla dolu bir plastik kovayla bahçeye çıkmıştı; Polly'nin beyaz mutfağından çıkma bir mucize daha. Alice yiyeceği Kemik Bey'in kabına boşaltmadan önce köpeğin yanına çömelip, "Her şey ayarlandı Parlak," dedi. "Ailece tatile çıkıyoruz. Gelecek ay, okul kapandığında babam bizi Disney World'e götürecek." Öylesine mutlu ve heyecanlı görünüyordu ki, Kemik Bey onun söylediklerinin iyi haber olduğunu düşündü; Alice'in ağzından çıkan "biz" sözcüğünün içine kendisinin dahil olmadığı aklının ucundan bile geçmediği için, duyduğu yeni sözcüğün ne gibi sonuçlar getireceğini düşünmektense

önüne konan yemekle ilgilenmeyi yeğledi. Hindiyi otuz saniyede silip süpürdü, üstüne yarım çanak dolusu suyu da yalayıp yuttuktan sonra çimenlere uzandı, kendisine tatilin ayrıntılarını anlatan Alice’e kulak verdi. Kaplan, Mickey Mouse ile Donald Duck’ı görünce bayılacak, diye anlatıyordu kız, kendisi artık bu çocukça şeylerle ilgilenmiyordu ama küçükken o da bayılıyordu onlara. Kemik Bey bu Mickey Mouse'un ne olduğunu biliyordu, kendisine daha önce anlatılanlar hiç etkilememişti onu. Evinde köpek besleyen fare olur muydu hiç? Gülünç bir şeydi bu, sağduyu ve zevk açısından bir hakaret sayılırdı, dünyanın doğal düzeninin saptırılmasıydı. Bir yarım akıllı bile durumun tam tersi olması gerektiğini söyleyebilirdi. Büyük yaratıklar küçük yaratıklara hükmetmek isterlerdi, Kemik Bey’in bu dünyada emin olduğu bir şey varsa o da köpeklerin farelerden daha büyük olduğuydu. Kasım sonundaki o cumartesi günü, öğleden sonra uzanıp yattığı çimenlerin üzerinde, çıkacakları yolculuktan heyecanla söz eden Alice'i dinlerken ne kadar da şaşırmıştı. Salt uydurma bir fare göreceğiz, diye insanların yüzlerce kilometre yol tepmesini kesinlikle anlayamıyordu. Willy yle birlikte yaşamanın pek yararı yoktu ama hiç kimse Kemik Bey’i yolculuk etmemekle suçlayamazdı. Dört bir yana gitmiş, her şeyi görmüştü. Söylemek kendisine düşmezdi elbette ama bu Jones ailesi ilginç bir yere gitmek istiyorlarsa kendisine sormaları yeterdi, o da onları seve seve o bir sürü güzel yerden birine götürürdü.

Pazar akşamına kadar bu konu bir daha açılmadı. Pazartesi sabahıysa Polly'nin kız kardeşiyle telefondaki görüşmesine tanık olan köpek, Alice’i ne kadar yanlış anlamış olduğunu fark etti. Onca yolu gidip fareyi görecek, sonra da doğruca eve dönecek değillerdi, tam iki hafta boyunca hareket halinde olunacaktı. Uçaklar, oteller, kiralık arabalar, dalma donanımı, lokantalarda yer ayırtmalar ve aile özel indirimleri dolduracaktı o günleri. Yalnızca Florida'ya değil, Kuzey Carolina ya da gidilecekti; Polly'yi, kardeşi Peg'e telefonda, Noel'i

Durham'da onunla birlikte geçirmeyi planladığını söylerken duyunca, aile tatil için nereye giderse gitsin kendisinin onlarla birlikte gitmeyeceğini sonunda anladı. “Bir tatile ihtiyacımız var’ diyordu Polly, “belki bu bize iyi gelir. Bilemem ama bir deneyeyim diyorum Peg. Aybaşım on gün gecikti, eğer bu, düşündüğüm anlama geliyorsa, o zaman hızla düşünüp karar vermem gerek' Kısa bir sessizlikten sonra, “Hayır,” dedi, “henüz ona söylemedim. Ama bu gezi onun fikriydi, bunu da iyiye işaret diye yorumluyorum.” Yine bir sessizlik oldu ve sonra sonunda, “ailece tatil”in ne olduğunu açıklayan sözcükleri duydu, Kemik Bey: Onu bir köpek bakımevine bırakacağız. On beş-yirmi kilometre kadar uzakta iyi bir yer varmış. İyi ki hatırlattın Peg. Bu işi hemen ele almalıyım. Noel zamanı bu tür yerler çok kalabalık olur.”

Kemik Bey orada öylece durup Polly’nin konuşmasının bitmesini bekledi, köpeklerin kırk bin yıldır yaptığı gibi kadına hüzünlü, kayıtsız bakışlarla bakıyordu. “Hiç üzülme Parlak Çocuk,” dedi Polly telefonu kaparken, “yalnızca iki hafta. Sen bizi özlemeye başladığında biz zaten dönmüş olacağız.” Sonra eğilip kucakladı köpeği, “Hem zaten ben seni, senin beni özleyeceğinden daha çok özlerim," dedi. “Kendini öylesine sevdirdin ki canım, sensiz yapamaz oldum.”

Pekâlâ, demek geri döneceklerdi. Buna emindi artık, ama yine de onlarla birlikte gitmeyi yeğlerdi. Florida’da bir otel odasına tıkılmaktan ya da uçakların bagaj bölümlerinde yolculuk etmekten hoşlanıyor değildi elbette, onu rahatsız eden işin ilkesiydi. Willy bir yere giderken onu asla arkada bırakmazdı. Bir kez bile, bir kerecik bile bırakmamıştı, Kemik Bey de bırakılmaya hiç alışkın değildi. Gerçi şımartılmış olabilirdi ama onun kitabında bir köpeğin mutluluğu için yalnızca sevilmesi yeterli değildi. Kendisine ihtiyaç duyulduğunu da hissetmeliydi.

Bu durum Kemik Bey için geçici bir başarısızlıktı, ama dünyanın sonu demek değildi. Artık bunu öğrenmişti, her şey yolunda giderse Kemik Bey herhalde hayal kırıklığını kısa sürede unutacak ve tutukluluk süresini uysallıkla, efendice tamamlayacaktı. Ne de olsa bundan çok daha sıkıntılı günler geçirmişti; ancak kötü haberi aldıktan üç gün sonra karnında ilk kez bir kasılma duydu, bunu başkaları izleyecekti; ondan sonra da tam iki buçuk hafta boyunca ağrı, sağrılarına, kollarına ve bacaklarına, hatta boğazına kadar yayıldı. İçinde kötü ruhlar dolaşıyordu, onları içine sokanın da Burnside olduğunu biliyordu. O şarlatan, Polly'nin bacaklarını dikizlemekle öylesine meşguldü ki, kendisini doğru dürüst muayene etmemişti; bir şeyler unutmuş olmalıydı ya da testlerden birini ihmal etmiş, kanını yanlış bir mikroskopta incelemişti mutlaka. Hastalık belirtileri henüz hafifti, dolayısıyla dışa vuran bir şey yoktu (kusmuyordu, ishal olmamıştı, kriz geçirmiyordu filan) ama günler geçtikçe Kemik Bey gitgide tuhaflaştı, bu ailece tatil işini oluruna bırakmak yerine surat asmaya, somurtmaya, olayı büyütmeye başladı, öyle ki, bu dert ilk başta yolunun üstündeki küçük bir taşken koca bir kaya parçasına dönüştü.

Köpek bakımevi hiç de kötü bir yer değildi. Kemik Bey bile görebiliyordu bunu; Alice ile babası onu Aralık ayının on yedisinde oraya götürüp bıraktıklarında Kemik Bey, Polly'nin iyi bir seçim yapmış olduğunu kabul etti. Köpek Çiftliği'nin Sing Sing ya da Şeytan Adası'ndaki hapishanelerle hiç ilgisi yoktu, terk edilmiş ya da bakımsız köpeklerin kapatıldığı bir yer de değildi. Bir zamanlar büyük bir tütün fabrikasının kurulu olduğu yirmi dönümlük bir arazide yer alan bu çiftlik, kent dışında dört yıldızlı bir köpek oteliydi; en şımarık ve huysuz ev hayvanlarının isteklerini ve kaprislerini karşılamaya bile yeterliydi. Hayvanların uyuduğu kafesler alabildiğine derin, kırmızı bir barakanın iki duvarı boyunca sıralanmıştı. Tam

altmış tane bölme vardı, her hayvan rahatça hareket edebiliyordu bölmelerin içinde (aslında Kemik Bey’ in buradaki bölmesi evdeki kulübesinden daha büyüktü); bölmeler her gün temizleniyor, her birinin içinde tertemiz yıkanıp ütülenmiş bir örtü ve köpeklerin ısırması için tabaklanmamış deriden bir de oyuncak bulunuyordu; oynayacak hayvanın isteğine göre kemik, kedi ya da fare biçiminde olabiliyordu bu oyuncak. Barakanın tam arkasında etrafı çevrili iki dönümlük bir bahçe vardı, burada hayvanlar koşup oynayabiliyorlardı. İsteyene özel perhiz yemeği veriliyor, her hafta ücretsiz banyo olanağı sağlanıyordu.

Ama bütün bunların hiç önemi yoktu, en azından Kemik Bey’in gözünde yoktu. Bu yeni çevresinden hiç etkilenmemiş, en ufak bir ilgi göstermemişti; bu yerin sahibiyle, karısıyla ve görevlilerle (hepsi de köpekleri seven, anlayan insanlardı) tanıştıktan sonra bile orada kalmayı hiç istememişti. Ama elbette ki onun bu isteksizliği Alice ile Dick’in onu bırakıp gitmesine engel olmamıştı; onların yaptığı bu berbat iş karşısında protestosunu havlayarak göstermek istemişse de, Alice’in kendisinden gözyaşları içinde sevip okşayarak ayrılması karşısında söyleyecek söz bulamamıştı. Kendi çapında Dick de onunla vedalaşmaktan üzülür gibiydi. Baba ile kızı arabaya binip gitmişler, Kemik Bey onların toprak yolda ilerleyip ana binanın arkasında gözden kaybolmalarını seyrederken, başını ne tür bir derde soktuğunu ilk kez sezer gibi olmuştu. Yalnızca can sıkıntısı değildi bu, bunun farkındaydı, yalnızca duyduğu korku da değildi. Yolunda gitmeyen bir şey vardı, son günlerde içinde fokurdayıp duran şey taşma noktasına gelmişti. Başı ağrıyor, midesi kaynıyordu, dizleri öylesine dermansızdı ki ayakta zor duruyordu. Yiyecek verdilerse de yiyecek düşüncesi bile midesini bulandırdı. Çiğnemesi için kemik verdiler ama ona bakmadı bile. Yalnızca suyu kabul etti ama önüne koydukları suyu da iki yudum aldıktan sonra bıraktı.

Kemik Bey’in kafesi, hırıltılı sesler çıkaran on yaşındaki bir buldog ile süslü püslü bir labradorun arasındaydı. Eskiden olsa böyle bir dişi onu hemen şehvete düşürür, koklama nöbetleri geçirirdi ama o gece o dişinin varlığını neredeyse hiç fark etmedi, örtüsünün üstüne çöküp uyudu. Uykuya dalar dalmaz yeniden Willy’yi görmeye başladı düşünde, ama bu düşü daha önce gördüklerine hiç benzemiyordu; tatlı tatlı cesaret vermeler ve avutucu öğütler yerine sahibinin öfkesinden nasibini adamakıllı aldı Kemik Bey. Belki de içini kavuran ateşti bu, belki de Willy'nin başına Timbuktu’da bir şey gelmişti, hangisi olursa olsun, o gece Kemik Bey’in karşısına çıkan adam, son yedi yıl ve dokuz ayın her günü birlikte olduğu Willy değildi. Bu seferki hınçlı, alaycı bir Willy’ ydi; Şeytan gibiydi, acımak, kibarlık nedir bilmiyordu. Zavallı Kemik Bey bu adamdan öylesine korktu ki bebekliğinden beri ilk kez uyurken altına işedi.

Bu sahte Willy’nin gerçek Willy’ye tıpatıp benzemesi işleri daha da karıştırdı. O gece Kemik Bey’in düşüne girdiğinde, üzerinde köpeğin son yedi Noel'dir Willy’ nin üzerinde gördüğü yıpranmış Noel Baba giysisinin aynısı vardı. Daha da kötüsü, düşündeki sahnenin eskiden tanıdığı bir yerde geçmemesiydi -örneğin metro vagonundakine benzer bir sahne değildi- şimdi geçiyordu olay, Kemik Bey’in geceyi geçirdiği kafeste hem de. Kemik Bey gözlerini kapadı, düşünde yeniden gözlerini açtığında Willy’yi karşısında buldu, yarım metre ötesinde oturmuş, sırtını parmaklıklara dayamıştı. “Şimdi söyleyeceklerimi yinelemeyeceğim,” dedi köpeğe, “onun için sus da beni iyi dinle. Gülünç bir şey oldun sen, bıktırıcı ve itici bir ucubeye dönüştün, artık beni düşlerine almam istemiyorum. Bunu sakın unutma, köpek! Bunu kafana iyice sok ve bir daha adımı ağzına alma, hem de hiç alma; ne sevgiyle an beni ne de başka bir biçimde. Ben öldüm, huzur bulmak istiyorum. Bütün bu sızlanmalar, başına gelenler hakkında yakınmalar... Bunları

duymadığımı mı sanıyorsun? Seni dinlemekten bıktım usandım, bundan sonra beni düşlerinde hiç görmeyeceksin. Anlıyor musun? Yakamı bırak kuş beyinli, Beni rahat bırak. Benim arkadaşlarım var, artık sana ihtiyacım yok. Çaktın mı? Yolumdan çekil, bir daha da önüme çıkma. Seni görmek istemiyorum."

Sabah olduğunda ateşi öyle yükselmişti ki, her şeyi çift görmeye başlamıştı. Midesi, mikropların savaş alanına dönmüştü, ne zaman hareket etse, bulunduğu yerde birkaç santim bile kıpırdasa, yeni bir nöbet başlıyordu. Sanki bağırsaklarında su bombalan patlıyor, iç organlarını zehirli gazlar eritiyordu. Gece boyunca birkaç kez uyanmış, sancıları geçinceye kadar kendini tutamadan öğürüp durmuştu ama öğürtülerin ardı arkası kesilmemişti; sonunda gün ağardığında ve ahırın pencerelerindeki parmaklıklardan içeri gün ışığı dolduğunda Kemik Bey çevresinde beş-altı kusmuk birikintisi gördü; küçük öbekler halinde kurumuş balgamlar, yarı sindirilmiş et parçacıkları, pıhtılaşmış kan lekeleri, ne olduğu belirsiz sarımtırak et suları.

O sırada çevresinde büyük bir şamata kopmaktaydı ama Kemik Bey bunun farkına varamayacak kadar hastaydı. Öteki köpekler ayaklanmışlar, doğan günü karşılamak üzere havlayıp duruyorlardı, Kemik Bey’in elindense ölü gibi yatmaktan ve bedeninin halini düşünmekten başka bir şey gelmiyordu. Hastalandığını biliyordu ama ne kadar hasta olduğunu bilmiyordu, bu hastalığın sonunun nereye varacağını da... Köpekler böyle bir hastalıktan ölebilirler de, diyordu kendi kendine, birkaç gün içinde iyileşip eskisinden de sağlıklı olabilirler de. Kendisine sorulsaydı ölmek istemiyorum, derdi. Gece düşünde neler olmuş olursa olsun, yaşamak istiyordu o. Willy’nin beklenmedik acımasızlığı karşısında şaşkına dönmüştü, kendisini berbat, inanılmaz derecede yalnız hissediyordu, ama bu, Kemik Bey’in yaptıkları için eski sahibini bağışlamayacağı anlamına gelmiyordu. Bir kez

yüzüstü bıraktı, diye birine sırt çevirmek doğru olmazdı, onca dostluktan sonra olmazdı, özellikle de ortada hafifletici nedenler varsa. Willy ölmüştü, insanların öldükten bir süre sonra huysuz ve öfkeli olmayacaklarını kim bilebilirdi? Öte yandan, o gördüğü adam Willy olmayabilirdi de. Düşündeki adam bir sahtekâr, Willy'nin kılığına girmiş bir Şeytan olabilirdi; Kemik Bey'i kandırıp sahibine düşman etmek üzere Timbuktu'dan gönderilmişti belki de. Ama o gördüğü Willy olmuş olsa bile, çok acımasızca, çok kırıcı bir biçimde konuşmuş olsa bile, Kemik Bey o sözlerde bir nebze gerçek payı olduğunu yadsıyacak değildi. Son zamanlarda günlerini kendine acımakla geçirmiş, önemsiz hakaretler ve haksızlıklar üzerine saatlerce dertlenip durmuştu, oysa Kemik Bey gibi bir köpeğe böyle davranmak hiç yakışmıyordu. Şükran duyacağı çok şey vardı, önünde de uzun bir hayat bekliyordu kendisini. Willy'nin, kendisini bir daha düşünmemesini istediğini biliyordu ama onu düşünmemek Kemik Bey'in elinde değildi. Yüksek ateşte görülen o sayıklamalar, bunaltılar başlamıştı, ayağa kalkıp kafesinin kapısını açması ne kadar olanaksızsa kafasından geçen düşünceleri denetlemesi de o kadar olanaksızdı. Willy düşlerine girdiyse Kemik Bey'in yapacağı bir şey yoktu. Sahibi kulaklarını tıkayacak, bu düşünceler uzaklaşıncaya kadar bekleyecekti. Ama hiç değilse Kemik Bey artık yakınmıyordu. Hiç olmazsa iyi olmaya çabalıyordu.
Kafesinin kapısını düşünmesinin üstünden bir dakika geçmişti ki, genç bir kadın gelip sürgüyü açtı. Kadının adı Beth idi, üzerinde kabarık bir mavi naylon parka vardı. Tombul kalçalı, toparlak suratlı, kısa saçlıydı. Kemik Bey onu bir gün öncesinden anımsadı. Kendisine yiyecek getiren, su veren, başını okşayıp, yarın kendisini daha iyi hissedeceğini söyleyen oydu. Tatlı bir kızdı ama hastalıktan anlamıyordu. Kusmukları görünce telaşlandı, daha yakından bakmak üzere başını eğip kafese girdi. "Kötü bir geceydi, öyle mi Parlak?" dedi. "Galiba seni Baba'ya göstermemiz gerekecek." Baba'yı da bir gün önce

gördüğünü düşündü Kemik Bey, kendilerine araziyi gezdiren adamdı. Siyah gür kaşlı, kel kafalı, iriyarı bir adamdı. Adı da Pat idi, Pat Spalding ya da Pat Sprovvleen galiba. Karısı da yanlarındaydı, turun ilk bölümüne katılmıştı. Evet, şimdi anımsıyordu, karısının bir tuhaflığı vardı. Onun adı da Pat idi, Alice bunu gülünç bulmuş, o iki adın üst üste söylendiğini duyunca gülmüştü de; ancak Dick onu bir kenara çekmiş, terbiyeli olmasını istemişti. Patrick ile Patricia, kısaca Pat ve Pat. Ne kadar karışıktı bunlar, anlamsız ve kafa karıştırıcıydı.

Sonunda Beth onu kalkıp kendisiyle birlikte eve kadar gitmesi için ikna etti. Yolda giderken bir kez daha kustu Kemik Bey ama soğuk hava sıcak bedenine iyi gelmişti, midesi boşaldığına göre artık sancıları da azalmış gibiydi. Cesareti yerine gelmişti, kızın peşinden eve girdi, oturma odasındaki halıya oturması söylenince de minnetle karşıladı bunu. Beth babasını bulmaya gitti, şöminenin önüne kıvrılan Kemik Bey de bütün dikkatini holdeki ayaklı saatin çıkardığı seslere verdi. Tıkırtıları dinledi, dinledi, sonunda gözlerini kapadı. Tam içi geçiyordu ki, yaklaşan ayak sesleriyle irkildi, arkasından da bir erkek sesi duyuldu: “Kendi haline bırakalım. Uyanınca bakalım nasıl olacak.”

Bütün gün uyudu, akşama doğru uyandığında artık kendini iyi hissediyordu. Tam olarak toparlanmış değildi ama canlanmıştı, ateşi de birkaç derece düştüğüne göre orası burası kopacakmış gibi hissetmeden kaslarını oynatır duruma gelmişti. En azından su içebilecek kadar iyileşmişti; köpeğin durumunu kendi gözleriyle görsün, diye Beth babasını çağırdığında Kemik Bey daha fazla dayanamadı ve getirilen suyu kana kana içti. Ama hesabını bilememişti. Onca suyu içecek durumda değildi. Bir numaralı Pat odaya girdiğinde Kemik Bey midesindekileri halının üstüne boşaltıverdi.

“İnsanların hasta köpeklerini getirip başımıza atmalarından nefret ediyorum,“ dedi adam. "Bu köpek öteki

dünyaya giderse işimiz iş. Hakkımızda hemen dava açılır, öyle değil mi?"

"Doktor Burnside’a haber vereyim mi?" diye sordu Beth.

“Evet. Söyle ona, yola çıkıyorum.” Odadan çıkmaya hazırlandı, yarı yolda durup Beth'e döndü: "Düşündüm de, annenin gitmesi daha iyi olur. Şu sırada burada işler çok yoğun.”

Bu gecikme Kemik Bey'in işine yaradı. İki numaralı Pat bulunup yolculuk ayarlanıncaya kadar o da kafasında bir plan yapacak zaman buldu. Zaten plan yapmış olmasaydı, daha sonra yaptığı şeyi asla başaramazdı. Hasta olup olmadığı, hayatta kalıp kalmayacağı hiç önemli değildi. Bardağı taşıran damla konmuştu. Ölürdü de o geri zekâlı veteriner bozuntusuna götürülmesine izin vermezdi. İşte bu yüzden bir plan yapması gerekiyordu. Plan yapması için pek az zamanı vardı, birkaç saniye içinde planı kafasının içinde tamamlanmış olmalıydı; ne yapacağını, tam olarak ne zaman yapacağını o zaman bilecekti.

İki numaralı Pat, Beth’in yaşça büyük bir kopyasıydı. Daha iriydi belki, parkası da mavi değil kırmızıydı, ama o da kızı gibi erkeksi bir yeterlilik havası yayıyordu çevresine, onun gibi iyi huyluydu. Kemik Bey, o iki kadını bir numaralı Pat’ten daha çok sevmişti, onların güvenini istismar edeceği için de üzülüyordu, özellikle kendisine böyle iyi davrandıktan sonra, ama bu bir ölüm kalım sorunuydu ve duygusallıklarla yitirecek zamanı yoktu. Kadın, Kemik Bey’i tasmasıyla arabaya götürdü, ön kapıyı açıp onu bindirmek istedi, Kemik Bey’in tahmin ettiği gibi son dakikaya kadar kayışı elinden bırakmadı. Kadın kapıyı kapatır kapatmaz Kemik Bey arabanın içinde yer değiştirip sürücü koltuğuna geçti. İşte stratejisinin can alıcı noktası buydu; ancak kayış vites koluna, direksiyona ya da herhangi bir çıkıntıya takılmamalıydı (takılmadı da), kadın arabanın çevresinden dolaşıp sol ön

kapıyı açıncaya kadar da Kemik Bey sürücü koltuğuna oturmuş olmalıydı (oturdu da). İşte olayı zihninde böyle canlandırmıştı, zaten gerçekleşmesi de aynen böyle oldu. İki numaralı Pat sol ön kapıyı açar açmaz Kemik Bey dışarı fırladı. Yere çarptı, sonra koşmaya başladı, kadın kuyruğunu yakalayamadan ya da kayışın üzerine ayağıyla basamadan kaçıp gitti.

Ana binanın kuzeyindeki ormana yöneldi, yoldan olabildiğince uzak kalmak istiyordu. İki numaralı Pat’in, geri dönmesi için seslendiğini duyabiliyordu, bir dakika sonra da bir numaralı Pat ile Beth'in sesleri de eklendi onunkine. Arkasından da arabanın motorunun çalıştırıldığını ve toprak yolda gıcırdayan frenlerin sesini duydu, ama o zamana kadar Kemik Bey ormana dalmıştı bile, onların kendisini asla bulamayacaklarını biliyordu. Yılın o günlerinde karanlık erken çökerdi, bir saate kadar o üçü hiçbir şey göremez olurlardı.

Kuzeye doğru ilerlemeye devam etti, soluk kış güneşi kaybolmaya başlarken Kemik Bey ağaçların dibindeki donmuş otların arasından ağır ağır yürüdü. Köpek yaklaşınca kaçan kuşlar çam ağaçlarının tepelerine uçuştular, ayak seslerini duyan kırlangıçlar dört bir yana kaçıştılar. Kemik Bey nereye gittiğini biliyordu, hem oraya nasıl ulaşacağını bilmese bile burnunun kendisine doğru yönü göstereceğine emindi. Jones’ların arka bahçesi yalnızca 15 kilometre uzaktaydı, oraya ertesi gün ya da en geç bir sonraki gün varacağını tahmin ediyordu. Jones’ların evde olmamalarının ya da iki hafta sonra dönecek olmalarının hiç önemi yoktu. Yiyeceklerinin garajda kilitli olmasının ve onlara ulaşmasının olanaksız olmasının da önemi yoktu. Ne de olsa yalnızca bir köpekti Kemik Bey, o kadar uzun boylu düşünemezdi. Şimdi önemli olan tek şey, gideceği yere ulaşmasıydı. Bir ulaşsa gerisi kendiliğinden çözümlenirdi.

Ya da öyle sandı. Ama işin acı yanı, Kemik Bey’in yanlış düşünüyor olmasıydı. Sağlığı yerinde olsa,

kuşkusuz ulaşırdı hedefine ama bedeni kendisinden isteneni yerine getirecek güçte değildi, bütün bu sıçramalar ve koşmalar sonunda yapacağını yaptı. 15 kilometre fazla bir yol değildi, üç buçuk ay önce koştuğu uzaklıklarla karşılaştırınca hiç değildi ama şimdi midesi boştu, bir köpek salt irade gücüyle ancak bu kadar yol gidebilirdi. İlginçtir ki, o bitkin durumunda tam 3 kilometre gidebildi. Bacakları kendisini taşıdığı sürece gitti, sonra tam adımını atarken ne olduğunu bile anlamadan yere çöktü ve uyuyakaldı.

Bir gece önce olduğu gibi yine Willy'yi gördü düşünde, bu düşü de daha önce gördüğü düşlerden hiçbirine benzemiyordu. Bu sefer California'nın La Jolla kentinde, sahilde oturuyorlardı, Kemik Bey henüz küçük bir yavruyken birlikte çıktıkları ilk yolculukta gelmişlerdi buraya. Yani uzun yıllar önceydi bu, gözüne her şeyin yeni ve yabancı geldiği günlerdi, her şeyin ilk kez olduğu dönemdi. Düşü, öğle sonrasının tam ortasında başlıyordu. Güneş pırıl pırıl parlıyordu, havada hafif bir esinti vardı; Kemik Bey başını Willy'nin kucağına koymuş yatıyor, sahibinin eli kafasının üstünde gidip gelirken bu dokunuşun tadını çıkarıyordu. Bütün bunlar gerçekten olmuş muydu? Artık bunu anımsayamıyordu ama gerçek olacak derecede canlı hissedebiliyordu, onu ilgilendiren de buydu şimdi. Mayolu güzel kızlar, dondurma külahları, güneş kremi tüpleri, havada uçuşan kırmızı frizbiler. Düşünün içinde gözlerini açtığında bunları gördü, bunların tuhaflığını ve güzelliğini kokladı, sanki bir yanıyla katı gerçeğin sınırlarının dışına çıkmış olduğunu biliyordu. Her şey sessizliğin içinde başlıyor gibiydi, yani tek söz duyulmayan bir sessizlik içinde; sahile vuran dalgaların, kumsaldaki bayrakları ve güneş şemsiyelerini döven rüzgârın sesi duyuluyordu. Sonra bir yerlerde, radyoda çalan popüler bir şarkı duyuldu, bir kadın sesi, *"Be my baby, be my baby, be my baby now"* diyordu. Hoş bir şarkıydı, hoş ve budalaca; Kemik Bey kendini şarkıya

öylesine kaptırmıştı ki Willy'nin kendisiyle konuştuğunu duymadı. Dikkatini sahibine yönelttiğinde birkaç cümleyi kaçırmıştı bile, belki de çok önemli bir bilginin verildiği koca bir paragrafı; Willy'nin ne demek istediğini anlayıncaya kadar birkaç dakika geçti.

İlk duyduğu söz, "Telafi et," idi, arkasından "Kusura bakma dostum," ve "test" geldi. Bu sözlerin arkasından "pis iş" ve "ikiyüzlü davranmak" geldiğinde Kemik Bey ne anlatıldığını çözmek üzereydi. Şeytan Willy bir yutturmacaydı, kendisini kandırıp sahibinin anısına karşı yüreğini sertleştirmek için hazırlanmış bir hileydi. Bu işkence ne kadar ağır olursa olsun, köpeğin sevgisinin sürekliliğini ölçmenin tek yoluydu. O çılgın, Kemik Bey'in cesaretini kırmak istemişti ama Kemik Bey'in ödü kopmuş olmasına karşın sabah uyandığında Willy'yi tereddütsüz bağışlamış; iftiralarını ve suçlamalarını boş vermiş, geçmişi geçmişte bırakmıştı. Bu yolla, sınandığının farkına bile varmadan sınavı geçmişti. Ödülü de bu düştü, mahmur, bitimsiz bir yazın hüküm sürdüğü bu dünyaya yaptığı ziyaret ve soğuk bir kış gecesinde sıcak güneşin altında yatma şansıydı; bu düş keyifli ve ustalıkla hazırlanmış olsa da arkasından çok daha önemli şeyler gelecekti.

"Nedir gelecek olan?" diye soran kendi sesini duydu Kemik Bey; birden konuşabildiğinin farkına vardı, anadilini kullanan herhangi bir insan gibi düzgün ve doğru çıkarabiliyordu sözcükleri ağzından.

"Bu, örneğin," dedi Willy.

"Bu dediğin nedir?" dedi Kemik Bey, hiçbir şey anlamamıştı. "Ne?

"Şu anda yaptığın."

"Ben hiçbir şey yapmıyorum. Burada, kumun üstünde seninle birlikte yatıyorum."

"Sen benimle konuşuyorsun, değil mi?"

"Konuşmaya benziyor. Konuşma gibi geliyor kulağıma. Ama bu, bu işi gerçekten yapıyorum, anlamına

gelmez.

"Ya ben sana yaptığını söylersem ne yaparsın?" "Bilmem. Belki de ayağa kalkıp dans ederim." "Öyleyse dans etmeye başla Kemik Bey. Zamanı geldiğinde tasalanmana gerek kalmayacak."

"Ne zamanı Willy? Sen neden söz ediyorsun?" "Timbuktu'ya gitme zamanı geldiğinde."

"Yani oraya köpekler de girebilir mi?"

"Her köpek giremez. Bazıları girebilir. Her köpek ayrı değerlendirilir."

"Ben girebilir miyim?"

"Girebilirsin."

"Benimle dalga geçme patron. Bu konuda şaka yapmana dayanamam."

"İnan bana oğlum, gireceksin. Karar verildi zaten." "Ne zaman gireceğim?"

"Zamanı geldiğinde. Sabırlı olmalısın."

"Önce kovayı tekmelemeliyim, değil mi?"

"Evet, öyle. Bu arada senin iyi davranmanı istiyorum. Köpek Çiftliği'ne geri dön ve sana bakmalarına izin ver. Jones'lar seni almaya geldiklerinde ne kadar şanslı olduğunu hatırla. Polly ile Alice'den daha iyisini bulamazsın. Bu ikisinden iyi insan bulamazsın, inan bana. Bir şey daha: Sana verdikleri ada da kafanı fazla takma. Benim için sen her zaman Kemik Bey'sin. Ama canın sıkılacak olursa Latincesini söyle, o zaman kendini daha iyi hissedersin: *Parlaktus* Kulağa hoş geliyor, değil mi? Köpek Parlaktus. Roma'nın en soylu kuyruk sallayıcısı." Evet, kulağa hoş geliyordu, hem de çok hoş; Kemik Bey güneş doğduktan hemen sonra uyandığında, bu sözcüğün tınısı hâlâ kafasının içinde yankılanıyordu. Kendisi uyurken öyle çok şey değişmiş, gözlerini kapatması ile açması arasında geçen sürede başına öyle çok şey gelmişti ki, ne gece yağmış olan karı fark etti, ne de *Parlaktus* sözcüğünden geldiğini sandığı çıngırtıların rüzgârda yavaşça gıcırdayan, kar yüklü ağaç dallarından

geldiğini. Düş dünyasından ayrılmak istemeyen Kemik Bey kendisini saran acı soğuğu sonradan fark etti, soğuğu hissetmeye başlayınca da aynı şiddette bir sıcaklığın da farkına vardı. İçinde tutuşan bir şeyler vardı. Soğuk dışında, sıcak içindeydi; bedeni karla kaplıydı, içindeyse ateş yeniden başlamıştı, bir gün önceki kadar yüksek ve şiddetliydi. Ayağa kalkıp üstündeki karları silkelemek istedi ama bacakları pelte gibiydi, çabalamaktan vazgeçti. Sonra denerim, diye düşündü, güneş çıkıp hava ısınınca denerim. Beklerken yerde yatıp karı inceledi. Kar tabakası 2-3 santimi geçmiyordu ama bu bile dünyayı bambaşka bir yer yapmıştı. Karın beyazlığının tuhaf olduğunu düşündü, tuhaf ve çok güzel, birkaç tane serçe ile baştankaranın yiyecek bulma umuduyla yeri eşelediklerini görünce içinden onlara karşı bir duygudaşlık yükseldi. Evet, o işe yaramaz kuş beyinlilere karşı. Elinde değildi. Kar hepsini bir araya getirmişti; bu sefer onlara canını sıkan şeyler olarak değil de kardeş yaratıklar gözüyle bakıyordu, gizli bir kardeşliğin üyeleri olarak. Kuşlan izlerken aklına Willy'nin, Köpek Çiftliğime dönmesi konusundaki sözleri geldi. Akıllıca bir öğüttü bu, bedeni buna izin verseydi kalkıp yola düşerdi de. Ama vermiyordu. O kadar yolu gidemeyecek kadar zayıf düşmüştü, bacaklarının kendisini oraya kadar taşıyacağına güvenemediğine göre olduğu yerde kalacaktı. Yapacak başka işi olmadığından biraz kar yedi, sonra da düşünü anımsamaya çalıştı.

Yavaş yavaş, arabaların ve kamyonlarını seslerini, sabahın ilk saatlerindeki trafiğin uğultusunu duymaya başladı. Güneş yeni doğuyordu, ağaçlardaki kar eriyip yanı başına, yere düşerken Kemik Bey acaba şehirlerarası yol sandığım kadar yakında mı, diye merak etti. Kimi zaman sesler yanıltıcı olabiliyordu; havanın etkisiyle uzaktaki bir şeyin yakınında olduğunu sandığı çok olmuştu. Gücünü sonuçsuz çabalar için harcamak istemiyordu ama eğer yol sandığı yerdeyse, belki de bir

kurtuluş fırsatı vardı. Trafik yoğunlaşmaya başlamıştı, ıslak karayolunun üzerinde hızla giden çeşitli taşıt araçlarını ayırt edebiliyordu artık, irili ufaklı arabalar, kamyonlar ve minibüsler, şehirlerarası otobüsler peş peşe geçiyorlardı. Her birinin direksiyonunda da bir kişi oturuyordu; bu sürücülerden biri bile durup kendisine yardım etse hayatı kurtutabilirdi herhalde. Ancak bunun için önündeki tepeyi tırmanması ve sonra öteki yamacından aşağı inmesi gerekiyordu, bu iş ne kadar güç olursa olsun yapılmalıydı. Yol, oralarda bir yerdeydi, Kemik Bey de onu bulmalıydı. Tek sakınca, yolu bir kerede bulmak zorunda oluşuydu. Yanlış yola saparsa yamacı yeniden tırmanıp baştan başlayacak gücü kalmazdı.

Ama yol, düşündüğü yerdeydi, tam kırk dakika boyunca önüne çıkan dikenlerin, kaya çıkıntılarının ve toprağı delip yüzeye fırlamış köklerin arasından kendine yol açtıktan, bastığı yerden ayağının kayması yüzünden çamurlu bir yamaçtan aşağı yuvarlandıktan, tüyleri karla karışık çamurlara bulandıktan sonra, ateşler içinde yanan hasta köpek kurtuluşun yakında olduğunu sezdi. Yol müthiş büyüktü, baş döndürücüydü: altı şeritlik bir karayolu, üzerinde de her iki yöne hızla akıp geçen arabalar ve kamyonlar. Eriyen karın ıslaklığı yolun siyah yüzeyinde, metal korkuluklarda ve yolun iki yanına sıralanmış ağaçların dallarında hâlâ duruyordu, gökte parıldayan ve aşağıdaki milyonlarca su damlacığının üzerine vuran kış güneşiyle birlikte karayolu Kemik Bey'in gözlerinin önünde ışıl ışıl bir manzara, her şeye egemen olan bir ışık tarlası gibi açıldı. Onun da beklediği böyle bir şeydi; yamaca binbir çabayla tırmanıp öte yanından aşağı indiği ve epeyce zorlandığı o kırk dakika boyunca aklına gelen düşüncenin, sorununun tek çözümü olduğunu anlamıştı. Kamyonlar ile arabalar onu buradan alıp götürebilirlerdi ama aynı zamanda kemiklerini ezebilir ve son nefesini verdirtebilirlerdi de. İyice düşününce, apaçık anlamıştı bunu. Zamanının gelmesini beklemesine gerek yoktu;

zaman hazır bekliyordu. Yapacağı tek şey yola adım atmaktı; atar atmaz Timbuktu'da olabilirdi. Sözcüklerin ve içi görünen ekmek kızartıcıların ülkesinde, köpeklerin insanlarla aynı dili konuşabildiği, bisiklet tekerleklerinin ve yakıcı çöllerin dünyasında olabilirdi. Willy başta onaylamazdı bunu ama Kemik Bey'in intihar ederek oraya geldiğini sandığı için onaylamazdı. Oysa Kemik Bey intihar gibi bayağı bir şey düşünmüyordu ki. Yalnızca bir oyun oynayacaktı, hangi hasta ve çılgın, yaşlı köpek olsa oynardı bu oyunu. Kendisi de şu anda böyle bir köpek değil miydi zaten? Hasta ve çılgın bir yaşlı köpek.

Oynayacağı oyunun adı, “arabaya-değ-kaç"tı; saygın, eski ve geçerli bir spordu, yaşlanan köpekler böylece gençliğin görkemini yeniden yaşayabilirdi. Keyifli bir oyundu, dinçleştiriciydi, her köpeğin spor becerisine meydan okur tarzdaydı. Yolun karşısına koş, bakalım kimse çarpmadan karşıya geçebiliyor musun? Ne kadar çok karşıya geçmeyi başarırsan o kadar büyük bir şampiyon olursun. Ama eninde sonunda yorulurdun elbette, “arabaya-değ-kaç oynayıp son turda paçayı kaptırmayan köpek yoktu. Ama bu oyunun güzel yanı da buydu işte. Kaybettiğin anda, kazanan oluyordun.

Virginia'daki o ışıl ışıl kış sabahı da her şey böyle oldu işte; merhum şair Willy G. Christmas'ın yoldaşı olan Kemik Bey, namı diğer Parlaktus köpeklerin şampiyonu olduğunu kanıtlamak üzere harekete geçti. Otların arasından karayolunun doğu yanına çıktı, arabaların seyrelmesini bekledi, sonra da koşmaya başladı. Adamakıllı bitkin düşmesine karşın yine de bacaklarında derman vardı; adımlarını sıralamaya başlayınca aylardır olmadığı kadar güçlü ve mutlu hissetti kendini. Dört bir yandan üstüne gelen seslere, ışıklara, parıltıya ve uğultuya doğru koştu.

Talihi yardım ederse akşam olmadan Willy'nin yanına varırdı.

1

Fransız lirik şiirinin en büyük adlarından. XV. yüzyılda yaşadı. Defalarca hapse düştü, yaşamını ayyaşların, suçluların arasında geçirdi. (Ç.N.)

2

Sözcük oyununu verebilmek için Satan ve Santa sözcükleri, İngilizce olarak bırakılmıştır. Satan, Şeytan; Santo, Aziz anlamına gelmektedir. (Ç.N.)

3

(Alm.) *Verstehst* Anlıyor musun? (Ç.N.)

4

İngilizcede köpek anlamına gelen *dog* sözcüğü tersten okununca Tanrı anlamına gelen *god* oluyor. (Ç.N.)

5

Burada bir söz oyunu yapılıyor. Grant, İngilizcede “sun[M]mak anlamına da gelir. (Ç.N.)

6

(İng.) Bilgi.

7

(İng.) Biber.

8

(Fr.) Öyle değil mi? (Ç.N.)

9

(Fr.) Emrine amade köpek. (Ç.N.)

10

Simgesi sarıasma kuşu olan bir beyzbol çakımı. (Ç.N.)